LINGUAE SANCTAE RUDIMENTA

In usum tironum

VERSIBUS CONCINNATA

ACCEDIT

Exercitatio Grammatica

IN CAP. XXII. GEN.

אֶפְתַּח בְּכִנּוֹר חִידָתִי׃

Psal. XLIX. 5.

NEAPOLI CIƆIƆCCLIII.
Excudit JOSEPH RAYMUNDUS
Publica auctoritate.

ALEXIO SYMMACHO
MAZOCHIO
V. C.

Neapolitanae Eccleſiae Canonico
Regio S.Script. interpreti.

IGNATIVS CALCIVS.

PRima Rudimenta Hebraei ſer-
monis, avitis
Quo ſchola more ſolet miſſis ambagibus, aptos
Ingeniis puerûm in verſus elementa coërcens
Grammatices; animo inſedit perſcribere; quando id

Apprime ex usu esse, diu experientia monstrat:

Imâ tirones praecepta ut mente reponant.

Rem sic institui, nisi me dementia cepit,

Ne praeeat quicquam, quod pone sequentia poscat,

Vt nosci queat: at procedunt ordine cuncta

Pene Geometrico, in tenui si dicere fas est.

Sed Tu, MAZOCHI, rerum tutela mearum,

Et decus omne meum, Hebraico qui fonte dedisti

Divini eloquii cupidum me haurire fluenta,

Sacratumque adytum penetrare (haud gratia facti

Vn-

Vnquam abolescet, pars maneat mihi dum ultima vitae)
Hoc quodcunque, meum Tibi quod testetur amorem,
Accipe: nosce tua hic monita & praecepta: catusque,
Haec si scripta putas studiosae profore pubi,
Ante videre diem quam pergant prodita formis,
Ipse, quibus mea consuesti, consperge lituris,
Sicubi, uti fit, scribentem mens laeva fefellit.
Sin operi invita me insudavisse Minerva
Duxeris; ignis edat, fumosum urgere caminum
Dum trepidat, chartasque sibi deposcit ineptas.

Teque juvet, grati me animi monumenta dedisse

Velle. Viro hoc etenim satis est fortique bonoque,

Qualem Te merito colit haec & praedicat aetas,

Cetera quum desint; nec enim omnia possumus omnes.

Vive diu sospes, priscis decus addite saeclis.

AD

AD LECTOREM BENEVOLVM

IGNATIVS CALCIVS.

NON te pluribus hic demorabor, amice Lector. Nam nihil in his Rudimentis de penore depromsi meo, quod quid & quale sit commonstratum oportet: etenim quaecunque hic congessi, ea quidem apud Grammaticos sunt vulgaria. In hoc dumtaxat opellam meam locavi, ut cuncta quoad ejus fieri potuit, breviter, dilucide, distincteque procederent, P. Edwardi Slavghteri S. I. vestigia sequutus & methodum, quam omnium brevissimam, facillimamque judicavi. Praeterea illud studui, ut regulas Grammaticae Latinis versiculis colligarem. Atque ea demum caussa fuit, quamobrem Rudimenta haec ederem. Nam, quum serenissimi Regis nostri benignitate, ego Linguae Hebraicae tradendae provinciam cepissem; in eo curam omnem figendam duxi, ut sapientissimi Regis

consilio, qui Linguae Sanctae ornamento Academiam, populumque suum auctos vellet, facerem satis. Itaque, ut juventutis instituendae rationibus omni sedulitate prospicerem, illud putavi primum, ut quicquid in Hebraica Grammatica impeditius aliquanto esse, negotiumque facessere tironibus noveram, id quam possem maxime redderem explicatum. Priores autem in re grammatica Hebraeorum ambages ac tricas nectit mutatio vocalium & litterarum, dum inflectuntur nomina, eisque pronomina possessiva, quae appellant, adjiciuntur: & quidem eam tandem tironibus exhibere solet molestiam, ut plerique despondeant animum, perpetuamque dicant salutem Hebraicis litteris. Quapropter huic incommodo ut occurrerem, totam illam tractationem in pauculas, brevesque regulas Latinis versibus comprehensas conjiciendam statui. Mihi enim persuasi, primum paucitatem illam & brevitatem regularum, ne auditores animis caderent, effecturam: deinde illo

ver-

versuum veluti vinculo, cantuque, res & disjunctas & insuaves, tum connexas inter se quodammodo & aptas redditum iri; tum minus injucundas auribus, mentique accessuras: unde sane fieret, ut facili negotio memoriae mandarentur atque hererent; simulque, si quid forte excideret, sine labore revocaretur. Consilium quidem meum probavit eventus. Quocirca quum res illo artificio recte & ex sententia mihi procedere videretur, reliquas Grammaticae partes eodem pacto prosequi animum induxi meum. Hinc hae Institutiones versiculis conscriptae exstiterunt. At vero expeditis discendi difficultatibus, alia suborta est, quae sane non nihil molestiae faciebat adolescentibus: scribendae nimirum Grammaticae fere universae necessitas. Hanc etiam difficultatem ut amolirer, edere tandem quicquid est hoc operis & qualecunque constitui. Habes benevole Lector, quid me compulerit, haec ut vulgarem Rudimenta: nam absque eo fuisset, nunquam equidem hanc spar-

tam

tam magni nominis viris perpulchre ornatam attigiſſem . Reliquum eſt , ut oſtendam quam rationem iis pervolvendis ſequaris , ut non longi temporis impendio Hebraicorum Bibliorum interpretationem ſuſcipias : non aliam autem tradam , niſi quam ego ipſe plurium annorum experientia doctus ſequor , dum ad res Hebraicas adoleſcentes inſtituo.

Ratio , qua haec Rudimenta ſunt perlegenda , ut cito Hebraicorum librorum explanatio ſuſcipiatur.

Quod legendi rationem ſpectat : ut Hebraicarum litterarum vel vice ſimplici conſpectarum vis teneatur ; ego quidem eas auditoribus praeſentibus exaro ; leviterque commutatas parum admodum Latinis litteris diſſimiles eſſe oſtendo : litteram ב ex. gr. (quae valet b) tenui tractu adjecto , ſic formo ב , ut a b Latino nihil , vel parum diſcrepet : ג vero (quae valet g) ſic fingo ג , ut g Latinum exhibeat. Eadem induſtria ceteras litteras perſequor ; atque eas , aliquid vel addendo vel de-

tra-

trahendo, vel invertendo, similes, quantum potest, efficere Latinis satago. Itaque eodem pacto, vel alio quopiam, quod magis in rem esse ducatur, potest quis exoticas litteras sibi conterraneas quodammodo reddere & populares. Porro pluries sunt propria manu cum vocalibus conscribendae. proprioque nomine in plagula libri Hebraice scripti appellandae sunt singulae. Interea legendi regulae addiscuntur, lectionique insistitur, ut exercitatione perficiatur. Dum autem lectioni datur opera, partes orationis evolvuntur. Atque hic generaliora tantum, quae ad Nomina, Punctorum mutationem, Praefixa, Suffixaque pertinent, sunt percurrenda: cetera cum Appendicibus, Exceptionibus, & aliis ejusmodi praetereunda: rectaque ad Verborum tractationem pergendum est. Quo ubi ventum sit, in id incumbendum, ut Verborum paradigmata, omissis quoque peculiaribus adnotationibus, sedulo memoriae mandentur. Postmodum regulae investigandi Thematis perdiscantur

tur . His peractis, cum libri Hebraici explanatio ; tum quae praetermissa fuerunt , sunt ordine resumenda. Ante vero quam Hebraicae Scripturae liber interpretandus suscipiatur, ex usu maximopere erit Exercitationem Grammaticam in Cap. XXII. Gen. quam his Rudimentis adtexui, accurate perlegere: nam Grammaticae fere universae praeceptiones complectitur: hinc enim facillimus paratur aditus ad Hebraicorum Bibliorum explanationem feliciter ineundam , uberrimoque cum fructu prosequendam. Atque hoc erat praecipue , amicissime Lector , quod te monitum volueram , si animum ad Linguam Sanctam addiscendam appellens his uti statuas Rudimentis. Quanti autem esse possint ad progressionem in Hebraicis litteris faciendam , tute ex fructu, quem iis versandis perceperis, judicabis: non vulgarem certe capies, si non vulgarem operam ponas, laboremque ad Dei O. M. gloriam, Ecclesiaeque commoda impendas tuum. Vale.

IN-

INDEX

CAPITUM ET SECTIONUM.

CAP.

§.V.

Ver-

Prae-

Typographus ad Lectorem.

Etsi hisce Rudimentis edendis perquam diligentem, ut vacua mendis prodirent, operam dedi; tamen nonnulla ne irreperent, quae humana infirmitas est, satis cavere non potui. Ea, Lector benevole, rogo sic corrigas. Pag. 10. *v.* 9. לְמֵדָה *p.* 11. *v.* 16. דָּבָר. *p.* 48. *v.* 4. טוֹב. *p.* 96. *v.* 14. *particulam* sic *apponas sequentis versus initio. p.* 112. *v.* 2. succidi. *p.* 156. *v.* 9. *pro* 15. *corrigas* 16. *p.* 177. *v.* 21. *pro* ו *cor.* ' *p.* 180. *v.* 11. *pro* 8. *cor.* 80. *ibid. v.* 25. *pro* 139. *cor.* 138. *p.* 190. *v.* 2. *pro* 93. *cor.* 79. n. 3. *p.* 202. *v.* 21. *pro* quod pro (:) simplici. *cor.* sceva vero simplex, quod praeit suffix. ךָ. *p.* 49.

EMI-

EMINENTISSIMO SIGNORE.

G*Iuseppe Raimondi pubblico Stampatore di questa Fedelissima Città supplicando espone a V. Em. come desidera stampare un Libro intitolato*: Rudimenta Linguae Sanctae &c. *Per tanto supplica V. Em. di commetterne la revisione a chi meglio li parrà, e l'averà da V. Em. a grazia, ut Deus &c.*

Dominus D. Alexius Symmachus Canonicus Mazochius in Lyceo Neapolitano Sacrorum Librorum Antecessor revideat, & referat. Datum Neapoli hac die 8. Martii 1752.

C. EPISC. CAJAC. VIC. GEN.

JUL. NIC. EPISC. ARCHAD. CAN. DEP.

EMINENTISSIME PRINCEPS.

D*Iu antea, quam jussu tuo de Ignatii Calcii, Regii Hebraicae Linguae professoris,* Rudimentis Linguae Sanctae *judicium proferre meum coactus essem, ea ipsa manu exarata pro mea cum Viro eruditissimo amicitia legeram; quin & eumdem hortatus eram, ut illa ipsa,*

quippe quae φιλεβραίοις juvenibus mirifice profutura providerem, ne dubitaret publici juris facere. Nam sive brevitatem sive methodum sive perspicuitatem in istis requiras, nihil aptius reperiebam. Accedit versiculorum, quibus praeceptiones inclusit, opportunitas: quibus ad memoriae subsidium nihil fieri potest accommodatius. Quae cum jam antea familiari egomet judicio censuissem; possem ne nunc in ea, quam mihi demandas censura, praevaricari? Ad me quidem quod attinet, tantum abest, ut quidquam per me morae sit, quo minus edantur, ut potius e re litteraria & Christiana magnopere futurum ducam, si in Biblicae disciplinae profectum quamprimum in publicum producantur. Hanc interim animi mei sententiam judicio tuo integram, EMINENTISSIME PATER, permitto. Neap. VI. Id. Febr. ann. MDCCLIII.

E. T.

Addictiss. Obsequentiss. atq. Obstrictiss.
Canon. Alexius Symmachus Mazochius.

Attenta retroscripta relatione Illustriss. & Reverendiss. Domini Revisoris Imprimatur. Neapoli hac die 8. Martii 1753.

C. EPISC. CAJAC. VIC. GEN.

JUL. NIC. EPISC. ARCHAD. CAN. DEP.
S. R. M.

S. R. M.

SIGNORE.

Giuseppe Raimondi pubblico Stampatore in questa Fedelissima Città supplicando espone alla M. V. come desidera dare alle stampe un libro intitolato: Rudimenta Linguae Sanctae in usum tironum versibus concinnata. *Perciò supplica la M. V. a darne la permissione con commetterne la revisione, e l'avrà a grazia ut Deus.*

Admodum Rev. D. Felix Sabatelli in hac Regia Studiorum Universitate Professor interinus in Cathedra Astronomiae & Nauticae revideat, & in scriptis referat. Neap. die 22. mensis Jan. 1752.

C. GALIANUS ARCHIEP. THESSAL.
CAPELLANUS MAJOR.

DOMINE.

Rudimenta Linguae Sanctae, *quibus nihil solertius, nihil ingeniosius ad animos adolescentium sacris litteris imbuendos excogitari potest, adeo considerate, scrupulosèque a doctissimo*

Au-

Auctore exarata sunt, ut nihil, quod Tui imperii Majestatem minuat, offenderim, quocirca in publicum ea emitti censeo, si Majestas Tua adnuat. Neap. Kal. Mart. ann. 1752.

Numini Majestatiq. Tuae.

Devinctiss. obsequentiss. atq. addictiss.
Felix Sabatellius.

Die 26. *Aprilis* 1752.

Viso Rescripto Suae Regalis Majestatis interposito sub die 24. *currentis mensis & anni relatione facta per Rev. D. Felicem Sabbatelli de commissione Rev. Regii Cappellani Majoris, ordine praefatae Regalis Majestatis.*

Regalis Camera Sanctae Clarae providet decernit, atque mandat quod imprimatur cum inserta forma praesentis supplicis libelli, ac approbationis dicti Rev. Revisoris, & in publicatione servetur Regia Pragmatica hoc suum.

CASTAGNOLA. ANDREASSI. GAETA.

Ill. Marchio Danza Praef. S. R. C. tempore subscript. impeditus.
Ill. Marchio Fraggianni non interfuit.

Athanasius.

Reg. fol. 46.
Carulli.

ALEXII SYMMACHI MAZOCHII

Epistola

AD AVCTOREM.

IGnati, vini Thasii mihi dulcior haustu,
Suavior ambrosiâ: per & ossa utriusq. parentis
Te, per & obtestor quodcumq. sacratius usquam est:
Ne me versiculis (qui sat tibi divite vena
Injussi veniunt) precor infectare caducum &
Decrepitum. Quid enim? quid sub prelo eliciturum
Pumice de sicco speras? haud proficis hilum.
Heu oblita mihi tot carmina: pigra senectus
Omnia corrasit, mentem quoque. Praeterit an te
Quot curae circum saliunt latus, & caput urgent
Obstipum senio? Vel nuper cum voluissem
Me excutere & conari aliquid; ter & amplius ungue
Demorso, & caeso pluteo, atq. Heliconiade ad usque
Ravim plus vicibus sexcentis rite vocatâ;
Reddebat mihi pluma nihil, nisi vel pede claudum,
Vel quod retrogradi referebat brachia cancri.
Quod si balbutire tamen sit tanta libido,
Si ringi fando singultim singula, demum
Si mutire jubes; cedo quo mihi summa redibit
Carminis ingrati? quid vis tibi? Nempe malignus
A me judicium furtim exprimis Hexametrorum,

Sermonis queis tu Hebraici praecepta canebas:
Omnia ad obrussam sint nec ne exacta; negasque
Sparsurum in vulgus, nisi me sponsore vadato.
Ridiculum! quasi non sic nolentibus excutiantur
Laudes ingratis: Pulchra omnia, mira, superba,
Plena leporis, io! & quae quis dicere possit?
Sed tamen amoto ludo: Tibi conscius ipse es,
Quo studio juvenes exposcant, edere quae tu
Dudum es pollicitus. Quae tu qua fronte negabis,
O bone, tam cupidis? Imo si presseris ultra;
Nae tu peccâris tironum in commoda. Namque
Omnia procedunt hîc belle: sedibus apte
Quaeque reposta suis; sapiensque aliena recidis,
Vt sibi succosae sint hîc plena omnia frugis.
Dignum opus esse reor sane laudarier, & cui
Tironis manus insudaverit, unice aventis
Fonte ex illimi latices haurire beatos.
Docte tui esto haec, Ignati, censura libelli.

LIN-

LINGVAE SANCTAE RVDIMENTA

CAPVT I.

De Ratione legendi.

Litterae, & Accentus, & Puncta invecta sequenti
Aevo, apud Hebraeos rationem rite legendi
Conficiunt: nomen, formam, & quae cuique potestas
Litterulae Ausoniis collatae, hic exhibet index.

Legendi Ratio, Litteris, Punctis, & Accentibus apud Hebraeos continetur. Litterae consonantes duae, & viginti numerantur. Vocales vero quatuordecim, quae vocantur Puncta, longo post Christum natum intervallo a Masorethis inventa. Accentus denique quid sint, quidque praestent, suo loco agemus.

LITTERAE

Nomen.	*Figura.*	*Vis.*
Aleph	א	*ſpiritus tenuis.*
Beth	ב	bh *vel* v *conſonans.*
Ghimel	ג	gh *vel* g.
Daleth	ד	dh *vel* d.
He	ה	h *ſpiritus aſper.*
Vau	ו	v *conſonans.*
Zain	ז	z *leniſſimum.*
Chet	ח	ch *vel* hh *ſp. aſperior.*
Teth	ט	t
Jod	י	j *conſonans.*
Caph	כ ך	ch *vel* c.
Lamed	ל	l
Mem	מ ם	m
Nun	נ ן	n
Samech	ס	ſ
Ain	ע	h *ſp. denſiſſimus.*
Pe	פ ף	p *vel* ph.
Tzade	צ ץ	tz
Coph	ק	k *vel* q.
Reſc	ר	r
Scin	שׁ	ſc
Sin	שׂ	ſ
Thau	ת	th *vel* t.

Lit-

Litterae Gutturales אהחע *Ahchah*, & Labiales בומף *Bumaph*.

Guttur Ahchah *profert*, *at* Bumaph *summa labella*.

Litterae, quae in fine dictionis ad explendum versum dilatantur,

אהלמרת *Ahalmarth*.

Desinat ad normam ut versus, laxentur Ahalmarth.

Litterae Finales.

Chamnephatz *aliam vult vocum in fine figuram*;
Productis etenim describi tractibus optat.

Litterae כמנפצ *Chamnephatz* in fine dictionum scribuntur ךםןףץ

PVNCTA sive VOCALES.

Quatuor & denis signantur Puncta figuris:
Quinque etenim lente; raptim totidem; incita cursu
Perquam praepropero prae his Puncta quaterna feruntur.

Vocales communes *a*, *e*, *i*, *o*, *u* quatuordecim figurarum diversitate libuit Masorethis designare; quarum quinque producto sono proferuntur; quinque brevi, quatuor brevissimo.

VOCALES.

Longae				*Breves*.
Kametz	ָ	a	ַ	Pathach
Tzere	ֵ	e	ֶ	Segol.
Chirek long.	ִי	i	ִ	Chirek.
Cholem *seu* Vau-cholem	ֹ *vel* וֹ	o	ֳ *vel* ָ	Kametz-chatuph.
Shurek	וּ	u	ֻ	Kibbutz.

BREVISSIMAE.

Sceva simplex ְ e.

TRIPLEX SCEVA COMPOSITUM.

Cateph Pathach	ֲ	a.
Cateph Segol	ֱ	e.
Cateph Kametz	ֳ	o.

§. I.

§. I.

Quomodo Puncta vocalia cum consonis proferantur.

(1) *Vocalem semper praecedat Consona:*
(2) *tantum*
Ain, Chet, aut He cum puncto in fine locata
Pathach, furtivum *quod dicitur*, *usque praeibit*.

E X E M P L A.

(1) Hebraei secus ac Latini a dextera ad sinistram scriptionem instituunt, Punctaque vocalia inferne subjiciunt consonantibus; has autem usque proferunt ante Puncta, cum legunt. Itaque scribunt ex. gr. בָּ, דֵ, proferunt vero *ba*, *de*. Punctum Cholem tantum superne imponunt litteris, ut בֹ, נֹ, at proferunt item *bo*, *no*.

(2) Verum ע, ח, ה in fine vocum pronunciantur post (-), quod *furtivum* sive *suffuratum* dicitur, ut נֹבֵעַ *nobeah*, *scaturiens*; שָׂמֵחַ *sameach*, *hilaris*; גָּבֹהַּ

 ga-

gaboah, *ſublimis*: non vero *nobeha*, *ſamecha*, *gaboha*.

ADMONITIO.

Advertendum eſt, aliquando punctum in שׁ etiam pro Cholem litterae antecedentis uſurpari, ut מֹשֶׁה *Moſce*, *Moſes*; quemadmodum punctum in שׂ adhibetur pro Cholem ipſius שׂ, ut יָשֹׂר *jaſor*, *Principem ſe geret*.

§. *II.*

Litterae Quieſcentes יהוא *Jehu*.

(1) *Littera nulla ſilet*; Jehu *eſt tantummodo mutum*.

(2) *Vau ſilet in Cholem* (*vocalis dummodo nulla Subſit*) *& in Shurek*: *haec praeter*, *profertur ubique*.

(3) *Jod ſilet in Tzere*, *in Chirek*, *in Segol*, *in Au*.

E X E M P L A.

(1) Litterae dicuntur *ſilere*, *quieſcere*, *mutae* eſſe, cum non pronuntiantur;

tur ; at dicuntur *moveri* , seu *mobiles* esse cum proferuntur . Quiescunt autem hae quatuor

Aleph , ut רֹאשׁ *rosc* , *caput* : נָא *na* , *quaeso* .

He , ut פֹּה *po* , *hic* .

(2) Vau silet tantum in Cholem , & in Surek , ut טוֹב *tob* , *bonus* , (si vero sub Cholem subsit vocalis , profertur ; sic יְהוָֹה *Jeova* , *Deus*) ; טוּב *tub* , *bonitas* .

Saepe [ו] compendii gratia amovetur a Vau-cholem ; tunc superne litterae antecedenti inscribitur Cholem , ut in §. antecedenti adnotatum est ; sic בֹ , pro בוֹ .

(3) Jod denique mutum est in Tzere &c. , ut עֵין *ben* , *oculus* : שִׁיר *scir* , *canticum* : גֵּיא *ghe* , *vallis* : יָדָיו *jadau* , *manus ejus* .

§. III.

Mappik .

Mappik est punctum , in medio quandoque quod optat

Jod, atque He ſibi figi, quo moveatur utrumque.

Litterae ה, ac (י) recenſentur inter quieſcentes, ut dictum eſt: ubi vero analogia poſtulet, ut proferantur; puncto, quod *Mappik* dicitur, inſtruuntur, ut יָהּ *Jah, Deus;* צִיּוֹן *Tzijon, mons Sion:* nam ſine Mappik proferrentur *Ja,* & *Tzion.*

§. IIII.

Diphthongi.

Ex (1) Vau, & (2) Jod diphtongos ſibi format Hebraeus.

E X E M P L A.

(1) Diphtongorum ex Vau:

(ָו) *au*, (ַו) *au*, (ֵו) *eu*, (יו) *iu*;

ut עֵשָׂו *Heſau*: קַו *kau*, *linea:* שָׁלֵו *ſcaleu*, *tranquillus*: פִּיו *piu*, *os ejus.*

(2) Diphthongorum ex Jod:

(ָי) *ai*, (ַי) *ai*, (וֹי) *oi*, (וּי) *ui*;

ut אֲדוֹנָי *Adonai*, *Dominus*: שָׂרַי *ſarai*, *principes mei*: גּוֹי *goi*, *gens*: גָּלוּי *galui*, *manifeſtum*.

§.V.

§. *V.*

ACCENTVS.

I. De Accentibus Grammaticis.

(1) *Soph-Pasuk* : *Athnach* : *Sakeph-katon*: *Rebbia*, *pausant*

(2) *Vocis in extremo positi*, *aut penes ultima tantum*.

EXEMPLA.

(1) Interpuncta, quibus periodi, earumque partes, & sententiae distinguuntur, Hebraei appellant *Accentus*: quatuor praecipuos uni voci אָב *pater* apposuimus cum eorum figura, situ, nomine, & vi.

Fig. & sit.	Nomen.	Vis.
אָב׃	Soph-Pasuk	Punctum.
אָב֑	Athnach	Duo puncta.
אָב֔	Sakeph-katon	Pun. et virg.
אָב֗	Rebhia	Virgula.

[2] Accentus Grammatici ultimae syllabae tantum, aut penultimae apponuntur.

II.

II. De Accentibus Rhetoricis *Methegh*, *&* *Makkaph*.

(1) *Lineola eſt* Methegh, *quae a Kametz Sceva repellit.*

(2) *At* Makkaph *binas voces compellit in unum.*

(1) *Methegh* eſt lineola, quae interponitur inter (ָ), & [ְ], ſic in voce לָמְדָה *didicit*, Accentus, qui inter primum [ָ], et [ְ] ſequens intercedit, eſt *Methegh:* hujus uſus patebit non multo poſt.

[2] *Makkaph* eſt jacens lineola inter duas voces, qua veluti in unam conflantur, ut הַר־זֶה *mons iſte*.

III. Quomodo Accentus Grammatici diſtinguantur a Rhetoricis.

(1) *Singulus accentus, ſiquando in voce cubabit,*
Grammaticum dices: (2) *ſin bini, extremus habetor*
Grammaticus: dic, Rhetoricum, qui pone recumbit.

EXEM-

EXEMPLA.

(1) Si unus *Accentus* occurrat in dictione, Grammaticus censendus est, sic in voce אָב *pater* unus *Accentus* ille est *Grammaticus*.

(2) Si duo *Accentus* inveniantur, qui extrema in voce est, is *Grammaticus*; alter ad dexteram legentis *Rhetoricus* reputabitur: ita in voce לָמְדָה *didicit*, postremus *Accentus* sub ה *Grammaticus* est, alter est *Rhetoricus*.

ADMONITIO.

Adnotandum est, dictionem quae in ultima syllaba *Accentum* habet, ut דָּבָר *verbum*, vocari *milra*; quae vero in penultima, ut מֶלֶךְ *Rex*, vocari *milel*.

Praeterea saepe in Bibliis circellus occurrit super voce quapiam inscriptus: is designat vocem illam in textu perperam esse scriptam; ejusque puncta litteris margini appositis adhibenda esse, atque cum iis legenda: nam recta lectio in Bibliis accuratioribus

ribus in margine apponitur cum littera ק, quae compendifaciens significat קְרִי *lectum*, sive *legendum*. Ex. gr. in Psalm. LXXIII. 16. scribitur הִיא, in margine vero הוא cum littera ק juxta posita: id quod significat, vocem היא legendam esse הוא. Atque haec inter lectionem, & scriptionem diversitas est, quae a Rabbinis forma Chaldaica vocatur *Keri*, *Ketib*, *lectum*, *scriptum*.

Reliquos Grammaticorum accentus, quippe tironum intelligentiae minime accommodatos, omittendos censuimus.

§. *VI.*

Daghesc Forte.

[1] *Daghesc Forte voca punctum, quod consona quaevis*
[Exceptis Resc, atque illis, quas guttur anhelat]
Accipit in gremio, per quod geminabitur usque.

[2] *Praeterea hoc proprium Daghesc Forte obtinet, aegre*
Ut ferat antegredi se se torpentia puncta.

EXEM-

E X E M P L A.

[1] Cunctis consonantibus, cum geminandae sunt, insigitur punctum quod dicitur *Daghesc forte*, exceptis ר, & Gutturalibus, quae geminari nequeunt, ut מִנִּים *minnim*, *chordae*, פַּקֵּד *pakked*, *recensere*.

(2) Raro autem *Daghesc forte* sequitur vocalem longam, neque nisi accentu Grammatico notatam, ut לָ֫מָּה *quare*: סֹ֫בּוּ *circuite*: unum excipe בָּתִּים *domus*, cujus vocis *Daghesc Forte* invenitur post vocalem longam minime accentu notatam.

Nonnunquam Daghesc euphoniae causa adhibetur; ut מַה־טּוֹב *ma-ttob*, *quam bonum*.

§. *VII.*

Daghesc Forte supplendum.

Forte Daghesc celat sita littera pone
gemellam,
Huic breve si praeeat Punctum; hinc
geminetur oportet.

EXEM-

E X E M P L A:

Cum litterae geminae se subsequuntur, quae ad dexteram est legentis, si eam praecedat Punctum breve, Daghesc Forte in se complecti intelligitur, qua de re geminanda est, ut הַלְלוּ *allelu*, *laudate*. Obiter hic advertendum, Daghesc Forte, quemadmodum hic deest, non raro alibi excidere.

§. *VIII.*

Sceva supplendum.

[1] *Sceva subauditur, careat si littera Puncto*
Vocis in extremo, modo non sit littera muta;
[2] *Tum quoque cum a Daghesc geminetur littera Forti.*

E X E M P L A.

[1] Cum littera mobilis in extremitate dictionis caret puncto, implicitum (:) habere intelligitur; sic דָּת *ritus*,

tus, idem eſt ac דְּרָה; at in בָּא *venit* ſub א non ſupplendum eſt Sceva, nam littera muta eſt.

[2] Itidem intelligendum eſt (:) ſub littera Dagheſc Forti notata, ſic רַנּוּ *cantate*, idem eſt ac רַנְנוּ; ſic etiam סַבּוּ *circuiverunt* idem eſt ac סַבְבוּ.

§. IX.

Sceva quieſcens, Kametz-Catuph, & Cateph Kametz.

I. *Vocalem Sceva poſt longam, ſiquando notetur*
Grammatico accentu; & poſt illam quae cita fertur,
Uſque ſilet: tum unum, aut geminum ſi vocis oberret
Finem. II. *Praeterea fac uti ſonet* o *breve Kametz*
Ante Sceva, accentus ni interſit. III. *Denique Cateph-*
Kames erit tantum, quod littera gutturis effert.

EXEM-

E X E M P L A.

I. Sceva non profertur post vocalem longam accentu Grammatico notatam, ut פְּקוּדְנָה *pekodna*, *visitate*.

Silet etiam post vocalem brevem, ut פִּקְדוּ *pikdu*, *visitate*, (nisi consonae cum Daghesc Forti, vel supplendo, subscribatur; tunc enim profertur; ut הַדְּבָרִים *addebarim*, *verba*; הַלְלוּ *allelu*, *laudate*.)

Tum si sit in fine vocis, aut unum, aut geminum, etiam quiescit; ut בָּרַךְ *Barach*, *benedixit*; & יַפְתְּ *japhth*, *dilatet*.

II. Kametz ante Sceva est Kametz-Catuph sive *o* breve; ut תָּפְקֹד *tophkad*, *praeficieris*; tum etiam ante (:) supplendum; ut רָנּוּ *ronnu*, *cantate*: (excipe בָּתִּים *battim*, *domus*.) וַיָּקָם *vaijakom*, & *surrexit*.

Si vero inter Kametz, & Sceva, vel supplendum, sit accentus seu Methegh, erit Kametz, ut חָכְמָה *chachema*, *sapiens erat*; דָּת *dath*, *ritus*.

III.

III. Denique (׳׳) eſt proprium Gutturalium; ut חֳרִי *chori*, *aeſtus*; עֳנִי *honi*, *aerumna*.

Advertendum eſt, Punctum (:) poſt alterum (:) in media dictione proferri; ut תִּפָּקְדוּ *tiphkedu*, *viſitabitis*; tunc enim non Punctum breve conſequitur, ſed breviſſimum.

APPENDIX

De uſu Sceva compoſiti.

(1) *Compoſitum Sceva ſibi littera gutturis uſque*
Poſcit, & antiquum hunc morem obtinet, ut praeeunti
Conſonae idem Punctum ſubſcribat, quo coaleſcit
Sceva ſibi adſcitum; [2] *atque illud nunc ſervet amice;*
[3] *Nunc indignanti ſimilis diſcedere cogat.*
[4] *Interdum Cateph-Segol concreſcit in unum*
Tzere; [5] *Cateph-Pathach vero Pathach obtinet unum.*

E X E M P L A.

[1] Sceva compositum est Punctum proprium litterae Gutturalis; cui moris id est, ut quod Punctum adjunctum est, & componit Sceva, illud ipsum praebeat litterae praecedenti; Sic בֶּאֱמוּנָה *in veritate*; ubi sub littera ב subscribitur Punctum (ֶ) ortum ex Puncto (ֱ), quod est sub Gutturali א; nam ex Punctis (ֶ) & (ְ) conflatur: sic יַעֲשֶׂה *faciet*; & אָהֳלוֹ *obolo*, [nam (ֳ) coalescit ex *o* brevi, & Sceva], *tentorium ejus*. Atque hinc est apud Grammaticos pervulgata Regula: *Gutturalis punctat se, & litteram praecedentem*.

(2) Aliquando Gutturalis & se & litteram praecedentem notat solo Puncto componente, rejecto Sceva; ut תַּהַרְגוּ *occidetis*, pro תַּהַרְגוּ.

(3) Non raro Gutturalis dat quidem litterae praecedenti Punctum componens, a se tamen id rejicit, solo retento Sceva; ut יֶאְשְׁמוּ *vastabuntur*, pro יֶאֶשְׁמוּ.

(4) In-

(4) Interdum Cateph-Segol abjicitur a Gutturali, & littera praecedens solo Tzere signatur; ita לֵאמוֹר *dicendo*, pro לֶאֱמוֹר.

[5] Idipsum usuvenit Puncto Cateph-Pathach, ut & ipsum exscindatur a Gutturali, praecedens vero littera notetur solo Pathach; ita בַּאדוֹנָי *in Domino*, pro בַּאֲדוֹנָי.

Advertas velim, Sceva compositum etiam aliis litteris, etsi perquam raro, subscriptum inveniri; ut הִתְבָּרֲכוּ *benedicentur*.

§. X.

Daghesc Lene.

[1] *Daghesc Lene* Bheghadhchephath
configit, ut ore
Lenius emissa, aspiratio dura facessat;
(2) *Id, Sceva post mutum, inque orsu, sententia poscit.*

E X E M P L A.

(1) Daghesc Lene dicitur punctum, quod in litteris בּגדכּפּת infigitur, ut sine aspiratione proferantur.

(2) Infigitur autem, vel post (:) quiescens, ut תִּשְׁפּוֹט *tiscpot*, *judicabis*: vel in principio dictionis; ut בְּ׳שִׁית בָּרָא *In principio creavit*.

Sicubi praeterea in his litteris inveniatur punctum, censendum est Daghesc Forte; quod aspirationem item tollit, & eas geminat. Plura consulto omittimus de Daghesc Leni, non enim ad rationem legendi pertinent, sed ad accuratiorem orthographiam.

C A P V T II.

De Nomine.

Et Numeri & Generis recipit discrimina Nomen
Hebraicum; Casusque notis distinguit inertes.

Nomina Hebraica, & Genere distin-

ſtinguuntur, & Numero; at Caſibus non item, qui ſemper iidem, non niſi quibuſdam praefixis notis determinantur: de notis hiſce mox ſermo erit: nunc Genus, & Numerum paucis expediemus.

§. I.

De Genere.

(1) *Et Mas, & Femella, & quod*
Commune vocatur,
Eſt Genus Hebraeis: (2) Neutrum
non ſuppetit; at Mas
Pro Neutro accipitur, ſed raro: Femina ſaepe.
(3) *Hanc autem* הָ, תְ, ית, *atque* וּת
plerumque notabunt.

E X E M P L A.

(1) Tria Genera Maſculinum, Femininum, & Commune diſtinguunt Hebraei in Nominibus.

(2) Neutro carent, pro quo vel Maſculinum uſurpant, ut Gen. II. 18. לֹא־טוֹב *Non bonum eſt*; ubi טוֹב maſ.

 eſt:

eſt: vel Femininum (quod eſt frequentius) adhibent, ut Pſ. xxvii. 4. אַחַת שָׁאַלְתִּי *unum petii*, in quo אַחַת eſt Femininum.

(3) Feminina ut plurimum deſinunt in ה, ת, ית, ות, ſic צָרָה *anguſtia*; אֱמֶת *veritas*; גָּפְרִית *ſulphur*; מַלְכוּת *Regnum*.

R E G V L A I.

Quomodo Nomina Maſculini Generis fiant Feminina.

(1) *Adde adjectivo* ה; (2) *vel* ת, *ſic Femina fiet*.

E X E M P L A.

(1) Adjectiva Generis Maſc. praebent Femininum, addito ה, ut טוֹב *bonus* טוֹבָה *bona*.

At ſi deſinant in ה, antequam addatur ה, demendum eſt ה; ſic a יָפֶה *pulcher*, demto ה, & adjecto ה, fit יָפָה *pulchra*.

(2) Si vero in [ִי] deſinunt, tum ת aſſumunt; ut שֵׁנִי *ſecundus* fit שֵׁנִית *ſecun-*

secunda; aut ipsum הָ; ut עִבְרִי *Hebraeus* fit עִבְרִיָּה, vel עִבְרִית *Hebraea*.

Adnotandum est, aliquando adjectivis addi תְ, ut Feminina fiant; sic אַחֵר *alius*, אַחֶרֶת *alia*; quod in Participiis sollemne est.

§. II.

De Numero.

Non secus ac Hellas, Numeros tres
Juda recenset.

Hebraei, aeque ac Graeci, praeter Numeros Singularem, & Pluralem, adsciscunt etiam Dualem.

REGVLA II.

Numerus Pluralis, & Dualis.

(1) *Mas Pluralis in* ים *exit*: (2) *femella requirit*
וֹת *in fine*: (3) *Dualis in* יִם *flectier optat*.

EXEMPLA.

[1] Singulari Masc. additur ים, ut

Pluralis fiat; sic טוֹב *bonus*, plur. טוֹבִים *boni*.

Si vero desinat in ה, abjicitur, & ים ponitur, ut פֶּה *os*, plur. פִּים *ora*.

(2) Singularis vero Fem. assumit וֹת in Plurali; ut אוֹת *signum*, plur: אוֹתוֹת *signa*.

At terminatio ה & ת, siquando occurrat, amovenda est, ita תּוֹרָה *lex*, plur. תּוֹרוֹת *leges*; אִגֶּרֶת *epistola*, plur. אִגְּרוֹת *epistolae*.

(3) Forma Dualis est יִם, ut יָד *manus*, Dual. יָדַיִם; sic שְׁנַיִם *duo*; cujus Fem. est שְׁתַּיִם *duae*.

Sed si ה terminet singularem, mutatur in ת, ut אַמָּה *cubitus*, Dual. אַמָּתַיִם *duo cubiti*.

Excipias ab hac regula מַלְכוּת *Regnum*, cujus plur. מַלְכֻיוֹת; & אָמָה *ancilla*, quae servat ה in plur. אֲמָהוֹת.

A N O M A L A.

(1) *Mas aliquando capit plurale* וֹת: (2) *Femina contra* ים *sumit*: (3) *nonnulla modo flectuntur utroque*;

(4) *Plu-*

(4) *Plurali quaedam tantum; nonnulla Duali.*

E X E M P L A.

Quaedam nomina vel non idem genus in numeris ſervant; vel aliquo numero deſtituuntur.

(1) אָב *pater*; plur. אָבוֹת.

(2) אֵלָה Fem. *quercus*; plur. אֵלִים.

(3) הֵיכָל Maſc. *Regia*; הֵיכָלִים, & הֵיכָלוֹת *Regiae*. אֵימָה Fem. *terror*, אֵימִים & אֵימוֹת &c.

(4) פָּנִים *vultus* ſine numero Singulari: מַיִם *aqua* Dualis ſine Singulari, & Plurali.

MVTATIO PVNCTORVM

Si Nomen e Maſc. in Fem., vel e Sing. in Plur. aut Dual. inflectatur.

(1) *Quum Genere, aut Numero mutantur Nomina, mutant Pathach, & Kametz, Segol, cum Tzere, Cholemque;.*

(2) *Sceva etiam, geminum ne occurrat vocis in orſu.*

(1) No-

(1) Nomen apud Hebraeos, tum cum Genus mutat, aut Numerum, Puncta quoque mutat; sed fere quinque tantum: nimirum (-), (ּ), (ֶ), (ֵ), [ִי]; atque ea quidem, si in ultima syllaba occurrant, aut in penultima; quae fere in Sceva mutantur.

(2) Sceva quoque mutatur; sed eam ob caussam, ne duo Sceva initio maxime dictionis concurrant; tumque dextrum Sceva mutatur in (·), aut (-), aut (ֶ); ut דִבְרֵי *verba*, pro דְבָרֵי; quae mutatió accidit nonnunquam in media dictione; ut אֲרוֹמִמְךָ *extollam te*, pro אֲרוֹמְמְךָ.

At si dextrum Sceva sit compositum, tunc solvetur, solumque Punctum adscitum unde coaluit, manebit; ut חַכְמֵי *sapientes*, pro חֲכָמֵי; עֶגְלוֹ *vitulus ejus*, pro עֱגְלוֹ.

RE-

REGVLA III.

Mutatio Punctorum in penultima.

(1) *Pathach*, *Kametz*, *Segol*, *Tzere*
penultima: *Cholem*,
Cui subeat Segol, *simplex in Scevam*
feruntur;
(2) *Compositum at fient*, *eadem si gua-*
tur anhelet.

EXEMPLA.

(1) Puncta (ַ), (ָ), (ֶ), (ֵ), & (וֹ), quod praeeat Puncto (ֶ), in penultima syllaba mutantur in (ְ); ut נער *puer*, נערים *pueri*; דבר *verbum*, דברים *verba*; מלך *Rex*, מלכים *Reges*; קומץ *pugillus*, קמצים *pugilli*; ספר *liber*, ספרים *libri*.

(2) Si vero subjiciantur Gutturalibus, in Sceva compositum mutantur, ut חרב *gladius*, חרבות *gladii*; אומר *dictum*, אמרים *dicta*; עגל *vitulus*, עגלים *vituli* &c.

EXCE-

EXCEPTIO.

Excipe Punctum (ֵ) ante litteram quiescentem, quod usque manet; ut הֵיכָל *templum*, plur. הֵיכָלִים, & quaedam similia, ubi [ֵ] penultimum non mutatur: quemadmodum nec mutatur (ָ) penultimum in voce חָרָשׁ *artifex*, plur. חָרָשִׁים *artifices*; & in quibusdam aliis usu addiscendis.

REGVLA IV.

Mutatio Punctorum in ultima.

[1] *At Kametz, Cholem, nec non*
Tzere ultima (sed quum
Tzere post Kametz subit) invariata manebunt:
(2) *Corripit at Puncta haec Daghesc,*
affinia supplens.
(3) *Sed Pathach aut Segol postrema in*
Kames abibunt.
(4) *Forma (* ֵי *) per Tzere cum Jod coalescit in unum.*

EXEM-

E X E M P L A.

(1) Puncta (ָ), (ֹ), si in ultima syllaba sint, non mutantur; sic דָּבָר *verbum*, דְּבָרִים *verba*; קוֹף *simia*, קוֹפִים:

Punctum (ֵ) ultimum manet quoque, sed praecedente (ָ); ut שָׁכֵן *vicinus*; plur. שְׁכֵנִים. Si vero non anteeat Kametz, mutatur in (ְ), ut רוֹכֵב *eques*, plur. רוֹכְבִים.

(2) Si vero Voces, cum in postrema parte augentur, postulant Daghesc Forte, tunc Punctum longum praecedens in breve affine mutandum est; nimirum (ֹ) in (ֻ), (ָ) in (ַ), (ֵ) in [ִ]; ut אֲדֻמִּים *rufi*, ab אָדֹם; גְּמַלִּים *cameli*, a גָּמָל; קִנִּים *nidi*, a קֵן.

[3] Puncta [ַ] aut [ֶ], nam saepe ob Gutturalem [ַ] adhibetur pro [ֶ], in ultima syllaba mutantur in (ָ); ut טַעַם *gustus*, plur. טְעָמִים; מֶלֶךְ *Rex*, plur. מְלָכִים.

(4) Voces, quae habent formam si-

ve

ve Puncta (ֵ), commutant in Tzere cum Jod quiescente; ut זַיִת *oliva*, plur. זֵיתִים.

EXCEPTIONES.

I. Excipe יוֹם *dies*, plur. יָמִים; & ראשׁ רוֹאשׁ *caput*, plur. רָאשִׁים; tum שׁוֹר *bos*, plur. שְׁוָרִים; & אֱנוֹשׁ *homo*, plur. אֲנָשִׁים; & nonnulla his similia.

II. In quibusdam nominibus ortis ex defectivis vertitur [ַ] in (ִ) cum Daghesc Forti sequente; ut פַּת *buccella*, plur. פִּתִּים; מַס *tributum*, plur. מִסִּים &c.

III. Aliquando [ֹ] ultimum fit (ָ); ut אֹזֶן *auris*, אָזְנַיִם.

IV. Excipe בַּיִת *domus*, plur. בָּתִּים, & תַּיִשׁ *hircus*, plur. תְּיָשִׁים; tum חַיִל *robur*, plur. חֲיָלִים; & עַיִר *pullus asini*, plur. עֲיָרִים &c.

§. III.

§. *III.*

De Casibus.

Casuum Notae.

Nulla nota est Rectis. Obliquis casibus ante-
Pone לְ, אֵת, מִ: *sic casus distinguit Jüda.*

Rectus casus, sive Nominativus nullam praesefert notam, nisi Verbo Passivo adjungatur; tunc enim gerit aliquando particulam אֵת, quae proprie Accusandi casum designat. Genitivus in Scripturis exhibetur ut plurimum per Regimen, de quo mox. Dativo לְ, Ablativo מִ praefiguntur; de quibus cum ceteris praefixis alibi sermo instituetur.

Aliquando לְ cum Nominativo, & Genitivo invenitur; cujus Genitivi nota apud Rabbinos est שֶׁל.

RE-

REGIMEN

Seu Forma constructa.

Duplex quum nomen dispar concurrit, ut unum
Alterius regimen gerat, ut pendentis ab ipso;
Juncturae id genus Hebraeis constructa *vocatur*
Forma, *elementa simul passim momentaque mutans.*
Qua ratione petis? paucis adverte docebo.

Regimen seu *Forma* sive *Status constructus* est concursus duorum Nominum, quorum unum alterum regit, ut apud Latinos *Lex Dei*. In pari nominum concursu apud Hebraeos nomen illud, quod regit alterum, dicitur esse in *Regimine*, sive in *Forma Statuve constructo*; quodque propterea, tum litterarum, tum Punctorum mutationi obnoxium est.

RE-

R E G V L A V.

Mutatio Litterarum Nominis, quod eſt in Regimine.

[1] *In Tzere vertuntur cum Jod de more ſilente*
ִים & ַיִם *numeri, qui plura, aut bina recenſet;*
[2] ָה *femella fit* ַת: [3] *tria creſcere nomina Chirek*
Ob Regimen cogit: [4] *todidem decreſcere Cholem.*

E X E M P L A.

[1] Pluralis ִים, & Dualis ַיִם in Regimine mutantur in [ֵי]; ſic בִּגְדֵי הָאַרְגָּמָן *veſtes purpurae*, pro בְּגָדִים; & מֵי הַיַּרְדֵּן *aqua Jordanis*, pro מַיִם.

[2] Feminina deſinentia in ָה mutantur in ַת; ut תּוֹרַת יְהֹוָה, pro תּוֹרָה, *Lex Dei*.

[3] Haec tria nomina אָב *pater*, אָח *frater*, חָם *ſocer* in Regimine ſibi ad-

nectunt [ִי]; ut אֲבִי גוֹיִם *pater gentium* &c.

[4] Haec vero אָוֶן *iniquitas*, תָּוֶךְ *medium*, מָוֶת *mors* contrahuntur in [וֹ]; sic מוֹת יְשָׁרִים *mors justorum* &c.

REGVLA VI.

Mutatio Punctorum ob Regimen.

(1) *Ob Regimen Kames, & Tzere fient ultima Pathach:*
(2) *In Sceva transibunt, si sint ante ultima.* (3) *Segol*
Nil mutat, numerus quum singulus amplexatur.

EXEMPLA.

(1) Puncta (ָ) & (ֵ) in ultima syllaba fiunt in Regimine (ַ); ut דְּבַר הַמֶּלֶךְ, pro דָּבָר, *verbum Regis*. Sic etiam יְתַד אֹהֶל, pro יָתֵד, *clavus tabernaculi.*

[2] Si vero sint penultima, mutantur in (ְ); ut (ָ) in modo allatis exemplis: Tzere vero; ut פְּאַת נֶגֶב

pla-

plaga meridiei, pro פְּאָה.

(3) Segol tum ultimum, tum penultimum in Regimine nominis singularis numeri non mutatur; sic אֹרֶךְ יָמִים *longitudo dierum*; אֶרֶץ חֵפֶץ *terra desiderii*.

Nec mutatur Tzere in Regimine nominis num. sing. dum constituit cum (ֶ) nomen quinque Punctorum; ut סֵפֶר מֶלֶךְ *liber Regis*.

Adverte, formam (ַי) etiam in Regimine contrahi in (ֵי); sic חֵיל מִצְרַיִם *exercitus Ægypti*, pro חַיִל.

EXCEPTIONES.

I. Tria nomina אָב *pater* &c., de quibus in Reg. super. num. 3., mutant [ָ] in (:), quod ob Gutturalem est compositum, ut ibidem patet; sed חָלָב *lac*; & הָבֶל *vanitas* mutant postremum (ָ) in (..); ut חֲלֵב עִזִּים *lac caprarum* &c. Praeterea בֵּן *filius* fit בֶּן, vel בִּן; sic שֵׁם *nomen* fit שֶׁם. Quaedam retinent ultimum (..); ut יָוֵן *lutum* &c. & ultimum (ָ); ut כְּתָב *scriptum* &c.

 II.Non-

II. Nonnulla servant penultimum (ָ) & (ֵ) ; ut צָרָה *angor ;* קָמָה *seges* &c. זֵעָה *sudor ;* תֵּבָה *arca* &c.

III. Desinentia in ֶה mutantur in ֵה , ut שְׂדֵה מוֹאָב *ager Moabitarum*, pro שָׂדֶה . Verum פֶּה *os* in Regimine fit פִּי ; & רֵעֶה *amicus* nil mutat.

P R AE F I X A.

Consona quaeque praeit, queis constant משֶׁה וְכָלֵב:
Ima tabella docet quid sint; quae Puncta requirant.

Litterae, quae continentur in allatis vocibus *Mosceb Vechaleb*, dicuntur *Praefixa*, vocibus enim quibuslibet praefigi solent. In subjecta tabella videre licet, quid significent, & quibus Punctis instruantur.

מ	*A.*	*Ex.*	*Prae.*	vult (ִ)
שׁ	*Qui.*	*Quae.*	*Quod.*	vult (ֶ)
ה	ὁ *hic.*	ἡ *haec.*	τὸ *hoc.*	vult (ַ)

Cum Daghesc unaquaeque Forti in sequenti littera: ut

מִסְחַר

מִסַּחַר *a merce*; שֶׁפָּדָה *qui redemit* &c.

ו *Et*.	Communiter ſibi ſubſcribunt (:); ut
כ *Sicut*.	
ל *Ad*.	
ב *In*.	

וְכַד *& cadus*; כַּגֶּפֶן *ſicut vitis* &c.

De Dagheſc inſigendo.

Ob Daghes ejectum vocalis, quae cita, torpet.

Si littera non admittat Dagheſc, tunc Puncta brevia, quae praecedunt mutantur in longa: nempe (ִ) mutatur in (ֵ), (ַ) in (ָ), (ֻ) in (ֹ); ut מֵרוּחַ *e ſpiritu*: הֲאֵלָא *hi ipſi*. &c.

APPENDICES.

Generaliora quaedam de Praefixis, conſulto omiſſis aliis, delibavimus, ne obrueretur rerum multitudine rudis adhuc tironum mens. Ne quid tamen hic deſideraretur, cuncta fere, quae ad

ad Praefixa pertinent, conjecimus in has Appendices, poſtmodum Grammatica provectioribus percurrendas.

I. De ש; & ה Emphatico.

I. *Cum Segol* ש, *& Daghesc comitante praeibit.*
(2) *Saepe Daghesc cadit.* (3) *Interdum Pathach,* (4) *aut Sceva ſumit.*
II. ה *ſibi vult Pathach, Daghesc quod Forte ſequatur,*
(5) *Ni Daghes ejecto, jubeat ſuccedere Kametz:*
(6) *Ante* מְ *Participj, ante* ה, *aut* ח, *Pathach iturum*
Detinet: (7) *ac Segol haud nunquam ſibi ſubdere geſtit.*
III. *Utitur* ה *demum, quum quidquam interrogat, Heber.*

Accuratius hic omnia, quae ad Praefixa ש, & ה pertinent, pertractantur.

I. Prae-

I. Praefigitur ש cum Puncto (ֶ) & Daghesc Forti in littera sequenti, ut antea dictum est; sic כַּרְמִי שֶׁלִּי *vinea mea, quae mihi.*

(2) Aliquando e littera, quae sequitur, excidit Daghesc; ut שֶׁעֲמָלוֹ *cujus labor est.*

(3) Nonnunquam pro (ֶ) assumit (-); ut שַׁקַּמְתִּי *quod surrexi.*

(4) Vel accipit (:), ut שְׁהֵם *quod ipsi.*

II. Punctum Praefixi ה est (-) cum Daghesc in littera consequente; ut הַמַּיִם *aqua haec.*

(5) Si vero Daghesc excludatur, accipit (ָ); ut הָעַלְמָה *haec virgo.*

(6) At cum praefigitur Formativae מְ Participiorum, aut litteris ה, & ח, servat suum (-), etsi excludatur Daghesc; ita הַמְסַפְּרִים *ipsi enarrantes;* הַהוּא *ille ipse;* הַחֵרֶם *anathema illud.*

(7) Porro ante ה & ע, si sint in penultima, & ante ח, sive in penultima, sive alibi sit; adsciscit (ֶ); ut הֶהָמוֹן *copia haec;* הֶעָרֵל *incircumcisus hic;* הֶחָמָס *ipsa iniquitas.*

III.

III. Denique Praefixum ה est interrogationis signum; tumque Punctum ejus fere est (ֲ); ut הֲבַת *num filia?* הֲלוֹא *an non?* Verum ante Gutturalem Puncto (ָ) notatam assumit (ֶ); ut הֶהָיְתָה זֹּאת *numquid fuit hoc?* alio autem Puncto notatam, assumit (ַ); ut הַאִם *an si?*

II. De ו.

Fit Surek ante Sceva, aut Bumaph,
Vau copula vocum.

Vau copulativum ante litteras Puncto (:) subscriptas, & Labiales, non וְ, sed וּ evadet, quod breve reputatur; sic וּצְבָאוֹ *utzbao, & exercitus ejus;* וּמֵת *& mortuus.*

וָ *vero accipient Milel, & monosyllabon usque.*

At si praefigatur voci, quae sit penacuta, aut monosyllabon, accipiet Kametz, ante ipsas etiam Labiales; ut וָפַחַת *& fovea;* וָפַח *& laqueus.*

De

De ו, quod Converſivum dicitur.

(1) *Vau quoque Praeterito dat deſignare Futurum,*
(2) *Accentumque ultra, numerus ſi ſingulus, urget.*

(1) Interdum (ו) convertit Praeteritum in Futurum, nec Punctum commutat ſuum; ut וְאָמַר *& dicet*, pro *& dixit*.

(2) In perſona 1. & 2. ſing. Praeteriti accentum a penultima rejicit in ultimam; ita וְאָמַרְתָּ *& dices* pro וְאָמַרְתָּ &c. [excipiuntur Quieſcentia Verba *Lamed-Aleph*, & *Lamed-He*; in quibus accentus ſuo loco manet; ut וְקָרָאתָ *& clamabis*. &c.)

(1) *Praeteritum contra dat deſignare Futuro;*
Tum ſibi depoſcit Pathach, Dagheſcque ſodalem:
(2) *Excutit at Dagheſc, ſi Jod cum Sceva ſequatur.*

(1) Convertit etiam Futurum in Praeteritum, tumque assumit sibi Pathach, & Daghesc Forte in littera sequente; ut וַתִּפְקוֹד *& visitasti*, pro *& visitabis*.

[2] Si vero sequatur Jod scevatum, excludit Daghesc; ut וַיִּפְקֹד *& visitavit*, pro יִפְקֹד.

(1) *Nonnunquam accentum retrahit, mutatque Futuri*
Postremum Tzere, aut Pathach in Segol amicum:
(2) *Aut Cholem, aut Surek ad Kametz Catuph agentur;*
(3) *Aut Surek ad Pathach Resc ante, aut Abchach anhelum.*

(1) Saepe accentum ab ultima syllaba trahit in penultimam, tumque (..), aut (-) Futuri mutatur in (∵); ut וַיְבָרֶךְ, pro יְבָרֵךְ, *& benedixit*.

(2) Aliquando terminatio (וּ), aut (וֹ) Futuri transit in Kamez-Catuph; ut וַיָּקָם, pro יָקוּם *& surrexit*; וַיָּמָד, pro יָמוֹד, *& mensus est*.

(3) Denique terminatio Futuri in (וּ)

(ו) nonnunquam abit in (-) ante litteras ר, & Gutturales; ut וַיָּסַר, pro וַיָּסוֹר, *& recessit*. וַיָּנַע *& commotum est*, pro וַיָּנוֹעַ.

III. De ל, כ, ב.

Beth, Caph, & Lamed, Sceva saepe recedere cogunt;
Namque Chirek poscunt raptum Jod ante scevatum;
Tum Jod Sceva suum expellet, privumque manebit.

Si ל, כ, ב, sint ante Jod scevatum, tunc [:] horum Praefixorum, & [:] ipsius Jod coalescunt in unum Chirek; ut בִּיהוּדָה *in Judaea*, pro בְּיְהוּדָה; לִימִין הָאֵל, pro לְיְמִין, *ad dexteram Dei*.

He saepe exploso, ejus avent sibi subdere Punctum.

Saepe ejiciunt ה, ejusque Punctum adsciscunt; ut כַּדּוֹנַג *sicut ipsa cera*, pro כְּהַדּוֹנַג.

Lamed Kames habet monosyllabon ante, Milelve.

Lamed ante Infinitum monosyllabon, aut penacutum, assumit (ָ); ut לָמוּת *ad moriendum;* לָדַעַת *ad sciendum.*

Aliquando sumit idem Punctum (ָ) ante nomen monosyllabon, aut Milel; ut לָלֵב *cordi;* לָאָרֶץ *terrae.*

Eaedem hae litterae ל, כ, ב, accipiunt etiam particulam expletivam מוֹ; ut בְּמוֹ אֶרֶב *in insidiis*, &c.

IV. Gradus Comparationis.

Cum re, quod reliquum est, si res confertur, uti fit
Per prae *particulam, aut* valde *persaepe Latinis;*
Sic מִ *simulque* בְּ, *atque* מְאֹד *id praestat Hebraeis.*

Gradus Comparationis apud Hebraeos fiunt per Praefixa מִ, בְּ, & adverbium מְאֹד *valde;* ut טוֹב כְּיַיִן *bonus*

nus prae vino, h. e. *melior vino*; יָפָה בַּנָּשִׁים *pulchra in mulieribus* h. e. *pulcherrima* Cant. 1. 8. טוֹב מְאֹד *bonus valde*. h. e. *optimus*.

§. *IV.*

De Pronomine Primitivo.

Quae Nomen referunt, merito Pronomina dicta,
Haec Genere, & Numero, & Casu discrevit Jacob.

Pronomina, quae vocantur *Primitiva*, variantur Genere, Numero, & Casu, quem Praefixa indicant: Pronomen solum Personae primae Communis est Generis, ut in tabula sequente.

PRO-

PRONOMINA PRIMITIVA.

Perſ.	*Nom.*	*Gen.*	*Dat.*	*Acc.*	*Abl.*
Ego Com.	אֲנִי	שֶׁלִּי	לִי	אוֹתִי	מִמֶּנִּי
Tu Maſc.	אַתָּה	שֶׁלְּךָ	לְךָ	אוֹתְךָ	מִמְּךָ
Tu Fem.	אַתְּ	שֶׁלָּךְ	לָךְ	אוֹתָךְ	מִמֵּךְ
Ille	הוּא	שֶׁלּוֹ	לוֹ	אוֹתוֹ	מִמֶּנּוּ
Illa	הִיא	שֶׁלָּהּ	לָהּ	אוֹתָהּ	מִמֶּנָּה
Nos Com.	אֲנַחְנוּ	שֶׁלָּנוּ	לָנוּ	אוֹתָנוּ	מִמֶּנּוּ
Vos Maſc.	אַתֶּם	שֶׁלָּכֶם	לָכֶם	אֶתְכֶם	מִכֶּם
Vos Fem.	אַתֶּן	שֶׁלָּכֶן	לָכֶן	אֶתְכֶן	מִכֶּן
Illi	הֵם	שֶׁלָּהֶם	לָהֶם	אוֹתָם	מֵהֶם
Illae	הֵן	שֶׁלָּהֶן	לָהֶן	אוֹתָן	מֵהֶן

Adverte I. frequenter dici אָנֹכִי *ego;* & נַחְנוּ *nos;* tum מִנִּי, & מֶנִּי *a me*. II. אַתֵּנָה *vos* Fem. הֵמָּה *illi;* הֵנָּה *illae;* & poëtice לָמוֹ *illis* maſc. III. Pronomina vicem interdum gerere Verbi ſubſtantivi *ſum*, *es*, *eſt*.

ALIA

ALIA PRONOMINA.

Demonſtrativum.

Mas זֶה hic. זוֹ, זֹה, זֹאת haec *femella*, *carentes*
Plurali; ut זוּ hic, haec. Hi, *aut* hae *pluralis* אֵל, אֵלֶּה.

Invenitur etiam הַלָּזֶה, & הַלָּז *hic idem*: occurritque הַלֵּזוּ *hic ipſe*: & הָאֵל *hi*, aut *hae ipſae*.

Relativum.

אֲשֶׁר Qui, *ut* שֶׁ, *omne Genus*, *Numerumque prehendit*.

Aliquando אֲשֶׁר valet etiam *ſi*; *ſic*; *immo*; *ut*; *uti*; *&*; *quoniam*.

Interrogativum de perſona, & re quacumque.

מִי quis? quae? *rogat*. *At* מָה, מַה, מֶה quodcumque *rogabit*.

Non-

Nonnunquam particulae מַה , מָה , מֶה denotant *quam ; cur ; quomodo ;* ut מַה־טּוֹב *quam bonum !* &c. & cum praefixo כ *tot ; quot ; quoties ;* ut כַּמָּה שָׁנִים *tot anni* . &c.

§. *V.*

De Affixis five de Pronomine Poſſeſſivo .

Particulae abſciſſae integro Pronomine praebent
Poſſeſſivum : *hae ſuffiguntur vocibus imis ;*
Suffixa *ut liceat , mavis ni* Affixa, *vocari* .

Extremae ſyllabae exciſae ex perfectis Pronominibus conſtituunt *Pronomina Poſſeſſiva* . Hae vocum extremitati affiguntur ; quare *Affixa* ſive *Suffixa* appellantur: earum autem Genus , non rei poſſeſſae ; ſed poſſeſſori eſt accommodandum . Affixa omnia , eorumque uſum in ſubjecta tabella videre eſt .

Affi-

Affixa Sing. cum Nomine Plur.	
1. Perſon. Com.	ַי
2. Maſc.	ֶיךָ
2. Fem.	ַיִךְ
3. Maſc.	ָיו
3. Fem.	ֶיהָ

Affixa Sing. cum Nomine Sing.	
1. Perſ. Com.	ִי
2. Maſc.	ְךָ
2. Fem.	ֵךְ
3. Maſc.	וֹ
3. Fem.	ָהּ

E X E M P L A.

Sic Plur. אותות *ſigna*, adjecto affixo (ַי), fit אוֹתוֹתַי, & ſignificat *ſigna mea* Com. h. e. viri, vel mulieris poſſidentis ea: אוֹתוֹתַיִךְ ſignificat *ſigna tua* Fem. h. e. mulieris poſſidentis illa.

Sic voci אות *ſignum*, adjecto affixo (ִי), fiet אוֹתִי, & ſignificat *ſignum meum* Com. h. e. viri, vel mulieris poſſidentis illud; אוֹתְךָ vero ſignificat *ſignum tuum* Maſc. h. e. viri poſſidentis illud.

Affixa Plur. cum Nomine Plur.		*Affixa Plur. cum Nomine Sing.*	
1. Perf.Com.	ֵינוּ	1. Perf. Com.	נוּ
2. Masc.	ֵיכֶם	2. Masc.	ְכֶם
2. Fem.	ֵיכֶן	2. Fem.	ְכֶן
3. Masc.	ֵיהֶם	3. Masc.	ָם
3. Fem.	ֵיהֶן	3. Fem.	ָן

E X E M P L A.

Sic אוֹתוֹתֵינוּ *signa nostra* Com. אוֹתוֹתֵיכֶן *signa vestra* Fem. h. e. feminarum possidentium. &c.

Sic אוֹתֵנוּ significat *signum nostrum* Com. אוֹתְכֶם *signum vestrum* Masc. h. e. virorum possidentium. &c.

R E G V L A VII.

Mutatio Litterarum ob Affixa.

(1) *Affixa abjiciunt* ִים, *&* ַיִם (2) *atque* ֶה; (3) *sed Segol ante Affixum* ָה *manet*. (4) ה *in* ת *sed Femina mutat*.

EXEM-

E X E M P L A.

(1) ים Pluralis, & Dualis יִם, cum apponuntur Affixa, abjiciuntur; sic דְבָרִים fit דְּבָרָיו *verba ejus*; יָדַיִם fit יָדָיו *manus ejus*.

(2) Abjicitur etiam terminatio in הֶ; sic מִקְנֶה fit מִקְנְךָ *pecus tuum*; & פֶּה *os* fit פִּי *os meum*.

(3) Sed ante affixum הּ *ejus* Segol manet; ut מִקְנֵהוּ *pecus ejus*.

(4) Feminina in הָ mutant ה in ת; sic תּוֹרָה cum Affixo fit תּוֹרָתוֹ *lex ejus*.

E X C E P T I O.

שֶׂה *agnus* fit שֵׂיוֹ cum (׳) quiescente, *agnus ejus*, perinde ac esset formae שֵׂיֶה: sic etiam פֶּה *os* cum aliis Affixis accipit (׳) quiescens in Chirek; ut פִּיךָ *os tuum*; פִּינוּ *os nostrum*. &c.

R E G V L A VIII.

Mutatio Punctorum ob Affixa.

(1) *Affixa* הֶן , הֶם , & כֶן , כָם con-
ftructa *vocantur ;*
Nam libet his , Formae *ut* conftru-
ctae , *vertere nomen.*
(2) הֵ , אָב , אָח , חָם , *Affixo* הו *jun-
gantur oportet.*

E X E M P L A.

(1) Affixa haec vocantur *conftructa ;* nam eam in nominibus , quibus affiguntur, mutationem Punctorum requirunt , quam nomina illa , fi effent in *Forma conftructa*, fubirent ; ut דִּבְרֵיכֶם *verba veftra* , a דְּבָרִים ; דְּמֵיכֶן *fanguis vefter* , a דָּמִים ; in quibus exemplis terminatio ־ִים mutata eft in (ֵי) fecundum Reg.V. n. 1. & (ָ) penultimum mutatum eft in Sceva fecundum Reg. VI. n. 2. at aliud Sceva in priori exemplo mutatum eft in (ִ), ne duo Sce-

Sceva concurrerent in dictionis principio, ut pag. 26. n. 2.

(2) Affixum הוּ *ejus* nominibus tantum in הֶ finitis adhibetur, abjecto הֶ & praecedente [‥]; ut מִקְנֶה fit מִקְנֵהוּ *possessio ejus*; sed שֶׂה *agnus* fit שֵׂיֵהוּ *agnus ejus*.

Idem Affixum הוּ adhibetur tribus nominibus אָב, אָח, חָם, interposito Chirek longo, ut אָבִיהוּ *pater ejus*; quod Chirek longum sumunt haec tria nomina cum ceteris etiam Affixis, excepto Affixo [ִי]; ut אָבִיךָ *pater tuus*.

Porro nonnunquam adhibetur (ו) pro הוּ; ut אָבִיו *pater ejus*.

REGULA IX.

Reliquorum Punctorum mutatio ob Affixa.

Punctorum reliquum ob Suffixa tenetur eadem
Lege, loco quam quaeque suo jam Regula Punctis

Mu-

Mutandis statuit. * *Dumtaxat paucula more*
Se proprio gessisse juvat; quae inferne notantur.

E X E M P L A.

Lex mutandorum Punctorum ob Affixa, generatim eadem est ac ea, quam in superioribus Regulis tradidimus; pauculis exceptis, quae peculiarem mutationem affectant.

(..) & (ָ) *penultima*

In singuliari mutantur in [:], ut in Reg. III. Ita שֵׁנָה fit שְׁנָתְךָ *somnus tuus*; דָּבָר fit דְּבָרִי *verbum meum*.
* At in plurali manent; ut דְּבָרִים fit דְּבָרַי *verba mea*; שְׁכֵנִים fit שְׁכֵנָיו *vicini ejus*, a שָׁכֵן; cum Affixis vero constructis mutantur in [:]; sic דִּבְרֵיהֶם *verba eorum*; שִׁכְנֵיכֶם *vicini vestri*.

(..) & (ָ) *ultima*

Ante Affixa constructa mutantur in (-), ut in Reg. VI. sic דְּבַרְכֶם *verbum ve-*

vestrum; sed (ֶ) sine his Affixis manet, ut in Reg. IV. sic דְּבָרִי *verbum meum*.

Sic (ֵ) quoque manet, praecedente (ְ), ut in Reg. IV. Ita שְׁכֵנוֹ *vicinus ejus*. Item manet si praecedat (:); ut פְּאֵר fit פְּאֵרְךָ *ornamentum tuum*; secus fit (:), ut in eadem Reg. sic כִּסְאוֹ *solium ejus*, a כִּסֵּא.

At in nominibus ortis ex Defectivis, quae propterea poscunt Daghesc Forte, sequuntur Reg. IV. n. 2. Ita שַׂק *saccus*, שַׂקִּי *saccus meus*; לֵב *cor*, לִבִּי *cor meum*.

(ֶֶ) *penult. & ultim.*

Mutantur in (:) ut in Reg. III. & IV. Excep. II. verum forma sequens spectanda est.

* Forma (ֶֶ) aut (ַַ) mutatur ita, ut ultimum (ֶ) fiat (:), penultimum vero pro Sceva mutetur in (ִ), vel (ַ), vel (ֶ); quia duo Sceva in principio vocis cujuslibet consistere nequeunt, ut alibi jam dictum est; sic בֶּגֶד fit בִּגְדוֹ *vestis ejus*; מֶלֶךְ fit מַלְכְּךָ

Rex

Rex tuus. (Haec mutatio servatur quoque in Duali nominum, quae habent hanc formam, etsi desit Affixum; ut קֶרֶן *cornu*, dual. קַרְנַיִם).

Itidem mutatur forma quinque punctorum (ֵ ֶ); sic חֵלֶק fit חֶלְקִי *portio mea*.

(ו) *penultimum*

* Manet, ni sequatur (ְ), aut (-), tunc enim abit in (ֳ), aut in (ָ); ita קֹדֶשׁ fit קָדְשׁוֹ *sanctitas ejus*; אֹהֶל fit אָהֳלוֹ *tabernaculum ejus*; & גּוֹדֶל fit גָּדְלוֹ *magnitudo ejus*.

(ו) *ultimum*

Manet etiam invariatum, ut in Reg. IV. sic כְּבוֹדִי *gloria mea*, a כָּבוֹד.

Verum in nominibus derivatis ex Defectivis mutatur, ut in eadem Reg. IV. Ita עֹז *robur*, עֻזִּי *robur meum*.

Forma (ַ י) contrahitur in (ֵ י), ut in eadem Reg. IV. sic בַּיִת fit בֵּיתוֹ *domus ejus*.

* In forma (ָ י) Puncta quasi transponun-

ponuntur, & (ְ) fit breve; ita שְׁבִי fit שִׁבְיָהּ *captivitas ejus*; ſed ante הֵן & הֵם Puncta non mutantur; ut פְּרִי fit פִּרְיֵהֶם *fructus eorum*.

* Feminina pluralia accipiunt Affixa, non ſecus ac ſi eſſent in regimine; ut צְדָקוֹת fit צִדְקוֹתָיו *juſtitiae ejus.*

Denique tria nomina מָוֶת, תָּוֶךְ, אָוֶן contrahuntur in (וֹ), ut in Reg. V. ita אוֹנָם *iniquitas eorum* &c.

R E G V L A X.

Mutatio Punctorum ob Accentum pauſantem, & Makkaph.

[1] *Accentu Pathach in Kametz mutetur oportet.*

[2] *Induit in Segol ſe accentu Seeva retracto;*

[3] *Sic Cateph-Kames in Cholem;* [4] *ſic denique Segol*

In Kametz; [*quod item verbis contingere cernas.*]

[5] *Corripit interdum Makkaph torpentia Puncta.*

E X E M P L A.

[1] Accentu quoque propter pausam mutantur nominum Puncta ; & primo (-), quod accentum praecedit, transit in [ָ]; ut יָדִי *manus meae*, pro יַדִי (id quod ipsis Verbis commune est; ut אָמָר *dixit*, pro אָמַר).

(2) Sceva mutatur in (ֶ), accentu in penultimam recedente, ut פֶּרִי, pro פְּרִי.

[3] Cateph-Kametz aliquando vertitur in (ו); ut חוֹלִי *morbus*, pro חֳלִי.

(4) Saepe [ֶ], quod praecedit aliud [ֶ] mutatur in Kametz; ut שָׁמֶשׁ *sol*, pro שֶׁמֶשׁ (quod etiam Verbis usu venit; ut לָשָׁבֶת *ad sedendum*, pro לָשֶׁבֶת).

Sed nomini אֶרֶץ si praefigatur ה, mutatur semper dextrum [ֶ] in [ָ], etsi desit accentus pausans; sic הָאָרֶץ *haec tellus*. Contra מֶלֶךְ *Rex*, & צֶדֶק *justitia* servant dextrum Segol cum ipso accentu pausante.

[5] Makkaph demum mutat Puncta longa in brevia analoga, nempe [ָ] in

[ָ] in [ַ], [ֵ] in [ֶ], [וֹ] in [ֳ] seu Kametz-Catuph; ut כָּל־גּוֹי *omnis gens*, pro כּוֹל: nonnulla tamen usu addiscenda excipiuntur.

R E G V L A XI.

Mutatio Pronominum ob Accentum Pausantem.

[1] *Afficiunt etiam Accentus Pronomina; namque*
Decurtant simul, et transponunt Puncta quibusdam;
[2] *Producuntque aliis, quae raptim Puncta ciebant.*

E X E M P L A.

(1) Quaedam Pronominum voces ob Accentus transponunt Puncta, & Syllabarum numerum contrahunt; sic לְךָ *tibi*, אוֹתְךָ *te*, מִמְּךָ *a te*, בְּךָ *in te* fiunt ob Accentum pausantem, לָךְ, אוֹתָךְ, מִמֵּךְ, בָּךְ.

(2) Quaedam vero producunt Pun-

cta brevia ; ut אַתָּה אֲנוֹכִי אֲנִי fiunt: אַתָּה אָנֹכִי אָנִי.

APPENDIX.

De Vocibus compositis; & Hehemanthicis.

Voces Isacides integras cogit in unum;
Aut mutilas jungit: nova sic vocabula fingit.

Mos est Hebraeis voces in unum cogere ; quae illud idem conjunctae significent, quod seorsum positae significarent : tum integras; ut הַלְלוּיָהּ *laudate Deum*, ex יָהּ *Deus*, & הַלְלוּ *laudate*; צַלְמָוֶת *umbra mortis*, ex מָוֶת *mors*, & צֵל *umbra*: tum mutilatas; ut פַּלְמֹנִי; quae vox est conficta, ut nomen proprium cujuspiam reticeatur (Graece ὁ δεῖνα *quidam* ; Itale *un certo*) ex vocibus integris אַלְמֹנִי & פְּלֹנִי, quae illud idem significant.

Nomina propria frequentius hac ratio-

tione componuntur; tum vocibus integris; ut מִיכָאֵל *Michael*; ex מִי *quis*, כְּ *ſicut*, & אֵל *Deus:* tum mutilatis; ut אַבְרָהָם *Abrabam*; ex אָב *pater*, רַב *numeroſus*, & הָמוֹן *multitudo*.

Coagmentantur etiam voces ex Praefixis & Suffixis; ut בִּי *in me*; בְּךָ *in te*, & cum accentu pauſante בָּךְ, ut modo dictum eſt. &c.

Tum plura Praefixa congeruntur; ut בְּשֶׁלִּי *propter me*; בְּשֶׁלְּמִי *propter quem.*

Tamen his omnibus frequentiores ſunt voces, quas *Hehemanthicas* Grammatici appellant: nam Radici (Radix appellatur vox, unde aliae voces exſiſtunt; quae tribus ut plurimum conſtat litteris:) nam Radici, inquam, ſi una aut plures litterae vocis hujuſce הֶאֱמַנְתִּי adjiciantur, vox nova exſiſtit; ut a Radice צָבַע *pinxit* fit אֶצְבַּע *digitus*; a לוּן *pernoctare* fit מְלוּנָה *tugurio-lum*. &c. Praeter has litteras, adjicitur etiam aliquando littera ו; ut a שָׁמַע *audivit* fit שְׁמוּעָה *fama*.

CAPVT III.

De Verbis.

§. *I.*

De Verbo Perfecto.

(1) *Quod* non dum appetiit tempus; *quod* cessit, *Hebraea Verba notant tantum*; (2) *at* Praesens *haud* tempus *omittunt*.

(1) Hebraea Verba duobus temporibus distinguuntur *Futuro*, & *Praeterito*.

(2) Pro tempore *Praesenti* adhibetur Participium praesens, quod *Benoni* appellatur; *ego discens* dicunt ex. gr. pro *ego disco*.

Conjugationes seu Formae Verborum.

(1) *Quatuor in Formas Verbum convertitur omne:*

Tres

Tres facit Activas cum Passiva arbiter usus:
Quarta Reciproca Passivam non accipit una;
(2) *Quae* פָּעַל *prisco a Paradigmate nomina ducunt.*
Quid sibi quaeque velit, tibi prorsam expromere jussit.

[1] Quodlibet Verbum apud Hebraeos per quatuor Conjugationes inflectitur, quarum tres *Activae* sunt, cum sua *Passiva* unaquaeque: quarta *Reciproca* est, idcirco *Formâ Passivâ* caret.

(2) Hae Conjugationes ab antiquo Paradigmate פָּעַל *operatus est*, quod prisci Grammatici usurparunt, nomen nactae sunt.

I. Dicitur *Kal* seu *Pahal*, ejusque Passiva *Niphal*. Haec Conjugatio simplicem actionem significat, aut passionem; ut *discere* ex. gr., aut *disci*.

II. *Pihel*, cujus Passiva *Puhal*. Haec vim actionis, seu passionis intendit; ut *sollerter discere*, aut *sollerter disci*.

III. *Hiphil*, ejusque Passiva *Hophal*. Haec actionem significat, aut passionem, jussu aut suasu alterius factam; ut *fecit discere*, aut *discere factus est*.

IV. *Hithpahel*. Haec agentem exhibet in seipsum; ut *discere se se*.

Animum adverte, per ipsa haec Conjugationum nomina, *Pahal*, *Niphal*, *Pihel*, *Puhal*, &c. suggeri primas voces Verbi cujuslibet. Nos in una tabula, ut memoriae consulamus, Paradigma omnium Conjugationum cum suis Temporibus, Modisque, & accentibus proponimus, ut uno propemodum obtutu in quo conveniant, vel differant, dignoscatur.

Para-

Hithpahel	*Hophal*	*Hiphil*	*Puhal*
הִתְפַּקֵּד	הָפְקַד	הִפְקִיד	פֻּקַּד
הִתְפַּקְּדָה	הָפְקְדָה	הִפְקִידָה	פֻּקְּדָה
הִתְפַּקַּדְתָּ	הָפְקַדְתָּ	הִפְקַדְתָּ	פֻּקַּדְתָּ
הִתְפַּקַּדְתְּ	הָפְקַדְתְּ	הִפְקַדְתְּ	פֻּקַּדְתְּ
הִתְפַּקַּדְתִּי	הָפְקַדְתִּי	הִפְקַדְתִּי	פֻּקַּדְתִּי
הִתְפַּקְּדוּ	הָפְקְדוּ	הִפְקִידוּ	פֻּקְּדוּ
הִתְפַּקַּדְתֶּם	הָפְקַדְתֶּם	הִפְקַדְתֶּם	פֻּקַּדְתֶּם
הִתְפַּקַּדְתֶּן	הָפְקַדְתֶּן	הִפְקַדְתֶּן	פֻּקַּדְתֶּן
הִתְפַּקַּדְנוּ	הָפְקַדְנוּ	הִפְקַדְנוּ	פֻּקַּדְנוּ
יִתְפַּקֵּד	יָפְקַד	יַפְקִיד	יְפֻקַּד
תִּתְפַּקֵּד	תָּפְקַד	תַּפְקִיד	תְּפֻקַּד
תִּתְפַּקֵּד	תָּפְקַד	תַּפְקִיד	תְּפֻקַּד
תִּתְפַּקְּדִי	תָּפְקְדִי	תַּפְקִידִי	תְּפֻקְּדִי
אֶתְפַּקֵּד	אָפְקַד	אַפְקִיד	אֲפֻקַּד
יִתְפַּקְּדוּ	יָפְקְדוּ	יַפְקִידוּ	יְפֻקְּדוּ
תִּתְפַּקֵּדְנָה	תָּפְקַדְנָה	תַּפְקֵדְנָה	תְּפֻקַּדְנָה
תִּתְפַּקְּדוּ	תָּפְקְדוּ	תַּפְקִידוּ	תְּפֻקְּדוּ
נִתְפַּקֵּד	נָפְקַד	נַפְקִיד	נְפֻקַּד
הִתְפַּקֵּד	*Caret*	הַפְקִיד	*Caret*
הִתְפַּקְּדִי	*Impera-*	הַפְקִידִי	*Impe-*
הִתְפַּקְּדוּ	*tivo.*	הַפְקִידוּ	*rativo.*
הִתְפַּקֵּדְנָה		הַפְקֵדְנָה	
הִתְפַּקֵּד	הָפְקֵד	הַפְקִיד *vel* הַפְקֵד	פֻּקֹּד
מִתְפַּקֵּד	מָפְקָד	מַפְקִיד	מְפֻקָּד

Con-

Pihel	Niphal	Kal	Pers.		
פִּקֵּד	נִפְקַד	*visitavit* פָּקַד	3. M.	Singular.	Praeteritum.
פִּקְּדָה	נִפְקְדָה	פָּקְדָה	3. F.		
פִּקַּדְתָּ	נִפְקַדְתָּ	פָּקַדְתָּ	2. M.		
פִּקַּדְתְּ	נִפְקַדְתְּ	פָּקַדְתְּ	2. F.		
פִּקַּדְתִּי	נִפְקַדְתִּי	פָּקַדְתִּי	1. C.		
פִּקְּדוּ	נִפְקְדוּ	פָּקְדוּ	3. C.	Plural.	
פִּקַּדְתֶּם	נִפְקַדְתֶּם	פְּקַדְתֶּם	2. M.		
פִּקַּדְתֶּן	נִפְקַדְתֶּן	פְּקַדְתֶּן	2. F.		
פִּקַּדְנוּ	נִפְקַדְנוּ	פָּקַדְנוּ	1. C.		
יְפַקֵּד	יִפָּקֵד	יִפְקוֹד	3. M.	Singular.	Futurum.
תְּפַקֵּד	תִּפָּקֵד	תִּפְקוֹד	3. F.		
תְּפַקֵּד	תִּפָּקֵד	תִּפְקוֹד	2. M.		
תְּפַקְּדִי	תִּפָּקְדִי	תִּפְקְדִי	2. F.		
אֲפַקֵּד	אֶפָּקֵד	אֶפְקוֹד	1. C.		
יְפַקְּדוּ	יִפָּקְדוּ	יִפְקְדוּ	3. M.	Plural.	
תְּפַקֵּדְנָה	תִּפָּקֵדְנָה	תִּפְקוֹדְנָה	3/2 F.		
תְּפַקְּדוּ	תִּפָּקְדוּ	תִּפְקְדוּ	2. M.		
נְפַקֵּד	נִפָּקֵד	נִפְקוֹד	1. C.		
פַּקֵּד	הִפָּקֵד	פְּקוֹד	2. M.	Sing.	Imperat.
פַּקְּדִי	הִפָּקְדִי	פִּקְדִי	2. F.		
פַּקְּדוּ	הִפָּקְדוּ	פִּקְדוּ	2. M.	Plur.	
פַּקֵּדְנָה	הִפָּקֵדְנָה	פְּקוֹדְנָה	2. F.		
פַּקֵּד	הִפָּקֵד	פָּקוֹד *vel* פְּקוֹד	Infin.		Part. Praet.
מְפַקֵּד	נִפְקָד	פּוֹקֵד Participium	Benoni.		*Pahul.* פָּקוּד

Ad-

Adnotationes Generales.

I. *Tertia Praeteriti ſobolis perſona propago eſt,*
Syllaba ſi addatur Pronominis ultima quaeque.

II. *Ex Infinito reliquum, ceu* Fonte *redundat.*

I. A tertia Praeteriti perſona [quae Radix eſt, ſive Thema in *Kal*] reliquae ejus perſonae formantur, adjectis poſtremis ſyllabis Pronominum, ut in Paradigmate videre eſt; idcirco ab hac perſona incipit Conjugatio.

II. Ex Infinito, ceu *Fonte* [nam Hebraice dicitur מָקוֹר *Fons*] reliqua fere omnia derivantur: praefixis enim litteris בכלם, habentur Gerundia: ex. gr. בִּפְקוֹד *in viſitando*; לִפְקוֹד *ad viſitandum* &c.

Futurum etiam inde formatur, praefixis litteris יתאן; quas poſthac una voce *Jethan* appellabimus.

Participia, excepta prima Conjuga-

tio-

tione, ex ipso Infinito derivantur, praefixo מְ.

Imperativus denique nihil differt ab Infinito.

ADMONITIO.

I. Altera forma Infiniti in *Kal*, & in *Hiphil* (nam duas apposuimus in Paradigmate) interdum usurpatur pro Gerundio in *do* sine praefixis; & plerumque geminando Verbum; ut פָּקוֹד תִּפְקוֹד *visitando visitabis*.

II. Quod attinet ad *Formativas* Participii, & Futuri, מ atque יתאן, sciendum est per illas, non secus ac per Praefixa, excludi ה Characteristicum Temporum, ejusque Punctum assumi; ut ex. gr. Participium in *Hiphil* est מַפְקִיד, pro מְהַפְקִיד; & Futurum יַפְקִיד, pro יְהַפְקִיד. Nam generalis Regula est: *Formativa Temporis expellit Formativam Conjugationis*.

III. Participia inflectuntur, ut nomina, eorumque singulare Fem. duplici forma variatur: ex. gr.

In

In Kal.		*In Niphal.*	
Sing. Maſ.	פּוֹקֵד	Sing. Maſ.	נִפְקָד
Fem.	פּוֹקְדָה	Fem.	נִפְקָדָה
	פּוֹקֶדֶת		נִפְקֶדֶת
Plur. Maſ.	פּוֹקְדִים	Plur. Maſ.	נִפְקָדִים
Fem.	פּוֹקְדוֹת	Fem.	נִפְקָדוֹת

Sed Femininum ſing. Participii *Pahul* formam communem habet:

פְּקוּדָה	Sing. Fem.	פָּקוּד	Sing. Maſ.
פְּקוּדוֹת	Plur. Fem.	פְּקוּדִים	Plur. Maſ.

Aliquando *Benoni* deſinit etiam in Chirek; ut תּוֹמִיךְ *ſuſtentans*, pro תּוֹמֵךְ.

Notae Characteriſticae omnium Conjugationum.

Kal & Niphal.

[1] *Augmine* Kal *uno creſcit praeeunte Futuris.*

[2] Niphal *praefigit* נ *ſibi, expellitque Futuro*

Nun

Nun dein, cognatisque Modis; Daghesque rependit.

(1) *Kal* nullo augmento antecedente gravatur, praeter quam in Futuro litteris יתאן Formativis communibus Futurorum; idcirco dicitur *Kal* h. e. *levis*.

(2) *Niphal* praefert נ in Praeterito, & Participio pro nota characteristica: at abjicitur Nun a Futuro, Infinito, & Imperativo; ejusque defectus compensatur per Daghesc Forte in prima Radicali; simulque praefigitur ה Infinito, & Imperativo; Futuro vero Formativae יתאן praeponuntur.

Adnotationes peculiares pro Kal.

(1) *Desinere in Pathach* Kal *postulat; attamen exit*
In Tzere, vel Cholem interdum: (2) *ac libet Infinito,*
Et sibi cognatis pro Cholem sumere Pathach

Ver-

Verbis tum Neutris, tum quae perflaverit Ahchah.

(1) *Kal* praeter Pathach desinit etiam in Tzere; ut זָקֵן *senuit:* inflectitur autem, ut Paradigma Commune, זָקֵן, זָקְנָה, זָקַנְתָּ &c.

In hac forma vero *Benoni* non differt a Radice, sic זָקֵן *senescens.*

Kal desinit quoque in (ֹ), quod manet, aut mutatur eodem pacto, quo (ַ) Paradigmatis communis; nam sic inflectitur: 3. M. יָכוֹל F. יָכְלָה 2. M. יָכוֹלְתָּ &c.

At in 2. persona plur. in qua accentus migrat ad ultimam syllabam, [ֹ] fit Kametz-Catuph, ut יְכָלְתֶּם יְכָלְתֶּן.

Hic advertere licet, etiam *Niphal* aliquando in (ֹ) desinere; ut נֶהְפּוֹךְ *conversus est*, ab הָפַךְ; nisi hujusmodi Verba ad *Composita* referre velis, de quibus infra.

(2) Infinitus, Futurum, & Imperativus pro (ֹ) habent [ַ] in ultima syllaba, cum Verbum est Neutrum, aut Radicalis media, vel postrema est

Gut-

Gutturalis; sic Neutrum שָׁכַב *cubuit* habet Futurum יִשְׁכַּב *cubabit;* גָּאַל *redemit*, Imper. גְּאַל; שָׂמַח *laetatus est*, Futur. יִשְׂמַח.

ADMONITIO.

Hic pro re nata libet adnotare, I. nonnunquam *Benoni*, quum tertia Radicalis est ח, vel ע, desinere per Crasin in Pathach; ut נֹטַע, pro נֹטֵעַ, *plantans*.

II. Personam 2. fem. sing. sub iisdem Gutturalibus, si sint ultimae Radicales, habere in Praeterito (-) pro (:); ut לָקַחַתְּ, *pro* לָקַחְתְּ, *accepisti*.

III. Quaedam denique Verba habere in Praeteriti medio (·) pro (-); ut שָׁאֵלְתִּי, pro שָׁאַלְתִּי, *rogavi*.

Pihel, & Puhal.

(1) *Forma* Pihel *Daghesc media in Radice*, Puhalque
Figunt; (2) cui Chirek; aut Kibbutz praeit: (3) utraque subdit
Sceva

Sceva sub מ *Participj*, Jethanque *Futuri*.

(1) *Pihel*, & *Puhal* habent Daghesc Forte in media Radicali pro characteristica.

(2) Sed Pihel habet Chirek; *Puhal* vero Kibbutz ante Daghesc Forte: quae Forma Puhal aliquando pro (ֻ) habet Kametz-Catuph; haec enim Puncta invicem commutantur.

(3) Utraque Conjugatio habet augmenta antecedentia מ Participii, & יתאן Futuri, quibus (:) subjicitur.

ADNOTATIO.

(1) *Pihel nec Pathach*; (2) *Segolve in fine recusat*.

(1) Nonnunquam Forma Pihel pro (ֵ) adsciscit (ַ) cum in Praeterito; ut אִבַּד *perdidit*; tum in Futuro; ut יְבַקַּע *scindet*; tum in Imperativo פַּלַּג *divide*. Et quidem haec terminatio (ַ) in aliarum etiam Formarum tum Verborum Perfectorum tum Imperfectorum

rum Temporibus, Modisque non raro occurrit; id quod semel hic adnotasse sat erit.

[2] Saepiusculе in (ֶ) desinunt haec tria Verba דִּבֶּר *dixit;* כִּבֵּס *lavit*, כִּפֶּר *expiavit*.

Hiphil, & Hophal.

[1] *Hiphil Radici* ה *cum Chirek praeficit, aut cum*
Pathach; & Chirek longo distermi-nat imam
Radicalem: [2] ה *sibi cum o rapto praeficit Hophal*.

(1) *Hiphil* sibi praefigit ה cum (ִ), aut (ַ); quod Pathach sibi adsciscunt יתאן Futuri, & מ Participii, excluso הַ, ut antea diximus; praeterea inter mediam ejus Radicalem, & ultimam intercedit (ִי).

Hic in rem est scire, saepe in Futuro mutari hoc (ִי) in (ֵ), praesertim ob (ו) Conversivum; eademque identidem ratione mutari in Imperativo, & Infi-nito;

nito; qui aliquando desinit etiam in (-); ut הַפְצַר *instare*: insuper (') saepissime abjici a Chirek per totam Conjugationem.

(2) *Hophal* sibi praeponit הָ cum Kametz-Catuph; quod Punctum, excluso ה, sibi sumunt יתאן, & מ Participii; sed hoc frequentius sibi subdit Kibbutz; quemadmodum etiam aliquando Praeteritum; ut הָשְׁלַךְ *projectus fuit*.

Hithpahel.

Hithpahel *ex* Pihel *oritur*, *solummodo mutat*
Chirek in Pathach, & *Themati* הִתְ
praefigere curat.

Hithpahel derivatur a *Pihel*; mutat tantum ejus (·) in (-), & praefigit Formativam הִתְ, cujus ה excluditur a מ Participii, & a יתאן Futuri; ut מִתְפַּקֵּד, pro מְהִתְפַּקֵּד &c.

ADMONITIO.

I. Cum prior Radicis littera est quae-

 piam

piam ex hisce litteris sibilantibus ז, ס, צ, ש, tunc littera ת Characteristicae הת per Metathesin postponitur litterae sibilanti; ut הִשְׁתַּמֵּר *servavit se*, pro הִתְשַׁמֵּר.

II. Idipsum ת post ז mutatur in ד, & post צ mutatur in ט; ut הִזְדַּמֵּן *comparavit se*, pro הִתְזַמֵּן, a זָמַן; & הִצְטַדֵּק *justificavit se*, pro הִתְצַדֵּק, a צָדַק: haec autem Metathesis rara est in Scripturis.

III. Hoc ipsum ת nonnunquam exscinditur, compensaturque per Daghesc; ut הִנַּבֵּא, pro הִתְנַבֵּא *prophetavit*.

Admonitio pro Gutturalibus.

Litterae Gutturales, quae in Verbis occurrunt, eamdem regulam servant, eodemque pacto se litterasque praecedentes *punctant*, ac in Appendice *De usu Sceva compositi* traditum est pag. 17. Daghesc praeterea ob Gutturales ejectum per Punctum longum analogum compensatur, ut in pag. 37.

Mu-

Mutatio Punctorum in Verbis ob accentum pausantem.

(1) *Productum in Punctum, unde sibi defluxit origo,*
It Sceva ob accentum in Verbis: (2) *si duxerit ortum*
Puncto a correpto, in torpens affine migrabit.

E X E M P L A.

(1) Sceva Verborum ob accentum pausantem fit Punctum longum, a quo ortum duxit, accentu retracto; ut יִמְסֹ֫רוּ *tradent*, pro יִמְסְרוּ, a Futuro Singulari יִמְסוֹר.

(2) At si Sceva ortum habuit a Puncto brevi, mutatur in longum simile; ut מָסָ֫רוּ *tradiderunt*, pro מָסְרוּ, a Sing. מָסַר: de mutatione Punctorum (-) & (·) in Verbis ob accentum diximus pag. 58. n. 1. & 4.

§. II.

De Verbis Imperfectis.

(1) *Classe* Quiescentum, Defectivûmque *tenetur*

Natio Verborum, quae dicitur Imperfecta :
(2) *Compensat Daghesc, harum quod deficit uni :*
(3) *Altera vocali longa sua damna resarcit.*

(1) Verborum *Imperfectorum* alia *Defectiva* dicuntur, alia *Quiescentia.*

(2) *Defectivis*, dum conjugantur, littera aliqua Radicalis deficit, quae compensatur per Daghesc Forte.

(2) *Quiescentibus* vero littera aliqua Radicalis quiescit, aut pellitur, quam Punctum longum rependit.

Classes *Defectivorum*, & *Quiescentium.*

(1) Defectiva Pe-Nun (2) *atque* Ain *est natio prima.*
(3) Pe-Jod: (4) Ain-Vau: (5) Lamed-Aleph : (6) Lamed-He *altera turba est.*

E X E M P L A.

(1) נָגַשׁ *accessit* : (2) סָבַב *circuivit* :

haec

haec Verba ad Claſſem *Defectivorum* pertinent: quae ſequuntur ad Claſſem *Quieſcentium*.

(3) יָשַׁב *ſedit*: (4) קוּם *ſurgere*: (5) מָצָא *invenit*: (6) גָּלָה *migravit*.

Cur haec Verba nominentur *Defectiva Pe-Nun*. &c.

A פָּעַל *priſco Paradigmate prima vocatur*

Littera Radicis cujuſque Pe: *dicitur* Ain

Altera Grammaticis cerebroſis: tertia Lamed.

Grammatici a Paradigmate פעל appellant *Pe* primam cujuſcumque Radicis litteram: Secundam appellant *Ain*: Tertiam appellant *Lamed*.

Sic נָגַשׁ dicitur Verbum *Defectivum Pe-Nun*, h. e. *Prima-Nun*; prima enim hujuſmodi Radicis ſive Thematis littera eſt *Nun*. Sic etiam verbum קוּם dicitur *Quieſcens Ain-Vau*, h. e. *Secunda-Vau*; nam ſecunda hujus Thematis lit-

littera est *Vau*; sic denique גָּלָה dicitur *Quiescens Lamed-He*: h. e. *Tertia-He*, quia tertia hujus Radicis littera est *He*.

ADMONITIO.

Verba, quae appellantur a nonnullis *Quiescentia Pe-Aleph*, pauca omnino sunt, [quae omnia infra subjecimus:] ac in Futuro *Kal* tantum Anomala. Nam ejus Formativae accipiunt [וֹ]; & in prima persona excidit Radicalis א, in reliquis vero quiescit in [וֹ]; ut ex. gr. in Verbo אָבַד *periit* Futurum sic inflectitur. 1. pers. אוֹבַד, pro אוֹאבַד, *peribo*; 2. Masc. תוֹאבַד *peribis*; 2. Fem. תוֹאבְדִי &c.

Horum porro Verborum Futura saepe accipiunt in fine [‥] pro [-]: quaedam vero in *Hiphil* vel dimittunt א; ut יַהֵל, pro יַאֲהֵל, *figet tentoria*; vel conjugantur uti in *Kal*; ut אֹסִיף, pro אֶאֱסִיף, *colligam*.

Ver-

Verba *Quiescentia Pe-Aleph*.

Sunt אָבַד *periit*; אָפָה *coxit*; אָכַל *comedit*; אָבָה *voluit*; אָמַר *dixit*; quorum anomaliam nonnunquam imitantur haec tria: אָהַב *dilexit*; אָחַז *tenuit*; אָסַף *collegit*.

Regula, qua *Defectiva Pe-Nun* conjugantur.

[1] *Verba* Pe-Nun *passim pellunt* Nun
rite scevandum: (2) *hinc*
Littera pone sequens Daghes arripit augmen adepta.
[3] Kal ת *Infinito*; [4] & *Kibbutz accipit* Hophal.

[1] In *Defectivis Pe-Nun* abjicitur נ, ubi secundum perfectam inflexionem sibi subscriberet [:]; ut in Imperativo Formae *Kal* גַּשׁ *accede*, pro נְגַשׁ.

[2] Hic defectus, cum Verbum augetur in principio vocis, compensatur per Daghesc Forte in littera sequen-

quenti; sic Futurum *Kal* אֲגַשׁ *accedam* pro אֶנְגַּשׁ. Atque hic adverte, hanc terminationem [-] in Imperativo, & in Futuro *Kal* hujusce Classis manere; aut mutari, dum ea inflectuntur, ut [ו׳] in Imperativo, & in Futuro *Kal* Verbi perfecti; ut in Paradig. pag. 65.

In *Niphal* נִגַּשׁ *admotus sum*, pro נִנְגַּשׁ &c. Hic vero notandum, Daghesc Gutturali explosum saepe non compensari; ut נִחַם, pro נִחַם, *consolatus est*.

[3] Forma Infiniti in *Kal* est ת, ut גֶּשֶׁת *accedere*. Sed ob Gutturalem est ת ; ut פַּחַת *perflare*, a נָפַח.

[4] Hophal sumit (ֻ) sub Formativis, pro *o* brevi sive Kametz-Catuph; ut in Paradigm. Praeter haec omnino hujusmodi Verba conveniunt cum Perfectis; sicuti & Praeteritum, & Benoni, & Pahul in *Kal*. Qua de re aliquot tantum voces uniuscujusque Formae in Paradigmate exhibemus, omittimusque ceteras, Paradigmate Perfectorum supplendas.

Kal

Hophal	Hiphil	Niphal	Kal
Praeter.	*Praeter.*	*Praeter.*	
הֻגַּשׁ	הִגִּישׁ	נִגַּשׁ	
הֻגְּשָׁה	הִגִּישָׁה	נִגְּשָׁה	
&c. הֻגַּשְׁתָּ	&c. הִגַּשְׁתָּ	&c. נִגַּשְׁתָּ	
Partic.	*Partic.*	*Partic.*	
מֻגָּשׁ	מַגִּישׁ	נִגָּשׁ	
&c. מֻגָּשָׁה	&c. מַגִּישָׁה	&c. נִגָּשָׁה	
Futur.	*Futur.*	*Futur.*	*Futur.*
&c. יֻגַּשׁ	&c. יַגִּישׁ	&c. יִנָּגֵשׁ	יִגַּשׁ
			תִּגַּשׁ
			&c. תִּגְּשִׁי
Imperativo	*Imper.*	*Imper.*	*Imper.*
caret.	&c. הַגִּישׁ	&c. הִנָּגֵשׁ	גַּשׁ
			&c. גְּשִׁי
Infinit.	*Infinit.*	*Infinit.*	*Infinit.*
הֻגַּשׁ	הַגִּישׁ	הִנָּגֵשׁ	גֶּשֶׁת

ADNOTATIONES.

I. [1] לָקַח *cepit;* יָנַח *liquit;* יָקַף *obivit:*
[2] *Et Verba, a* יָצ *quae incipiunt, hac Classe recense*
Pe-Nun; II. *quae haud raro Forma ut perfecta movetur.*

[1] Verba לָקַח; & inusitata in *Kal* יָנַח & יָקַף sequuntur Formam Defectivorum *Pe-Nun;* ita Imperat. קַח *accipe*, pro לְקַח; Futur. אֶקַּח *accipiam*, pro אֶלְקַח &c.

Sic הִנִּיחַ Hiph. *reliquit*. Item הִקִּיף Hiph. *cinxit*.

(2) Hanc Formam etiam sequuntur Verba quae incipiunt a Syllaba יָצ; (praeter Verbum יָצָא *exivit*, quod pertinet ad Classem *Pe-Jod.*) sic אֶצּוֹק Futur. *effundam*, a יָצַק; תִּצַּת *flagrabit* Fem. a יָצַת &c.

II. Aliquando hujus classis Verba (ut cetera Verba Imperfecta) Formam

mam Perfectorum sequuntur; ut תִנְדוֹף *impelles*, a נָדַף: נְצוֹר Imper. *custodi*, a נָצַר: נְדוֹר Infin. *vovere*, a נָדַר &c. sic אֶפּוֹל Futur. *cadam* cum terminatione (ו), a נָפַל &c.

Regula, qua *Defectiva* sive *Geminantia Ain* conjugantur.

(1) *In* Defectivis Ain, *Radicis abibit*
Littera post primam; Daghesc binc tertia poscit,
Augmen si accedat. (2) *Cholem pro Sceva pererrat*
Praeterita, [3] *&* Pihel, *hac ortaque germina stirpe.*

(1) Verba Defectiva *Ain*, quae dicuntur etiam *Geminantia Ain*, abjiciunt secundam Radicalem; quae compensatur per Daghesc in tertia, ubi augmentum in fine vocis accesserit. Sic a סָבַב *circuivit*, abjecta secunda Radicali, exsistit tertia persona Sing. mas. סַב: hinc 3. persona fem. fit סַבָּה; 3. plur.

סַבּוּ &c. etenim in fine crefcunt.

(2) In fecundis, & primis perfonis Praeteritorum affumunt (וֹ), ubi analogως acciperent (:); qua de re infle-ctuntur per וֹתָ, וֹת, וֹתִי, וֹתֶם, וֹתֶן, וֹנוּ; ut in 2. perfona Sing. Praeteriti *Kal* סַבּוֹתָ, pro סָבַבְתָּ &c.

Sed *Niphal*, & *Hiphil* in iifdem perfonis vertunt in (:) Punctum longum fub Formativis; ut in *Niphal* 3. perfona maf. eft נָסַב; Fem. נָסַבָּה; at 2. Perf. נְסַבּוֹתָ; Fem. נְסַבּוֹת &c. in *Hiphil* 3. Perfona maf. eft הֵסֵב; Fem. הֵסֵבָּה; at 2. Perfona הֲסִבּוֹתָ; Fem. הֲסִבּוֹת &c.

(3) Denique *Pihel*, *Puhal*, & *Hithpahel*, vel perfecte infle ctuntur; ut רִנֵּן, a רָנַן *exfultavit*; vel abjecto Daghefc, Punctum praecedens mutant in (וֹ), quod per omnes Modos, ac Tempora, vocefque fervant: nec aliud eft, quo difcrepant a Perfectis; ut *Pihel* סוֹבֵב, pro סִבֵּב. *Puhal* סוֹבַב, pro סֻבַּב. *Hithpahel* הִסְתּוֹבֵב, pro הִסְתַּבֵּב.

Qua de re Paradigmata perfecta

פָּקַד

Hopbal.	*Hiphil.*	*Niphal.*	Kal.	
הוּסַב	הֵסֵב	נָסַב	סַב	Praeteritum.
הוּסַבָּה	הֵסֵבָּה	נָסַבָּה	סַבָּה	
&c. הוּסַבּוֹתָ	&c. הֲסִבּוֹתָ	&c. נְסַבּוֹתָ	&c. סַבּוֹתָ	
הוּסַבּוּ	הֵסֵבּוּ	נָסַבּוּ	סַבּוּ	
&c. הוּסַבּוֹתֶם	&c. הֲסִבּוֹתֶם	&c. נְסַבּוֹתֶם	&c. סַבּוֹתֶם	
יוּסַב	יָסֵב	יִסַּב	יָסוֹב	Futurum.
תּוּסַב	תָּסֵב	תִּסַּב	תָּסוֹב	
תּוּסַבִּי	תָּסֵבִּי	תִּסַּבִּי	תָּסוֹבִּי	
אוּסַב	אָסֵב	אֶסַּב	אָסוֹב	
יוּסַבּוּ	יָסֵבּוּ	יִסַּבּוּ	יָסוֹבּוּ	
תּוּסַבֶּינָה	תְּסִבֶּינָה	תִּסַּבֶּינָה	תְּסֻבֶּינָה	
תּוּסַבּוּ	תָּסֵבּוּ	תִּסַּבּוּ	תָּסוֹבּוּ	
נוּסַב	נָסֵב	נִסַּב	נָסוֹב	
Imperativo caret.	הָסֵב	הִסַּב	סוֹב	Imperati.
	הָסֵבִּי	הִסַּבִּי	סוֹבִּי	
	הָסֵבּוּ	הִסַּבּוּ	סוֹבּוּ	
	הֲסִבֶּינָה	הִסַּבֶּינָה	סֻבֶּינָה	
הוּסַב	הָסֵב	הִסּוֹב	סֹב	Infinit.
מוּסָב	מֵסֵב	נָסָב Partic.	&c. סוֹבֵב	Benoni
&c. מוּסַבָּה	&c. מְסִבָּה	&c. נְסַבָּה	&c. סָבוּב	Pahul
			Analoga	

פִּקֵּד , פֻּקַּד , הִתְפַּקֵּד , ſi ab iis dematur Dagheſc, Punctumque praecedens, ac pro his Punctis uſurpetur (וֹ), ſerveturque per totam Conjugationem, exhibebunt Paradigmata earundem Formarum hujuſce Claſſis. ex. gr. פִּקֵּד פִּקְּדָה &c. fiet פּוֹקֵד , פּוֹקְדָה &c. Infin. פַּקֵּד fiet פּוֹקֵד ; Participium מְפַקֵּד fiet מְפוֹקֵד &c.

AD-

ADNOTATIONES.

I. Pro Kal.

(1) *In* Kal *Praeteritum & Cholem accipit; (2) atque Futurum*
Sub Formativis breve suevit subdere Punctum
Cum Daghes; (3) & Surek, aut Kibbutz in fine recepit.

(1) Praeteritum in *Kal* Defectivorum *Ain* aliquando accipit Cholem; ut וְרֹבוּ *& jaculati sunt*.

(2) Futurum saepe sub Formativis pro Kametz adhibet Punctum breve cum Daghesc; ut אֶקּוֹב *maledicam*, pro אָקֹב; (quod & alibi usuvenit, ut in Hiphil &c.)

(3) Tum desinere solet in Kibbutz; ut וְתֵרֹץ *& confringatur*; aut in Surek; ut יְשׁוּד *vastabit*.

Infinitus ipse nonnunquam terminatur in Surek; ut חוּל *tripudiare*; aliquando in וֹת; ut שַׁמּוֹת *desolare*; & in

in Pathach; ut רַד *sternere*: quemadmodum etiam Imperativus; ut גַּל *devolve*.

II. Pro Niphal.

(1) *In* Niphal *& Chirek fert Formativa*: (2) *Cholemque*,
Et Tzere Infinitum, ac cetera Tempora claudit.

(1) *Niphal* in Praeterito aliquando subdit Formativae Chirek, pro (ִ); ut נִחַר *exsiccatur*:

(2) Clauditque Puncto Tzere, aut Cholem, tum Praeteritum ipsum; ut נָמֵס *liquefit*; וְנָגֹלּוּ *& convolventur*: tum Participium; ut נָמֵס *liquescens*; tum Infinitum; ut הִמֵּס *liquescere*; tum Futurum; ut תֵּחֵל *polluetur*; יִתּוֹם *consummabitur*.

Nonnunquam in Praeterito *Niphal*, Pathach & Daghesc in media voce concrescunt in (:); ut נְסִבְּה, pro נָסַבָּה *circumdabatur*.

Et aliquando in Futuro Daghesc, & Punctum breve sub Formativis coalescunt in Punctum longum; ut אֵיתַם, pro

pro אֶתָּם *integer ero*.

III. Pro Hiphil & Hophal.

(1) *Puncto Pathach* Hiphil *etiam fini tur*; (2) *& Hophal*,
Pro Surek, *Kibbutz cum Daghesc figit in orsu*.

(1) Hiphil nonnunquam pro [‥] admittit [-] in clausulis Praeteriti, Futuri, & Infiniti; ut הֵמַר *exacerbavit*. &c.

(2) Hophal vero aliquando pro Surek initio accipit Kibbutz cum Daghesc; ut יֻכַּת *contundetur*; idque per totam Conjugationem. Nam saepe, quod obiter hic notatur, Punctum [ֻ] pro [וּ] adhibetur.

Regula, qua *Quiescentia Pe-Jod* inflectuntur.

(1) *Ipsa* Pe-Jod ת ֵ ֶ *Infinito Forma ministrat*
In Kal; (2) *atque petit Jod abjecisse scevandum*,

Cui

Cui Tzere, Cholem, cum Surek
subrogat: [3] *in Vau*
Niphal *Jod transfert. Quid cetera?*
Rite moventur.

[1] Quiescentia *Pe-Jod* conveniunt cum Defectivis *Pe-Nun;* nam & ipsa formant Infinitum ֶת in Kal, ut in Paradigmate.

[2] Ipsa quoque, ut illa נ, abjiciunt [י] ubi instruendum esset Puncto Sceva, quod compensatur per [ֵ] in *Kal;* per [וֹ] in *Niphal*, & *Hiphil;* per [וּ] in *Hophal*. Sic in *Kal* Futur. אֵשֵׁב *sedebo*, pro אֶיְשַׁב. In *Niphal* נוֹשַׁב *constitutus est*, pro נִיְשַׁב. In *Hiphil* הוֹשִׁיב *collocavit*, pro הִיְשִׁיב. In *Hophal* הוּשַׁב *habitator factus est*, pro הָיְשַׁב; quae Puncta suam quodque per Conjugationem immutata servantur, praeter quam in *Niphal*.

[3] Nam *Niphal* mutat [י] in [ו] in Infinito, Imperativo, & Futuro; ut הִוָּשֵׁב *collocari*, pro הִיָּשֵׁב &c.

Cetera non differunt a Verbis Per-

fectis. Atque in *Kal* Praeteritum, & Participia ſunt plane analoga: ſic etiam analogae ſunt Conjugationes *Pihel*, *Puhal*, & *Hithpahel*.

AD-

ADNOTATIONES.

I. (1) Kal *quondam expellit non Jod*,
sed Sceva, *Futuro*;
Quod claudit Pathach: (2) *&* יָכוֹל
flectit, *ut* Hophal.

[1] Futurum *Kal* aliquando non pellit Jod scevandum; sed tantum ipsius Punctum (:); ut יִירְאוּ *timebunt*; simulque desinere solet in [-]; ut אִיבַשׁ *arescam*, תִּיבַשׁ *aresces*. Verum dicitur יֵבַשׁ *arescet*, pro יִיבַשׁ, Jod radicali, & Formativo (ut nonnunquam fit) in unum Jod coagmentatis; quemadmodum in *Pihel* יַבֵּשׁ *siccabit*, pro יְיַבֵּשׁ, a יָבֵשׁ *aruit*.

(2) Forma Futuri *Kal* Verbi יָכוֹל *potuit* congruit cum Futuro *Hophal* אוּכַל, תּוּכַל, יוּכַל &c.

II. (1) Hiphil *Jod servat nonnunquam*
in Tzere quiescens;
(2) *Illud vero in Vau*, *sicut* Niphal,
Hithpahel *urget*.

(1) Quaedam Verba in *Hiphil* servant (') quiescens in (..); ut הֵיטִיב *benefecit*; הֵמִין *ad dexteram perrexit*; הֵינִיק *lactavit*; הֵילִיל *ululavit*, a יָטַב *bene fuit* &c.

Aliquando in Futuro *Hiphil* servatur ה Formativa Conjugationis; ut יְהוֹשִׁיעַ *servabit*, pro יוֹשִׁיעַ.

(2) *Hithpahel* aliquando, ut *Niphal*, mutat Jod in Vau, ut הִתְוַדָּה *confessus est*; הִתְוַדַּע *innotuit*; הִתְוַכַּח *disceptavit*, pro הִתְיַדָּה &c.

De Quiescentibus *Ain-Vau*.

Verba, Ain-Vau *quae de more* quiescere *dicunt*,
Cum Defectivis Ain *se foedere jungunt*.

Haec Classis (cujus Infinitus est Radix; nam tres Radicis litteras exhibet) non in paucis congruit cum Classe Defectivorum *Ain*; nam *Niphal*, & *Hiphil* inflectuntur aeque atque illa in secundis, & primis personis per וֹתִי, וֹת, וֹתָ &c. Punctumque longum sub

	Hopbal	Hiphil	Niphal	Kal
Praeteritum.	הוּקַם	הֵקִים	נָקוֹם	קָם
	הוּקְמָה	הֵקִימָה	נָקוֹמָה	קָמָה
	הוּקַמְתָּ	הֲקִימוֹתָ	נְקוּמוֹתָ	קַמְתָּ
	הוּקַמְתְּ	הֲקִימוֹת	נְקוּמוֹת	קַמְתְּ
	הוּקַמְתִּי	הֲקִימוֹתִי	נְקוּמוֹתִי	קַמְתִּי
	הוּקְמוּ	הֵקִימוּ	נָקוֹמוּ	קָמוּ
	הוּקַמְתֶּם	הֲקִימוֹתֶם	נְקוּמוֹתֶם	קַמְתֶּם
	הוּקַמְתֶּן	הֲקִימוֹתֶן	נְקוּמוֹתֶן	קַמְתֶּן
	הוּקַמְנוּ	הֲקִימוֹנוּ	נְקוּמוֹנוּ	קַמְנוּ
Futurum.	יוּקַם	יָקִים	יִקּוֹם	יָקוּם
	תּוּקַם	תָּקִים	תִּקּוֹם	תָּקוּם
	תּוּקְמִי	תָּקִימִי	תִּקּוֹמִי	תָּקוּמִי
	אוּקַם	אָקִים	אֶקּוֹם	אָקוּם
	יוּקְמוּ	יָקִימוּ	יִקּוֹמוּ	יָקוּמוּ
	&c. תּוּקַמְנָה	&c. תָּקֵמְנָה	&c. תִּקּוֹמְנָה	&c. תְּקוּמֶנָה
Imperat.	*Imperativo caret.*	הָקִים	הִקּוֹם	קוּם
		הָקִימִי	הִקּוֹמִי	קוּמִי
		הָקִימוּ	הִקּוֹמוּ	קוּמוּ
		הָקֵמְנָה	הִקּוֹמְנָה	קוֹמְנָה
Infin.	הוּקַם	הָקִים vel הָקֵם	הִקּוֹם	קוּם vel קוֹם
Benoni.	מוּקָם	מֵקִים	נָקוֹם	קָם
	&c. מוּקָמָה	&c. מְקִימָה	&c. נְקוֹמָה	&c. קָמָה
Pahul				קוּם
				&c. קוּמָה

ſub augmento antecedente etiam mutant in Sceva; ut נְקוּמוֹתָ : הֲקִימוֹת &c.

Hic praeterea notandum eſt, in *Niphal* alterum (ו) praecedens mutari in (י): inſuper *Hiphil* conjugari etiam ſine (ו) hac ratjone, הֵקִים, הֵקִימָה הֲקֵמֹתָ &c.

Pibel quoque, *Puhal*, & *Hithpahel* in prima Radicali habent (ו) immutabile, & geminant tertiam Radicalem. Sic *Pihel* in Praeterito קוֹמֵם, קוֹמְמָה; קוֹמַמְתָּ &c. in Futur. יְקוֹמֵם, תְּקוֹמֵם &c. *Puhal* קוֹמַם &c. *Hithpahel* הִתְקוֹמֵם &c. non ſecus ac de iiſdem Formis in Defectivis *Ain* dictum eſt.

Aliquando tamen horum Verborum *Pihel* more perfectorum inflectitur; ut קִיֵּם, pro קוֹמֵם, *erexit*; שִׁוַּע *vociferatus eſt*. &c.

AD-

ADNOTATIONES.

I. (1) *Praeteriti perſona in* Kal *ſibi tertia quaeque*
Pro Kametz adſciſcit Tzere aliquando ; (2) *ſed olim*
Aſſumit Cholem , ut Radix , nec deſerit umquam .

(1) Prima Radicalis Praeteriti *Kal* habet fere ſemper (ָ) in tertiis perſonis , ut in Paradigmate ; tamen habet nonnumquam (ֵ), nec ideo mutat (-) in reliquis perſonis ; ſic a מוּת *mori* Praeteritum *Kal* eſt מֵת ; quod inflectitur

3. מֵת , מֵתָה 2. מַתָּ , מַתְּ 1. מַתִּי
plur. 3. מֵתוּ 2. מַתֶּם , מַתֶּן 1. מַתְנוּ

Praeterea duo deſinere in (-) inveniuntur , בַּז *ſprevit ;* & טַח *obduxit .*

(2) Aliquando Praeteritum *Kal* habet (וֹ), ut Radix ipſa ; ut אוֹר *ſplenduit* , ab אוֹר *ſplendere ;* (nam hujuſmodi Verba huic Claſſi accenſentur .) tumque in omnibus perſonis ſervat (וֹ) ex. gr.

אוֹרְתִי

אוֹרְתִּי .1 אוֹרַתְ, אוֹרַתְ .2 אוֹרָה, אוֹר .3

&c. אוֹרְתֶם .2 אוֹרוּ plur. 3.

Sic etiam בֹּשׁ *erubuit*, a בּוֹשׁ *erubescere*, & quaecumque habent in Praeterito (וֹ), ut Radix ipsa; nam pleraque in Radice habent (וֹ), in Praeterito vero habent Kametz, ut in Paradigmate; sic Infinit. בּוֹא *ingredi*, Praeterit. בָּא *ingressus est*.

II. [1] Kal *Cholem dat pro Surek aliquando Futuro;*

(2) *At Chirek longum, Cholemque hujusce propinquis.*

(1) Nonnunquam Futurum *Kal* non definit in (וּ), sed in (וֹ); ut יָמוֹת *morietur*, pro יָמוּת; id quod in pausa praesertim usuvenit.

(2) Aliquando Imperativus, & Infinitus in *Kal* terminantur in (ִי), pro (וּ); sic שִׂים, vel שִׁית *pone*; לָשִׂים, vel לָשִׁית *ponere*; רִיר *salivare*, & alia praeterea; quae aut semper habent (ִי); aut modo (ִי), modo [וּ]; qua de re hujusce Classis verba appellari etiam solent Quiescentia *Ain-Vau*, vel *Ain-*

Ain-Jod: quanquam nonnulli ad *Hiphil* referunt haec exempla, & per Syncopen dici putant לָשִׁית, pro לְהָשִׁית *ponere*; porro per Aphaeresin dici contendunt שִׁית *pone*, pro הָשִׁית; quemadmodum per Aphaeresin dicitur רִיבוֹתָ *contendisti*, pro הֲרִיבוֹתָ; & בִּינוֹתִי *intellexi*, pro הֲבִינוֹתִי.

[3] Infinitus etiam in *Kal* saepe pro [וֹ] accipit [וּ]; ut קוּם *surgere* pro קוֹם: illa autem forma exhibetur Gerundium in *do* geminando Verbum; ut קוֹם תָּקוּם *surgendo surges*. Sic & altera Infiniti forma in Paradigm. *Hiphil* הָקֵם הֵקִימוּ *suscitando suscitarunt*; quod fit augendae significationis gratia; quemadmodum etiam in Verbis Perfectis traditum est.

De Quiescentibus *Lamed-Aleph*.

[1] *In Kames, in Tzere hac* Lamed-Aleph *Classe quiescit*
Aleph, [2] *& in Segol:* [4] *inque* ואת *desinit Infinitus*.

[1] Littera quiescens dicitur quiescere

Hophal	*Hiphil*	*Niphal*	*Kal*	
הוּשַׁב הוּשְׁבָה &c. הוּשַׁבְתָּ הוּשְׁבוּ &c. הוּשַׁבְתֶּם	הוֹשִׁיב הוֹשִׁיבָה &c. הוֹשַׁבְתָּ הוֹשִׁיבוּ &c. הוֹשַׁבְתֶּם	נוֹשַׁב נוֹשְׁבָה &c. נוֹשַׁבְתָּ נוֹשְׁבוּ &c. נוֹשַׁבְתֶּם		Praeteritum.
יוּשַׁב תוּשַׁב תוּשְׁבִי אוּשַׁב יוּשְׁבוּ תּוּשַׁבְנָה תוּשְׁבוּ נוּשַׁב	יוֹשִׁיב תוֹשִׁיב תוֹשִׁיבִי אוֹשִׁיב יוֹשִׁיבוּ תוֹשֵׁבְנָה תוֹשִׁיבוּ נוֹשִׁיב	יִוָּשֵׁב תִּוָּשֵׁב תִּוָּשְׁבִי אִוָּשֵׁב יִוָּשְׁבוּ תִּוָּשַׁבְנָה תִּוָּשְׁבוּ נִוָּשֵׁב	יֵשֵׁב תֵּשֵׁב תֵּשְׁבִי אֵשֵׁב יֵשְׁבוּ תֵּשַׁבְנָה תֵּשְׁבוּ נֵשֵׁב	Futurum.
Imperativo caret.	הוֹשֵׁב הוֹשִׁיבִי הוֹשִׁיבוּ הוֹשֵׁבְנָה	הִוָּשֵׁב הִוָּשְׁבִי הִוָּשְׁבוּ הִוָּשַׁבְנָה	שֵׁב שְׁבִי שְׁבוּ שֵׁבְנָה	Imperat.
הוּשַׁב	הוֹשִׁיב vel הוֹשֵׁב	הִוָּשֵׁב	שֶׁבֶת	Infinit.
מוּשָׁב &c. מוּשָׁבָה	מוֹשִׁיב &c. מוֹשִׁיבָה	נוֹשָׁב &c. נוֹשָׁבָה		Part.

Hithpahel	*Hophal*	*Hiphil*
הִתְמַצֵּא הִתְמַצְּאָה הִתְמַצֵּאתָ &c	הֻמְצָא הֻמְצְאָה הֻמְצֵאתָ &c.	הִמְצִיא הִמְצִיאָה הִמְצֵאתָ &c.
יִתְמַצֵּא תִּתְמַצֵּא תִּתְמַצְּאִי אֶתְמַצֵּא &c.	יֻמְצָא תֻּמְצָא תֻּמְצְאִי אֻמְצָא &c.	יַמְצִיא תַּמְצִיא תַּמְצִיאִי אַמְצִיא &c.
הִתְמַצֵּא הִתְמַצְּאִי הִתְמַצְּאוּ הִתְמַצֶּאנָה	*Imperativo caret.*	הַמְצִיא הַמְצִיאִי הַמְצִיאוּ הַמְצֶאנָה
הִתְמַצֵּא	הָמְצֵא vel הָמְצוֹאת	הַמְצִיא vel הַמְצֵא
מִתְמַצֵּא מִתְמַצְּאָה	מֻמְצָא מֻמְצָאָה &c.	מַמְצִיא מַמְצִיאָה

Puhal	Pibel	Niphal	Kal	
מֻצָּא מֻצְּאָה מֻצֵּאתָ &c.	מִצֵּא מִצְּאָה מִצֵּאתָ &c.	נִמְצָא נִמְצְאָה נִמְצֵאתָ &c.	מָצָא מָצְאָה מָצָאתָ &c.	Praeterit.
יְמֻצָּא תְּמֻצָּא תְּמֻצְּאִי אֲמֻצָּא &c.	יְמַצֵּא תְּמַצֵּא תְּמַצְּאִי אֲמַצֵּא &c.	יִמָּצֵא תִּמָּצֵא תִּמָּצְאִי אֶמָּצֵא &c.	יִמְצָא תִּמְצָא תִּמְצְאִי אֶמְצָא &c.	Futurum.
Imperativo caret.	מַצֵּא מַצְּאִי מַצְּאוּ מַצֶּאנָה	הִמָּצֵא הִמָּצְאִי הִמָּצְאוּ הִמָּצֶאנָה	מְצָא מִצְאִי מִצְאוּ מְצֶאנָה	Imperat.
מֻצּוֹא vel מֻצּוֹאת	מַצֵּא	הִמָּצֵא	מְצוֹא vel מָצוֹא vel מְצוֹאת	Infinit.
מְמֻצָּה מְמֻצָּאָה &c.	מְמַצֵּא מְמַצְּאָה &c.	נִמְצָא נִמְצָאָה &c.	Benoni. מוֹצֵא מוֹצְאָה &c.	Pahul מָצוּא מְצוּאָה &c.

ſcere in Puncto proxime praecedente. In his autem Verbis, quum non augentur in fine, litteram א praecedit Punctum (ָ), ubi praecedere deberet Pathach; ut מָצָא *invenit*, יִמְצָא *inveniet*, מְצָא *inveni* Imperat. pro מְצַא &c. nam Gutturalis in Futuro, & Imperativo in *Kal* pro (ֹ) ſibi poſcit Pathach, ut in Adnotat. *Kal* pag. 70. n. 2. dictum eſt.

In Praeteritorum vero ſecundis, & primis perſonis litteram א praecedit (ֵ); quapropter inflexio harum omnium haec eſt, אֵתָ, אֵת, אֵתִי; אֵתֶם, אֵתֶן, אֵנוּ; ut נִמְצֵאתָ *inventus es* &c.

Excipiendum tamen eſt Praeteritum *Kal*, ubi in iiſdem perſonis pro (ֵ), praecedit Kametz; ut מָצָאתָ *inveniſti* &c. Quod ſi, ut fit, deſinat in Tzere; ut מָלֵא *plenus fuit*, tunc litteram א etiam praecedit Tzere; ut מָלֵאתָ *plenus fuiſti* &c.

(2) In Futuris, & Imperativis Fem. plural. litteram א praecedit (ֶ); quare in cunctis Conjugationibus eadem

est terminatio אֶנָה ; ut תִּמְצֶאנָה *invenietis*; & מְצֶאנָה *invenite* Fem. &c.

[3] Infinitus desinit in וֹא, vel וֹאת in *Kal* &c. ut in Paradigmate.

Porro in reliquis omnibus, Perfectorum prorsus more hujusce Classis Verba inflectuntur.

De

De Quiescentibus *Lamed-He.*

[1] *Classis* Lamed-He *mutat He, vel discedere cogit,*
Augmen si adveniat: (2) *transactaque Tempora claudit*
Kametz: [3] *Participijs dat Segol atque Futuris:*
[4] וֹת *Infinito:* [5] *sed Tzere, qui imperat effert,*

[1] Quum haec Verba augmentum in fine vocis apponunt, semper ה mutatur, aut tollitur.

Tollitur, si augmentum incipiat a vocali; atque hanc sibi sumit praecedens littera; ut גּוֹלִים *migrantes*, pro גּוֹלְהִים; גָּלוּ *migrarunt*, pro גָּלְהוּ.

Verum in 3. persona fem. sing. Praeteritorum mutatur ה in ת; ut גָּלְתָה *illa migravit*, pro גָּלְהָה. Quanquam & hic, & alibi mutatur aliquando ה in Jod mobile; ut חָסָיָה *confidit illa*; חָסָיוּ *confisi sunt*; יֶחֱסָיוּ *confident*.

Aliquando mutatur in (ו); ut נָאֲוָה *decuit*, pro נָאֲתָה.

Si vero augmentum incipiat a confona, tunc mutatur ה in (י), quod in Praeterito *Kal* in fecundis & primis perfonis quiefcit in Chirek, ut גָלִיתָ *migrafti:* in iifdem vero perfonis Praeteritorum aliarum Conjugationum frequentius quiefcit in (‥), ut נִגְלֵיתָ *tranfportatus es:* quare in Praeterito *Kal* harum perfonarum inflexio eft; יִתָ, יִתְ, יִתִי; יִתֶם, יִתֶן, יִנוּ; in reliquifque Praeteritis eadem eft; nifi quod pro Chirek frequentius accipiunt (‥) cum eodem Jod quiefcente.

In Futuris, & Imperativis femininis plur. Jod quiefcit in [‥]; ut תִּגְלֶינָה *migrabitis*, vel *migrabunt* fem. גְּלֶינָה *migrate;* חְיֶינָה *vivite* fem.

[2] Praeterita omnia definunt in הָ; ut גָלָה *migravit;* נִגְלָה *tranfportatus eft*. &c.

[3] Futura, & Participia terminantur in הֶ, ut אֶגְלֶה *migrabo;* אֶגָּלֶה *tranfportabor* &c. גּוֹלֶה *migrans* &c.

Excipe *Pabul* in *Kal*, quod mutat ה in [י]; ut גָּלוּי *tranfportatus*.

(4) Infinitus fumit וֹת; ut גְּלוֹת *migrare:*

Hithpahel	*Hophal*	*Hiphil*
הִתְגַּלָּה	הָגְלָה	הִגְלָה
הִתְגַּלְּתָה	הָגְלְתָה	הִגְלְתָה
&c. הִתְגַּלֵּיתָ	&c. הָגְלֵיתָ	&c. הִגְלֵיתָ
יִתְגַּלֶּה	יָגְלֶה	יַגְלֶה
תִּתְגַּלֶּה	תָּגְלֶה	תַּגְלֶה
תִּתְגַּלִּי	תָּגְלִי	תַּגְלִי
&c. אֶתְגַּלֶּה	&c. אָגְלֶה	&c. אַגְלֶה
הִתְגַּלֵּה	*Impera-*	הַגְלֵה
הִתְגַּלִּי	*tivo*	הַגְלִי
הִתְגַּלּוּ	*caret.*	הַגְלוּ
הִתְגַּלֶּינָה		תַּגְלֶינָה
הִתְגַּלּוֹת	הָגְלֵה vel הָגְלוֹת	הַגְלֵה vel הַגְלוֹת
מִתְגַּלֶּה	מָגְלֶה	מַגְלֶה
&c. מִתְגַּלָּה	&c. מָגְלָה	&c. מַגְלָה

Puhal	*Pihel*	*Niphal*	*Kal*	
גֻּלָּה גֻּלְּתָה גֻּלֵּיתָ &c.	גִּלָּה גִּלְּתָה גִּלֵּיתָ &c.	נִגְלָה נִגְלְתָה נִגְלֵיתָ &c.	גָּלָה גָּלְתָה גָּלִיתָ &c.	Praeterit.
יְגֻלֶּה תְּגֻלֶּה תְּגֻלִּי אֲגֻלֶּה &c.	יְגַלֶּה תְּגַלֶּה תְּגַלִּי אֲגַלֶּה &c.	יִגָּלֶה תִּגָּלֶה תִּגָּלִי אֶגָּלֶה &c.	יִגְלֶה תִּגְלֶה תִּגְלִי אֶגְלֶה &c.	Futurum.
Imperativo caret.	גַּלֵּה גַּלִּי גַּלּוּ גַּלֶּינָה	הִגָּלֵה הִגָּלִי הִגָּלוּ הִגָּלֶינָה	גְּלֵה גְּלִי גְּלוּ גְּלֶינָה	Imperat.
גֻּלּוֹה vel גֻּלּוֹת	גַּלֵּה vel גַּלּוֹת vel גַּלֵּה	הִגָּלֵה vel הִגָּלוֹת	גְּלֹה vel גָּלֹה vel גְּלוֹת	Infinit.
מְגֻלֶּה מְגֻלָּה &c.	מְגַלֶּה מְגַלָּה &c.	נִגְלֶה נִגְלָה &c.	גּוֹלֶה גּוֹלָה &c.	Benoni. — Pahul: גָּלוּי גְּלוּיָה גְּלוּיִים &c.

grare: aliquando etiam, cum pro Gerundio adhibetur, desinit in וֹה; ut רָאוֹה רָאִיתִי *videndo vidi*; & nonnunquam excidit ה; ut הָרוֹ עָמָל *concipiendo laborem*: aut desinit in הֵ; ut הַכֵּה תַּכֶּה *percutiendo percuties*; aut in הָ; ut הַרְבָּה אַרְבֶּה *multiplicando multiplicabo*.

[5] Imperativus denique Singularum Formarum hujus Classis desinit in (ֵ); ut גְּלֵה; גַּלֵּה &c.

ADNOTATIONES.

I. Verba in הּ desinentia.

Verba in הּ *cum Mappik plane perfecta putentur ;*
Ut גָּבַהּ praestat, כָּמַהּ cupit, *hisque recense*
נָגַהּ resplendet; (*quod Classi adscribito* Pe-Nun)
תָּמַהּ miratur ; *quibus additur* הִתְמַהְמַהּ
Cunctatur , *quinque omnino , nec plura supersunt* .

Quinque Verba, quae memoriae gratia versiculis complexi sumus, ad Classem Quiescentium *Lamed-He* non pertinent ; eorum enim tertia Radicalis הּ , quippe quae puncto Mappik instruitur , *mobilis* est ; quamobrem ut Verba Perfecta , praeter נָגַהּ ad Classem Defectivorum *Pe-Nun* accensendum , inflectuntur .

II. Apocope five Abfciffio.

In Futuro *Kal*.

(1) Lamed-He *finit, abfcindi He perfaepe Futuro:*
Praecipue in Kal : I. *Cedit He profligata, fuumque*
Tunc Segol Radicali dat habere priori;
(2) *Aut Pathach, fi littera gutturis incurfabit.*

(1) Hujus Claffis Verba in Futuro patiuntur Apocopen, five abfciffionem litterae ה. In Futuro *Kal* faepe, & potiffimum quum praefigitur *Vau converfivum :* accentufque retrahitur ad Formativas.

I. ה abfcinditur, & Segol fubit primam Radicalem, accentufque ab ultima fyllaba tranfit ad penultimam; fic וַיִּבֶן *& aedificavit*, pro וַיִּבְנֶה.

(2) At Gutturales pro (ֶ) accipiunt Pathach; ita וַיִּחַר *& excanduit* fit וַיִּחַר; & וַיִּשְׁעֶה fit וַיִּשַׁע *& refpexit.*

Ali-

Aliquando ſub ipſa Formativa Futuri eſt (-) ob ipſam Gutturalem; ut וַיַּעַל; quia Futurum integrum eſt וַיַּעֲלֶה *& aſcendit*. Nonnunquam ſub Formativa Futuri eſt Tzere; ut וַיֵּרְא *& vidit*, pro וַיִּרְאֶה.

II. *Vel cedens He Sceva ſodali ſubdit utrique,*
Sub Formativis Chirek, aut Tzere relinquens.

Vel abſciſſo ה, ſubſcribitur (:) duabus reliquis Radicalibus, & Chirek, aut Tzere ſub Formativis; ut וַיֵּשְׁבְּ *& captivum duxit*, pro וַיִּשְׁבֶּה; וַיֵּשְׁתְּ *& bibit*, pro וַיִּשְׁתֶּה.

Vel pro Sceva Gutturali Pathach ſubſcribitur; ut וַיִּחַדְּ *& gaviſus eſt*, pro וַיִּחְדֶּה.

Peculiaris eſt Apocope וַיַּרְא *& vidit*, pro וַיִּרְאֶה.

Abſciſſio peculiaris item eſt in Futuro *Kal* Verborum הָיָה *fuit*, & חָיָה *vixit*; ut נְהִי, יְהִי, תְּהִי, אֱהִי *ero*, *eris*, *erit*, *erimus*, pro אֶהְיֶה, תִּהְיֶה &c.

Sic

Sic etiam אֶחִי, תְּחִי &c. *vivam*, *vives*. &c.

Apocope in reliquis Futuris: & in Imperativis.

(1) *In reliquis* (Puhal *excipias* Hophalque) *Futuris*
ה tantum it pessum: (2) pariterque a Pihel, & Hiphil,
Necnon Hithpahel, ה, *qui Modus imperat, arcet.*

(1) In reliquis Futuris (exceptis *Puhal*, & *Hophal*) fit Apocope tantum fere abscisso ה.

In *Niphal* וַיֵּרָא & *visus est*, pro וַיֵּרָאֶה.

In *Pihel* וַיְכַס & *texit*, pro וַיְכַסֶּה.

In *Hiphil* וַיַּעַל & *sublime extulit*, pro וַיַּעֲלֶה.

In *Hithpahel* וַיִּתְגַּל & *retexit se*, pro וַיִּתְגַּלֶּה.

(2) Ab Imperativis *Pihel*, *Hiphil*, & *Hithpahel* per Apocopen demitur ה; ita

In *Pihel* צַו *praecipe ;* הַס *ſile* , pro צַוֵּה , הַסֵּה .

In *Hiphil* הַעַל *ſublime fer* , pro הַעֲלֵה . Et ex Defectivis *Pe-Nun* הַט *inclina ;* atque הַךְ *percute* , pro הַטֵּה, הַכֵּה .

In *Hithpahel* הִתְחַל *finge te aegrotum* , pro הִתְחַלֵּה.

ADMONITIO.

I. Futurum , & Imperativum *Hiphil* cum Apocope habet aliquando duplex (ֶ) ; ut תֶּמֶס *liquefacies* , pro תַּמְסֶה ; הֶרֶב *multiplica* , pro הַרְבֵּה; ſed hic etiam Gutturalis de more , prout alibi , pro [ֶ] aſſumit Pathach aliquando.

II. Futurum *Hithpahel* in Verbo הִשְׁתַּחֲוָה peculiarem patitur Apocopen; ut וַיִּשְׁתַּחוּ *& adoravit*, pro וַיִּשְׁתַּחֲוֶה.

Claſſes *Lamed-Aleph* , & *Lamed-He*
ſe invicem imitantur.

Ex Lamed-Aleph , *&* Lamed-He
haud aegre altera fines

Mi-

Migrat in alterius, versoque incedit
amictu.

Classes *Lamed-Aleph*, & *Lamed-He* hoc proprium obtinent, ut altera non raro formam alterius imitetur; extremasque Radicales commutent.

Sic in Claſ. *Lamed-Aleph* a מָלֵא *implevit* fit more Quieſcen. *Lamed-He* מָלוּ *impleverunt*, pro מָלְאוּ; נִפְלֵיתִי, pro נִפְלֵאתִי, *miratus sum*; & מֹצֶא *inveniens*, pro מֹצֵא. Tum Radicalis א vertitur in ה; ut רְפָה *medere*, pro רְפָא. &c. tum per Apocopen abſcinditur; ut הֶחֱטִי, pro הֶחֱטִיא, *ad peccandum induxit*.

Nec ſecus in Claſſe *Lamed-He* a תָּלָה *suspendit* fit ritu Quieſcen. *Lamed-Aleph* תָּלְאוּ *suspenderunt*, pro תָּלוּ; & קֹנֵה *possidens*, pro קֹנֶה. Tum Radicalis ה vertitur in א; ut נֹשֶׁא *exigens*, pro נֹשֶׁה &c.

De Verbis utrinque Imperfectis.

Quae demum Verba Imperfecta *vocantur* utrinque

Nil ſibi velle novi ſtatuas; nam Claſſibus ipſis
Imperfectorum, *quas diximus*, *accenſentur*.

Verba quae *utrinque* dicuntur *Imperfecta* nullam ſibi regulam peculiarem poſcunt; primam enim, & ultimam eorum ſyllabam ea Claſſis Imperfectorum moderatur, ad quam pertinent; ut ſi prima ſillaba ſit נ, poſtrema ה, tunc prima ſequetur Claſſem *Pe-Nun*, & poſtrema Claſſem *Lamed-He*; atque ita de reliquis. Sic a Verbo נָזָה *aſperſus eſt* fit in Futuro *Kal* יִזֶּה, nam prima pars hujus Verbi obſequitur Claſſi Imperfectorum *Pe-Nun*, poſtrema vero Claſſi Imperfectorum *Lamed-He*.

Idcirco ejuſdem Verbi Futurum *Kal* per Apocopen fit יִז, vel וַיִּז *& aſperſus eſt*; & in *Hiphil* וַיַּז *& aſperſit*, pro וַיַּזֶּה :. ſic etiam a נָטָה *tetendit*, in Futuro *Kal* וַיֵּט; in *Hiphil*, וַיַּט, & in Imperat. *Hiphil* הַט. Denique a נָכָה [inuſitato in *Kal*] fit in Futuro *Hiphil*

phil וַיַּךְ *& percussit*; & in Imperat. *Hiphil* הַךְ *percute*, ut ante diximus.

EXCEPTIO.

Verba tamen hujusmodi quae incipiunt a נ, vel (י) non abjiciunt has Radicales in Infinito, & Imperativo *Kal*; sic a יָרֵא *timuit*, Infinit. יְרוֹא; & a נָקָה *purus fuit*, Infinit. נְקוֹה *purum esse* &c.

Excipiuntur tamen נָשָׂא *tulit*, cujus Infinit. est שְׂאֵת vel שֵׂאת *ferre*; Imperat. שָׂא *fer* &c. & יָצָא *exivit*, Infinit. צֵאת *exire*; Imperat. צֵא *exi*.

Verbum utrinque Imperfectum נָתַן *dedit* sic conjugatur.

3. נָתַן, נָתְנָה 2. נָתַתְּ, נָתַתָּ 1. נָתַתִּי
3. נָתְנוּ; 2. נְתַתֶּם, נְתַתֶּן; 1. נָתַנּוּ
Futurum יִתֵּן, תִּתֵּן, תִּתֵּנִי, אֶתֵּן &c.
Imperat. תֵּן. Infin. תֵּת, pro תְּנֶת.

Hic adnotandum succurrit, in Verbis, quae desinunt in ן aut ת, expelli has litteras ante servilem similem, compensarique per Daghesc; ut שָׁכַנּוּ *habitavimus*, pro שָׁכַנְנוּ, a שָׁכַן *habitavit*,

tavit, כָּרַתִּי, *succidi*, pro כָּרַתְתִּי, a כָּרַת.

APPENDIX.

De Verbis Compositis.

Nonnulla occurrunt Scripturis Verba subinde,
(Composita *appellare licet*) *quae e pluribus unam*
Insolitam prorsus satagunt sibi condere formam.

I. Aliquot Verba ex pluribus Formis seu Conjugationibus componuntur, unde insolita exsistit forma; sic הִתְפָּקְדוּ *numerarunt se* (Jud. XX. 15.) coalescit ex *Kal*, & *Hithpahel*: הֻטַּמָּאָה *polluta est* (Deut. XXIV. 4.) exsistit ex *Hoph.* & *Hitbp.* הָתְפָּקְדוּ *numerati sunt* (Num. I. 47.) coagmentatur ex *Kal*, *Hithp.*, & *Hoph.* יִרַדֹּף *persequetur* (Psalm. VII. 6.) exsistit ex *Kal*, & *Pihel*: נִכְסוֹף *desiderando* (Genes. XXXI. 30.) ex *Kal*, & *Niphal*.

II.

II. Huc referri possunt primo Verba, quaedam, quae ad quampiam quidem Imperfectorum Classem pertinent; attamen ex parte sequuntur aliam; uti בּוֹשׁ *erubescere* in prima syllaba Futuri *Kal* imitatur Classem *Pe-Jod*; ut אֵבוֹשׁ, תֵּבוֹשׁ; vel Formam imperfectam simul & perfectam sequuntur; sic a יָבֵשׁ *aruit*, Infin. יְבֹשֶׁת; a יָכֹל *potuit*, Infin. יְכֹלֶת.

Praeterea Verba nonnulla ex aliis orta per geminationem Radicalium. Hujusmodi sunt a כּוּל *capere*, כִּלְכֵּל *sustentavit*; a פּוּר *disrumpi*, פִּרְפֵּר *confregit*; a גָּלַל *volvit*, גִּלְגֵּל *devolvit*; a סָחַר *circuivit*, סְחַרְחַר *subsultavit*; a שָׁעָה *respexit*, שִׁעֲשַׁע *oblectavit*; quae tamen cuncta ad Formam *Pihel* inflectuntur; ut כִּלְכֵּל, כִּלְכְּלָה, כִּלְכַּלְתָּ &c. eademque ratione conjugantur Verba, quae ob quatuor, quibus instruuntur, Radicales, *Quadrata* dicuntur; ut כִּרְסֵם *vastavit*.

De

De Affixis Verborum.

Affixa & Verbis praeter communia,
נִי me,
הוּ *aut* ֶנּוּ illum, ֶנָּה illam *dedit*
arbiter usus.

Apponuntur & Verbis affixa, tum propria quaedam; ut נִי *me*, הוּ, aut ֶנּוּ *illum*; ֶנָּה *illam*, tum communia; quibus etiam Puncta, & litterae commutantur.

§. *I.*

Punctorum, & litterarum mutatio in Verbis ob affixa.

In Praeterito *Kal*.

R E G V L A I.

In Persona tertia Sing. Masc.

In Sceva converti Kametz Radicis
oportet,
Et Pathach in Kametz, si affixi
accesserit augmen.

EXEM-

E X E M P L A.

(1) *Radix* ſeu tertia Praeteriti perſona maſc. in *Kal* cum affixis mutat Kametz in (:), & Pathach in (ַ); ut פָּקַד fit פְּקָדַנִי *viſitavit me*; פְּקָדוֹ *viſitavit eum*.

Sed Pathach ante affixa כֶם, & כֶן non mutatur; ut פְּקַדְכֶם *viſitavit vos* Maſc. פְּקַדְכֶן *viſitavit vos* Fem.

R E G V L A II.

In Perſona Tertia ſing. Fem.

Feminea at perſona Kametz, & Sceva priora
Transponet Puncta, atque in תַ הָ *migrare jubebit.*

E X E M P L A.

(1) Sed tertia perſona Fem. cum affixis tranſponit priora Puncta ſic, ut (:) locetur ſub prima Radicali, (ָ)

vero ſub Radicali ſecunda: praeterea terminationem הָ mutat in תָ; ut פָּקְדָה fit פְּקָדַתְהוּ *viſitavit eum*, & contracte פְּקָדַתּוּ: פְּקָדַתְהָ, & contracte פְּקָדַתָּה *viſitavit eam*, unde excidit ה. Quae quidem littera & alibi excidere ſolet: ſic invenitur תִּלְבַּשְׁןָ *induentur*, pro תִּלְבַּשְׁנָה; & תִּשְׁמַעְןָ *audietis*, pro תִּשְׁמַעְנָה; quod obiter hic adnotatum eſt.

Verum eadem terminatio הָ ante affixa ךְ., ם, & ן, fit תָ ut פְּקָדָתֵךְ *viſitavit te* Fem. פְּקָדָתָם *viſitavit eos*; פְּקָדָתָן *viſitavit eas*.

REGVLA III.

In Perſonis reliquis.

(1) *Praeteriti in reliquis perſonis ſyllaba prima*
Sceva petit; retinet Pathach altera: (2) *quae Sceva ſi ſit,*
Pro Sceva Kames habet; [3] *ſi ſit Cholem, in o breve mutat.*

EXEM-

E X E M P L A.

(1) Reliquarum Praeteriti personarum prima syllaba mutat (ָ) in Sceva, & secunda syllaba servat suum Pathach; ut a פָּקַדְתָּ fit פְּקַדְתָּהוּ *visitasti eum*. Aliquando (ַ) mutatur in Chirek; ut יְלִדְתִּיךָ *genui te*.

(2) Quod si in secunda syllaba sit Sceva, mutatur in (ֵ); ut פָּקְדוּ fit פְּקָדוּם *visitarunt eos*.

(3) In secunda Praeteriti persona Verborum, quae in Cholem desinunt, mutatur Cholem in Kametz-Catuph; ut יָכֹלְתָּ fit יְכָלְתָּהוּ *praevaluisti ei*.

R E G V L A IV.

In Persona secunda Sing. & Plur.

[1] *Sed Femella Chirek cum Jod persona secunda*
Poscit, ubi affixo se subjicit, interjectum:

[2] *Plurali in numero in* תוֹ *tantum extrema recudit.*

E X E M P L A.

(1) Praeterea persona secunda Fem. Sing. assumit [ִי], ubi sibi affixum adjungit; sic פָּקַדְתְּ fit פְּקַדְתִּים *visitasti eos.*

[2] In utraque vero secunda persona plur. mutatur solum terminatio תֶם & תֶן in תוּ; sic פְּקַדְתֶּם fit פְּקַדְתּוּהָ *visitastis eam* &c.

§. II.

In Futuro, Infinito, Imperativo, & Participio.

R E G V L A V.

In Futuro.

(1) *Transcribit Cholem in Sceva*, (2) *o raptumve Futurum;*
[3] *At Pathach in Kametz, simul atque affixa capesset.*

EXEM-

E X E M P L A.

[1] Terminatio (ו) Futuri vertitur in Sceva; sic יִפְקוֹד fit יִפְקְדוּ *visitabit eum*.

(2) Verum in Defectivis *Ain* mutatur in Kametz-Catuph; ut יְסֻבֶּנּוּ *circumdabit eum*, a יָסוֹב; itidemque mutatur ante כֶם, כֶן, & ךָ; ut יִפְקָדְכֶם *visitabit vos* &c. יִפְקָדְךָ *visitabit te*: nonnunquam in Kibbutz; ut וִיחֻנֶּךָּ *& gratiam faciat tibi*.

[2] Si denique Futurum definit in Pathach, commutat in (ֶ); ut יִשְׁלַח fit יִשְׁלָחֲךָ *mittet te*.

Aliquando Futuro ante affixa interponitur נ, quod *Epentheticum* seu *Interpositium* dicitur; ut יְשַׁבְּחוּנְךָ *laudabunt te*, pro יְשַׁבְּחוּךָ; sic etiam יְבָרְכֶנְהוּ *benedicet ei*.

RE-

REGVLA VI.

In Infinito.

[1] *Prima Infiniti o breve postulat, altera Sceva*
Syllaba; [2] vel Chateph-Kametz, si guttur inhalet.

EXEMPLA.

[1] Prima syllaba Infiniti cum affixis accipit Kametz-Catuph; secunda vero accipit Sceva; sic פְּקוֹד fit פָּקְדוֹ *visitare eum.*

Sed cum affixis כֶם, כֶן, & ךָ vel mutatio fiet eadem ratione; ut פְּקָדְכֶם *visitare vos;* vel פְּקָדְכֶם, ita ut prima syllaba sit Sceva, secunda vero Kametz-Catuph.

[2] Si secunda syllaba Gutturalem habeat, pro [:] accipit Cateph-Kametz; ut בְּחוֹר fit בָּחֳרִי *eligere me.*

Sed advertere oportet, siquando terminatio Infiniti sit Pathach, tunc hoc

hoc Punctum mutari in Sceva, & praecedens Sceva mutari in Chirek; sic פָּתַח fit פִּתְחוֹ *aperire ipsum.*

Praeterea in Defectivis *Ain* [וֹ] verti in Kibbutz; ut חֻמִּי *consumere me.*

Denique Infinitum Formae sex Punctorum sumere affixa non secus ac nomen ejusdem Formae; ut גִּשְׁתּוֹ *accedere eum*, ab Infinito גֶּשֶׁת.

In Imperativo & Participio.

Nulla regula hic peculiaris servanda est: nam I. Imperativus in Sing. Masc. se se gerit, ut Infinitus Reg. VI. Si vero desinit in Pathach, id mutat in Kametz, ut Futurum Reg. V. n. 3. In plur. Femin. demum renuit affixa.

II. Participium adjungit sibi affixa more nominum; ut פּוֹקֵד, פּוֹקְדָן *visitans eas*; פּוֹקֶדְכֶן *visitans vos*. In quo postremo exemplo littera ק sumit Punctum [ֶ] pro Sceva; etenim alterum Sceva consequitur, ut pag. 26. n. 2.

§. III.

§. *III.*

In reliquis Conjugationibus.

R E G V L A VII.

In Pihel, Hiphil, Hithpahel, & Passivis.

(1) Pihel *Tzere jubet converti in Sceva,*
(2) *Segolve:*
(3) *Nil commutat* Hiphil: [4] Imperfectûm *excipe Classes,*
Quae Kametz, & Tzere in Sceva sub augmine vertunt.
(5) *Respuit affixa* Hithpahel; Passivaque *Forma.*

E X E M P L A.

[1] *Pihel* cum affixis mutat Tzere in Sceva; ut פִּקֵּד fit פִּקְּדוֹ *praeposuit eum.*

[2] Sed cum affixis כֶם, כֶן, mutat illud in (ֶ); ut לִמֶּדְכֶם *docuit te.*

(3) *Hi-*

(3) *Hiphil* Verborum Perfectorum nihil mutat; ſic הִפְקִידוֹ *praefecit eum*, הִפְקַדְתָּם *praefeciſti eos* &c.

[4] At *Hiphil* Imperfectorum mutat Puncta Kametz, & Tzere ſub Formativis in Sceva. Et I. Kametz; ſic יְסַבֵּנִי *circumducet me*, a Futuro *Hiphil* יָסֵב Verbi סָבַב *circuivit*: (quod Kametz tranſit in (:) etiam ſub Formativis aliarum Conjugationum Imperfectorum, cum ſumunt affixa; ut יְסֻבֶּנּוּ *circumdabit eum*, a Futuro *Kal* יָסֹב ejuſdem Verbi.) II. Punctum Tzere; ſic מְשִׂימְךָ *ponens te*, a Benoni *Hiphil* מֵשִׂים Verbi שׂוּם *ponere*. Sic הֲפֵרָם *labefactavit eos*, ab הֵפִיר ſeu הֵפֵר *Hiphil* Verbi פּוּר *frangere*; ubi Tzere mutatur in Sceva Compoſitum ob Gutturalem.

[5] *Hithpahel* non ſumit affixa; nec Paſſivae Conjugationes, niſi raro admodum, & fere in Infinito; ut בְּהִבָּרְאָם *in creari ea*.

§. *IV.*

Quibus Punctis affixa Verbis jungantur.

Post ea omnia, quae hactenus dicta sunt, Puncta denique proferemus, quibus affixa Verbis sunt adjungenda.

I. ן eas, ם eos.

(1) *Kametz* ן *Infinito ferruminat*, *&* ם,
Necnon Praeterito: [2] *haec eadem sed Tzere Futuro*,
Cognatoque Modo, *qui in Verbis imperat*, *aptat*.

[1] Infinitus conjungit sibi affixa ן & ם per (ָ); ut פָּקְדָן *visitare eas*, פָּקְדָם *visitare eos*. Praeteritum quoque per [ָ]; ut פְּקָדָן *visitavit eas*, פְּקָדָם & poetice פְּקָדָמוֹ *visitavit eos*.
[2] Sed Futurum, & Imperativus eadem sibi jungunt per [··]; ut ab יִפְקוֹד

יִפְקוֹד fit יִפְקְדֵן *visitabit eas:* ab Imperativo פְּקוֹד fit פָּקְדֵם *visita eos* &c.

II. הוּ ipsum, נוּ nos, & נִי me.

[3] *Praeteritum* הוּ, נוּ *per Kametz, aut Sceva capessit;*
[4] *Sed* נִי *per Pathach, aut Sceva:* [5] *per Tzere turba superstes.*

[3] Praeteritum adnectit sibi per (ָ) suffixa הוּ & נוּ; sic פְּקָדָהוּ *visitavit eum*, [interdum usurpatur [ו] pro הוּ; ut נְתַתִּיו *dedi eum*.] פְּקָדָנוּ *visitavit nos*.

Sed ejus persona 3. sing. fem. jungit eadem sibi per Sceva; ut פְּקָדַתְנוּ *illa visitavit nos* &c.

[4] נִי vero jungitur Praeterito per Pathach; sic פְּקָדַנִי *visitavit me*.

Sed ejus 3. personae sing. fem. adjungitur per Sceva; ut פְּקָדַתְנִי *illa visitavit me*.

[5] Porro eadem haec affixa Infinito, Imperativo, & Futuro admoventur per Tzere; ita פְּקְדֵהוּ, & פָּקְדֵנוּ

visitare eum, & *nos*, vel *visita eum*, & *nos*: sic etiam יִפְקְדֵהוּ & יִפְקְדֵנוּ *visitabit eum*, & *nos*.

Nec secus פָּקְדֵנִי *visitare*, vel *visita me*; יִפְקְדֵנִי *visitabit me*.

III. כֶם *vos* Masc. כֶן *vos* Fem.
ךָ *te* Masc. ךְ *te* Fem.

[6] כֶם, כֶן, ךָ *Sceva*; [7] *sed* ךְ *Tzere servat ubique*.

[6] Affixa כֶם, כֶן, ךָ cunctis Temporibus, Modisque conjunguntur per Sceva; ut פְּקַדְכֶם *visitavit vos* Masc. &c. פְּקָדְךָ *visitavit te* Masc. פָּקְדְכֶן *visitare vos* Fem. &c. פָּקְדְךָ *visitare te* Masc. Sic etiam in Imperativo; nam idem est, יִפְקָדְכֶם *visitabit vos* Masc. &c. יִפְקָדְךָ *visitabit te* Masc.

[7] ךְ Jungitur per Tzere; ut פְּקָדֵךְ *visitavit te* Fem. פָּקְדֵךְ *visitare te*; יִפְקְדֵךְ *visitabit te*.

IV.

IV. ֶנּוּ, illum, ֶנָּה illam.

[8] ֶנּוּ, ֶנָּה *proprium Segol non deserit unquam,*

[9] *Quae neque Praeteritum*; i *, * ִי
u ** *nec finita receptant.* ** וּ

(10) *Haec autem Affixis reliquis se jungere malunt,*
Sed proprio semper Puncto; nam cetera temnunt.

[8] Affixa ֶנּוּ, ֶנָּה per proprium Segol apponuntur; sic פָּקְדֶנּוּ *visitare eum* &c. יִפְקְדֶנָּה *visitabit eam* &c.

[9] Haec affixa neque Praeterito, neque vocibus finitis [ִי], [וּ] conjunguntur.

[10] Verum eaedem hae voces, quae terminantur in [ִי], aut [וּ], accipiunt reliqua affixa: sed ea hoc Puncto sibi conjungunt; sic פָּקַדְתִּי fit פְּקַדְתִּים *visitavi eos* [quae orationis nexu a 2. persona cum affixo juncta distinguenda est; nam nihil ab ea differt, ut Reg. IV. pag. 118. n. 1.] sic denique פִּקְדוּ

fit

fit פְּקָדוּכֶם *visitaverunt vos :* id quod & in ceteris Formis, & Temporibus, Modisque servatur.

Adnotanda in Quiescentibus *Lamed-He*.

(1) *Advertas demum. Quum affixa accedere sivit*
Lamed-He *sibi, pellit He; (2) Praeteritoque, quod ante it*
Kametz, persona asservabit tertia: [3] *id urgent*
In Sceva reliquae, [4] וֹת *rite accipit Infinitus*
Affixa. [5] *His quoque* יֵשׁ *indeclinabile gaudet.*

(1) Quiescentia *Lamed-He* abjiciunt ה, quum accipiunt affixa; sic יִקְנֵנִי *possidebit me*, pro יִקְנֶהֵנִי; קְנֵהָ *posside illam* pro קְנֵהֶהָ &c. a קָנָה *possedit*.

(2) Praeteritum in tertiis personis servat priorem vocalem [ָ]; ut קָנָנִי *possedit me*, pro קָנָהֵנִי; קָנוּהוּ *possederunt eum* &c. [3] In

(3) In reliquis personis mutat illam in (:) ; ut קְנִיתוֹ *possedisti eum* &c.

(4) Infinitus וֹת proprie sumit affixa ; ut קְנוֹתָם *possidere eos*.

(5) Verbum Substantivum indeclinabile, & utriusque numeri, יֵשׁ a Radice inusit. יָשַׁת *fuit*, instruitur & ipsum affixis ; יֶשְׁנוֹ *est ipse* ; יֶשְׁךָ *es tu* ; יֶשְׁכֶם *estis vos*. Aliquando invenitur cum א ; ut הַאִשׁ *est ne?* & cum (י) אִישׁ *est*.

Nonnunquam apponuntur suffixa cum (י) redundante interposito ; ut שׁוּבֵינוּ *reduc nos* ; הַכֵּינִי *percute me*.

§. V.

De Litteris *Paragogicis* sive Adjectitiis.

א , ה , ו , י , ן *adduntur vocibus imis* :

Puncta etiam mutant ; *affixa binc jure vocares*.

EXEM-

EXEMPLA.

Quatuor litterae quiescentes א, ה, ו, י, & ן nominibus, Verbisque adjiciuntur, perindeque ut affixa mutant eorum Puncta.

א adjicitur aliquando Verborum vocibus in (ו) desinentibus; ut הַהָלְכוּא *qui iverant*. Josue X. 24.

ה Futuro, Imperativo, & Infinito frequenter apponitur; sic אֶשְׁכְּנָה *habitabo*: זָכְרָה *memento*: לְפָקְדָה *ad visitandum*, pro אֶשְׁכֹּן &c. ubi Puncta aeque mutantur ac cum affixis: terminatio autem (‥) mutatur in (:); ut נֵלְכָה *ibimus*.

Aliquando affixum additur Infinito post ה Paragog. mutatum in ת; ut בְּקָרְבָתָם *in accedere eos*, pro בְּקָרְבָם.

Idem ה adjicitur affixis ipsis in ם, ן, & ך finitis; ut יָדְכָה *manus tua*; tum nominibus; ut חַרְסָה *sol*, pro חֶרֶס; tum Verborum vocibus in [ּ] desinentibus; ut מְסַרְתָּה *tradidisti*.

ו Perquam raro adjicitur; ut בְּנוֹ *filius*,

filius, pro בֵּן Numer. XXIV. 3. חַיְתוֹ *bestia*, pro חַיָּה.

י Invenitur in Participiis; ut יוֹשְׁבִי *sedens*: in affixis Femin. sic בְּתוֹכֵכִי *in medio tui*, pro בְּתוֹכֵךְ; & in adjectivis Fem. ut מְלֵאֲתִי *plena*, pro מְלֵאָה: raro in nominibus substantivis; ut חִצִּי *sagitta*, pro חֵץ.

ן Persaepe adjungitur secundae, & tertiae personae plur. Futuri; ut יְשׁוּבוּן *redibunt*, pro יָשׁוּבוּ; & tertiae personae plur. Praeteriti; ut יָדְעוּן *sciverunt*.

Appendix de ה.

[1] *He demum vim particulae persaepe Latinae*
Versus *habet*: (2) *pariterque solet vim intendere vocum*.

[1] Non raro ה cum nominibus, aut adverbiis loci [de quibus infra] significat *ad*, *in*, *versus*, accentumque semper rejicit in penultimam; ut אַרְצָה *terram versus*, vel *ad terram*, ab אֶרֶץ; יָמָּה *ad mare*, a יָם; שָׁמָּה *illuc*, a שָׁם *ibi*. Atque ita distinguitur a ter-

minatione fem. ה ָ, cujus accentus in ultima semper est.

[2] Additum porro vocibus femininis, mutataque earum terminatione ה ָ in ה ֶ, accentuque item in penultimam rejecto, significationem earum intendit; sic יְשׁוּעָה *salus* fit יְשׁוּעָתָה *magna, omnimoda salus*.

CAPVT IV.

De voce indeclinabili.

PArtes tandem orationis persequemur, quae flexu carent: *Adverbia* scilicet; *Praepositiones*; *Conjunctiones*; & *Interjectiones*. Eas autem & versiculis constipare nostro more conati fuimus: at quum horridiores, quam ferri possent, exstiterint; soluta oratione proponere satius duximus; eo maxime, quod hoc pacto facultas fuit significationes singularum cunctas propemodum proferendi.

AD-

A D V E R B I A.

I. Loci.

אֵי , אֵיה , אֵיפוֹה , אֵיכֹה *ubi?* אֵי־זֶה
ubi? qua? אָן *ubi? quo?* אָנָה *quo?*
הֲלוֹם , בָּזֶה , כֹּה , פּוֹה , *hic , huc ;* הֵנָּה *huc .*
שָׁם *illic .* מֵאַיִן , אֵי מִזֶּה *unde?* מִפּוֹה .
מִפּוֹ , מִשָּׁם *hinc , inde .* מִבַּיִת , מִבֵּית ,
פְּנִימָה *intra , intrinsecus .* חוּץ *extra .*
מִמַּעַל , מַעְלָה , מִלְמַעְלָה *desuper .* מַטָּה ,
תַּחַת , מִתַּחַת *infra .* פָּנִים *ante ,* אָחוֹר
retro .

II. Temporis.

מָתַי *quando?* נָא , עַתָּה *nunc .* אָז ,
אֲזַי *tunc .* יוֹמָם *die .* לַיְלָה *nocte .* בֹּקֶר
mane , צָהֳרַיִם *meridie .* עֶרֶב *vespere .*
מָחָר *cras .* תְּמוֹל , אֶתְמוֹל *heri .* שִׁלְשׁוֹם
nudius tertius . זֶה *jam .* טֶרֶם *antequam .*
עַד , עַד־אִם , עַד־אֲשֶׁר , עַד־כִּי *donec .*
פִּתְאֹם , פֶּתַע *statim .* מַהֵר , מְהֵרָה *ci-*
to . תָּמִיד *semper .* עוֹד *adhuc , ultra .*

III. Interrogationis, affirmationis, negationis &c.

אִם, הַאִם *numquid?* אֵיךְ, אֵיכָה *quomodo?* לָמָּה, מַדּוּעַ *cur?* כֵּן *sic*, אַךְ, אָכֵן, אוּלָם, אָמְנָה, אָמְנָם *sane*, *vere*. אַיִן, אֵין, בַּל, לֹא *non*. אַל *ne*. פֶּן *ne forte*. אוּלַי *forsitan*. רֵיקָם, רֵיק *inaniter*. שָׁוְא, חִנָּם *frustra*, *gratis*. יַחַד, יַחְדָּיו *una*, *pariter*. לְבַד, *seorsum*. אַךְ, רַק *tantum*.

IV. Intensionis, remissionis, similitudinis.

יוֹתֵר *amplius*. מְאֹד *valde*. הַרְבֵּה, רַב *multum*. אַף־כִּי *quanto magis*. Prov. XI. 31. aut *quanto minus*. I. Reg. VIII. 27. אַט *placide*. מְעַט *parum*. כִּמְעַט, כְּאַיִן *fere*. כֹּה, כָּכָה, כֵּן *ita*. כְּמוֹ־כֵן *similiter*. כְּמוֹ *sicut*. .

PRAEPOSITIONES

I. Loci.

אֵצֶל *apud*. לִפְנֵי, נֹכַח, עֻמַּת, נֶגֶד, מוּל

מוּל *coram* . בֵּין *inter* . עֵבֶר *cis* , & *trans* pro loci & loquentis ratione : at fere pro *cis* usurpatur בְּעֵבֶר, pro *trans* vero מֵעֵבֶר . הָלְאָה *ultra* . סָבִיב *circum* , אַחֲרֵי , אחר *post* . מִנִּי , מִנֵּי , מִן *a* , *de* , עַד *ad* , *usque ad* . אֶל *ad* .

II. Caussae.

עַל , לְמַעַן , בַּעֲבוּר , בִּגְלַל *propter* . לְפִי , כְּפִי תַּחַת , חֵלֶף , בְּעַד *pro* . *secundum* .

III. Conjunctionis, & separationis.

את , עַל , אֶל , עִם *cum* , *in* , *juxta* ; *cum* . בִּלְעֲדֵי , בִּלְתִּי , מִבְּלִי , בְּלִי *sine* . מִלְּבַד , לְבַד , זוּלַת *praeter* .

CONJUNCTIONES.

אִם *si* . אוֹ *aut* . גַּם , אַף *etiam* . כִּי *quia* . כִּי־אִם *sed* , *quod si* , *nisi* . לוּלֵי *nisi* . לוּ *si* , *ne forte* , *forsan* . אַךְ *tantum* , *sed* , *sane* , *forsan* . רַק *tantum* , *sane* . אֲבָל *certe* . אוּלָם *vere* , *verun-*

tamen. יַעַן , יַעַן־אֲשֶׁר , עֵקֶב , עֵקֶב־אֲשֶׁר
eo quod. לָכֵן , עַל־כֵּן *idcirco.*

INTERJECTIONES.

אָנָּא , נָא , בִּי *quaeso.* אֲלְלַי , אִי *vae.*
אוֹיָה , אוֹי , הוֹי , הוֹ , הִי *heu, vae.* הָהּ ,
אֲהָהּ *ah.* הוֹי *o, heus.* הָבָה *eja.* הֶאָח
euge. לוּ , אַחֲלַי *utinam.* חָלִילָה *absit,*
avertat Deus. אָמֵן *fiat, ratum sit.*

De affixis Adverbiorum, & Praepositionum.

Et suffixa sibi adsciscunt Adverbia, Partes
Nec non praepositae: *Puncta & diversa sequuntur.*

Adverbiis quoque, & Praepositionibus suffixa, partim quae Nominibus, partim quae Verbis, apponuntur: Punctorum autem mutatio siqua contingit, fere est ut nominum. Nos aliquot tantum, ut cognoscatur eorum usus, ex alterutrisque afferemus.

§. *I.*

§. *I.*

Adverbia cum affixis.

(1) *A Verbis* נִי , נוּ , נָּה *sibi mutua poscit*
עוֹד , *atque* אֵין ; [2] *tantum* נִי *ex his*, *simul* הוּ *accipit* הִנֵּה,
Atque כָּמוֹ ; * *reliqua* (3. *haud secus* אַיֵּה) *a nomine sumunt.*

E X E M P L A.

(1) עוֹד *adbuc* mutuatur a Verbis suffixa נִי , נוּ , נָּה ; ut עוֹדֶנִּי vel עוֹדִי *adhuc ego*, עוֹדֶנּוּ *adhuc is*, עוֹדֶנָּה *adhuc ea*.

* Reliqua affixa sumit a nominibus; ut עוֹדְךָ *adhuc tu* Masc. עוֹדֵךְ *adhuc tu* Fem. עוֹדֵינוּ *adhuc nos*; עוֹדְכֶם *adhuc vos* Masc. עוֹדְכֶן *adhuc vos* Fem. עוֹדָם *adhuc illi*; עוֹדָן *adhuc illae*.

Sic etiam אַיִן vel אֵין *non*; ut אֵינֶנִּי vel אֵינִי *non ego*; אֵינֶנּוּ vel אֵינוֹ *non ille*;

ille ; אֵינֶנָּה vel אֵינֶהָ *non illa*.

* Reliqua ſunt ipſa nominum affixa; ut אֵינְךָ *non tu* Maſc. אֵינֵךְ *non tu* Fem. אֵינֶנּוּ *non nos* ; אֵינָם vel אֵינֵמוֹ *non illi*. &c.

(2) הִנֵּה *ecce* ex affixis. Verborum נִי tantum ſumit, & הוּ, abjicitque terminationem ֵה ut הִנֵּנִי vel הִנְנִי vel הִנְּנִי *ecce ego* ; הִנֵּהוּ vel הִנּוֹ *ecce ille*.

* Reliqua ex affixis nominum ; ut הִנָּהּ *ecce illa*. &c. eadem ratione , ut עוֹד.

Eadem affixa ſumit כְּמוֹ *ſicut* ; mutat tantum in (ָ) Punctum Sceva , quod cum affixis conſtructis retinet ; ut כָּמוֹנִי *ſicut ego* ; כָּמֹהוּ *ſicut ille* ; כָּמוֹהָ *ſicut illa* ; כָּמוֹךָ *ſicut tu* &c. כְּמוֹהֶם *ſicut illi* &c. כְּמוֹכֶם *ſicut vos* &c.

[3] אַיֵּה *ubi ?* ſolum affixa nominum adſciſcit , deponitque terminationem ֵה ut אַיִּי *ubi ego ?* אַיּוֹ *ubi ille ?* אַיְּךָ vel אַיֶּכָּה *ubi tu ?* &c.

§. II.

§. *II.*

Praepositiones cum affixis.

אֶל, עַל, עַד, אַחֲרֵי, *nomen quae affixa reposcit*
Plurali in numero, affectant; quibus adjice תַּחַת.

E X E M P L A.

אֶל *ad*, עַל *super*, & עַד *usque ad* more pluralium nominum capiunt affixa; mutant praeterea breve Punctum in longum analogum; ut אֵלַי *ad me*, אֵלֶיךָ *ad te*, אֵלָיו *ad eum* &c. sic עָלַי *super me*, עָלָיו *super eum* &c. Sed cum affixis constructis mutant Punctum breve in brevissimum; ut אֲלֵיהֶם *ad eos*. עֲלֵיכֶם *super vos* &c.

Ita prorsus עַד; ut עָדַי *usque ad me*, עָדֶיהָ *usque ad eam*. &c.

Verum אַחֲרֵי *post* eadem affixa sumit sine mutatione Punctorum, abje-

cta

cta tantum terminatione [ֵי] ; ut אַחֲרֶיךָ *post te*. &c.

תַּחַת *sub*, vel *pro* recipit etiam affixa pluralium nominum cum mutatione ultimi (ַ) in Sceva ; ut תַּחְתַּי *sub me* &c. sed invenitur quoque תַּחְתֵּנִי *sub me* &c. & תַּחְתָּם *pro eis*.

Sequentes praepositiones affixa aeque ac nomen singulare recipiunt, eamque subeunt Punctorum mutationem, quam prae se ferunt exempla.

עִם *cum*, עִמִּי *mecum*; עִמְּךָ *tecum* &c. dicitur etiam עִמָּדִי *mecum*.

אֵת *cum*, אִתִּי *mecum*; אִתְּךָ *tecum*, &c.

אֵצֶל *apud*, אֶצְלִי *apud me*. &c.

נֶגֶד *coram*, נֶגְדִּי *coram me*. &c.

בִּלְתִּי *praeter* abjicit [י]; בִּלְתִּי *praeter me*; בִּלְתֶּךָ *praeter te*; neque cum aliis affixis invenitur.

בַּעֲבוּר *propter*, בַּעֲבוּרִי *propter me*; בַּעֲבוּרוֹ *propter eum*. &c.

Verum בֵּין *inter* nonnulla etiam, quae nomen plur. affixa recipit ; ut בֵּינִי *inter me*; בֵּינְךָ vel בֵּינֶיךָ *inter te*; בֵּינוֹ *inter eum*; בֵּינֵינוּ vel בֵּינוֹתֵינוּ *inter-*

ter nos ; בֵּינֵיכֶם *inter vos* ; בֵּינֵיהֶם vel בֵּינוֹתָם *inter eos*.

בְּעַד *pro*, בַּעֲדִי vel בַּעֲדֵנִי *pro me* ; בַּעֲדֵינוּ *pro nobis* : cetera, ut nomen num. ſingularis.

לְמַעַן *propter*, לְמַעֲנִי *propter me* ; ſic cetera, ut nomen ſingulare: a Verbo autem habet tantum הוּ ; ut לְמַעֲנֵהוּ *propter eum*.

Denique praefixum בְּ *in*, quod praepoſitionis loco in oratione adhibetur, affixa fere ut nomen ſingulare recipit, בִּי *in me* ; בְּךָ *in te* Maſc. בָּךְ *in te* Fem. בּוֹ *in eo*, בָּהּ *in ea*, בָּנוּ *in nobis*, בָּכֶם *in vobis*. &c.

C A P V T V.

De Inveſtigatione Radicis ſive Thematis.

Litterae Radicales.

קָצַר & זָעַף & חָסֵר גט *Thema ſemper obibunt*.

Lit-

Litterae Serviles.

אֵיתָן , וְכָלֵב , מֹשֶׁה Serviles *inter oberrant*.

MONITVM

In qua vocum parte litterae *Serviles* fiant *Radicales*.

שְׁאַבְל *in media, aut extrema voce;*
מִנְכָה
In media: at חַוִי *quit Radicalis ubique*
Vim gerere; utrum ſit, tentando extunditur, an non.

In vocibus Hebraicis, quae verſiculis tum ſuperioribus, tum his poſtremis continentur, litterae tantum ſpectandae ſunt. Itaque in priore verſiculo *Radicales* litterae, in altero *Serviles* recenſentur: nec ſecus accipiendae ſunt voculae his tribus poſtremis verſibus conſignatae. שְׁאַבְל enim quatuor *Serviles* complectitur, quae in media, aut extrema dictione ſi occurrant, vicem Ra-

di-

dicalium gerunt: eaedem tamen solent in principio quoque dictionis *Radicales* fieri. Porro in voce מִנְכָּה *Serviles* quatuor comprehenduntur, quae in media dictione *Radicales* evadunt: at vel initio nonnunquam, aut fine vocum pro Radicalibus habendae sunt. Denique tres *Serviles* in voce תַוִי tum initio, tum medio, tum fine dictionis fieri *Radicales* possunt. Vtrum autem cum hae, tum reliquae *Serviles* non in locis hic certo definitis positae, sint *Radicales* nec ne, id vero est, de quo tentando inquiratur necesse est.

Regulae investigandae Radicis.

I. *Ut pateat Radix*, Serviles *abjice primum:*
Praesto est actutum; tria si tum elementa supersint.

Vt Radix vocis cujuspiam inveniatur, removendae ab ea sunt *Serviles* litterae; quibus exactis, si tres *Radicales* supersint, hae Radicem constituent.

 Sic

Sic אֶפְקוֹד a Radice פָּקַד ortum ducere patet, abjectis nimirum Servilibus א, & ו.

II. *Si duo tunc superent*, (1) Nun, *vel* Jod *adjice eorum*
Principio; (2) *aut medium* Vau *occupet*; (3) *ultima vel se*
He *locet*; (4) *aut geminet se se altera littera demum*.

Si vero, Servilibus summotis, duae tantum Radicales superent hoc pacto Radix exsistet:

(1) Vel enim earum principio נ, aut (י) additur: sic אֶנֶּשׁ derivatur a Radice נָגַשׁ; הִצִּיב *statuit* a Radice יצב.

Adverte, duobus Verbis יִקַּח, & נִתַּע adjiciendum esse ל; nam prius est a Radice לָקַח *accepit*, alterum est ab inusitato לָתַע *commoluit*.

(2) Vel inter eas interjiciendum est ו: ita קָמַת proficiscitur a Radice קוּם: at aliquando interponendum est (י) sic רָרָה est a Radice ריר *fluere*.

(3) Vel earum fini littera ה admoven-

venda est: sic גְלוֹ gignitur a Radice גָלָה.

(4) Vel denique altera earum est geminanda: ita מְסִבָּה ortum ducit a Radice סָבַב.

III. *Littera si*, *abjectis* Servilibus, *una superfit*,
Nun *sibi praeponas*, *aut* Jod; He *pone sequatur*.

Cum autem una Radicalis post abjectas Serviles remanet, tunc illi נ, aut (י) praeponendum est, ה vero suffigendum: sic יַךְ progignitur a Radice נָכָה; & בְתוֹרָתוֹ a Radice יָרָה.

IV. *Si demum abnorme*, *implexumque quid ingruat*, *usus*
Expedit, *&* *cunctis potior sollertia rebus*.

Plures voces in Hebraicis Bibliis occurrunt, quarum forma cum sit prorsus anomala, earum Radix per superiores regulas haud facile eruitur; usuque discitur. At quisquis haec ipsa Rudimenta sollerter pervolutaverit, pluscula in iis sparsim inveniet, unde vel ha-

rum vocum Radicibus extricandis aditus aperitur.

CAPUT VI.

De Syntaxi Hebraica.

§. I.

De Nominum Conſtructione. Subſtantiva, & Adjectiva.

(1) *Stat* Subſtantivo *quaevis* Adjuncta
praeire ;
(2) *Quae Genus, aut Numerum male*
jungere ſaepe notabis
Tum ſe ſe inter ; (3) *tum Verbis*
adjecta regendis:
(4) *Ingeminans vox res partit ;* (5) *mi-*
nuitque, vel auget.

EXEMPLA.

(1) Nomen Subſtantivum uſque praeponitur Adjectivo, Participio, aut Pronomini; ſic בֵּן חָכָם *Filius ſapiens*. Prov. X. 1.

(2) Ad-

(2) Adjectivum interdum Genere, aut Numero dissentit a Substantivo, ut אֲדֹנִים קָשֶׁה *Dominatores durus*. Is. XIX. 4.

(3) Sic etiam non raro nomen plurale adjicitur Verbo singulari: id autem fere fit vel ob rei praestantiam, ut Prov. IX. 1. חָכְמוֹת בָּנְתָה *Sapientiae aedificavit sibi domum;* vel ob distributionem, ut Num. XXXII. 25. וַיֹּאמֶר בְּנֵי גָד *& dixit filii Gad*, h. e. *unusquisque filiorum Gad*.

(4) Verum frequentius distributio per ejusdem vocis iterationem designatur, ut Is. LVIII. 2. *& me* יוֹם יוֹם die die *quaerunt*, h. e. *in singulos dies*.

(5) Vocis etiam geminatione augetur res, vel minuitur gradu, quem dicunt Superlativum; ut רַע רַע *malus malus*, h. e. *pessimus;* הַנַּעַר נַעַר *ipse puer puer*, h. e. *puerulus*.

Adverbium aliquando pro Adjectivo usurpatur; ut דַּם חִנָּם *sanguis immerito*, h. e. *sanguis innocens*.

Re-

Regimen.

(1) *Participijs* Regimen *praescribitur*, (2) *adjunctisque ;*
(3) *Et substantivis certa ratione, modoque .*
(4) *Syntaxin sequitur nonnunquam Hebraea Latinam*
Prisci aevi ; pervolgata ut rem tactio *Plauti .*

E X E M P L A.

(1) Participia activa servant Regiminis regulam ; ut מְשַׂמְּחֵי לֵב *laetificantes cor*. Ps. XIX. 9.

(2) Adjectiva, quae Latinorum more regerent auferendi casum, Regiminis etiam modum usurpant apud Hebraeos; ut חֲגֻרַת שַׂק *accincta sacco*. Joel. I. 8.

(3) Substantivum obnoxium solet esse Regimini cum vox consequitur, cujus initium sit littera quaepiam in dictio-

ctione שֶׁבְּלֵם comprehenſa ; ut מְקוֹם שֶׁיִפּוֹל locus, in quo cadet, pro מָקוֹם Eccl. XI. 3. הָרֵי בַגִּלְבֹּעַ Montes in Gelboe, pro הָרִים &c. II. Samuel. I. 21.

Ad Regimen quoque pertinet conſtructio Subſtantivi pro Adjectivo adhibiti ; ut אַדְמַת קֹדֶשׁ Terra Sanctitatis, h. e. ſancta. Ex. III. 5.

Huc etiam refertur ea loquendi ratio, qua nomen Deus ad rerum praeſtantiam ſignificandam adhibetur ; ut אַרְזֵי אֵל cedri Dei, h. e. proceriſſimae, Pſ. LXXX. 11. tum ea, qua ſumitur abſtractum pro concreto ; ut אַשְׁרֵי הָאִישׁ beatitudines viri, h.e. beatus vir. Pſ. I. 1.

(4) Nonnunquam nomen verbale pro Genitivo regit ſui Verbi caſum ; ut דֵּעָה אֶת־יְהוָה cognitio Dominum, h. e. Domini. Iſ. XI. 9.

Relativa, & Suffixa.

[1] *Saepe Relativum deeſt ; [2] ac Suffixa redundant.*

EXEM-

E X E M P L A.

[1] Relativum אֲשֶׁר *qui* , *quae* , *quod* nonnunquam omittitur ; ut *populus* לֹא־יָדַעְתִּי *non cognovi* , h. e. quem non cognovi, *ſervivit mihi*. Pſ.XVIII. 44. Aliquando cum Relativum , tum ſubſtantivum antecedens deſiderantur ; ut *afferetis Arcam Domini Dei Iſrael* אֶל־הֲכִינוֹתִי לוֹ *ad paravi ei* , h. e. *ad* locum, quem *paravi ei*. 1.Paral.XV.12.

At interdum particula שָׁם *ibi* additur ſupervacue poſt Relativum , quod locum refert ; ut *eruam eas ex omnibus locis* , אֲשֶׁר־נָפוֹצוּ שָׁם *quibus diſperſae fuerunt illic* . Ezech. XXXIV. 12.

(2) Saepe poſt Relativum Suffixum etiam additur, quod redundat ; ut *ſicut gluma* , אֲשֶׁר תִּדְּפֶנּוּ *quam projicit eam ventus* . Pſ. I. 4.

Itidemque affixum redundat poſt aliud nomen ; ut יְהוָֹה בַּשָּׁמַיִם כִּסְאוֹ *Domini in Caelo* (eſt) *ſedes ejus* . Pſ. XI. 4.

Adhibentur vero affixa pro reciprocis,

cis, quibus Hebraei carent; ut *fecerunt sibi conflatile* מִכַּסְפָּם *ex argento eorum*, h. e. *suo*. Os. XIII, 2.

Atque hic abs re non erit adnotare, Pronomina eleganter dandi casu tum nominibus, tum Verbis addi. Sic Os. VIII. 9. פֶּרֶא בּוֹדֵד לוֹ *onager solitarius sibi*: & Gen. XXII, 2. לֶךְ־לְךָ *vade tibi*.

Comparationes.

[1] *Quas praefert res affirmat, dum comparat Heber,*
Deteriusque negat; [2] *verba aut graviora cooptat;*

E X E M P L A.

(1) In Comparationibus rem, quam praeferunt, affirmant Hebraei, alteram negant: ut *misericordiam volo*, וְלֹא־זָבַח *& non sacrificium*. Os. VI. 6. h. e. *magis misericordiam volo, quam Sacrificium*.

(2) Vel vehementius adhibent ver-

 bum;

bum; ut *& dilexi Jacob, Hesau autem* שָׂנֵאתִי *hodio habui*, h. e. *magis Jacob dilexi, quam Hesau*. Malac. I. 2.

Vel usurpant vocem *omnis* pro *summo*, aut *praestantissimo*; ut *verumtamen* כָּל־הֶבֶל omnis vanitas *omnis homo vivens*, h. e. *summa vanitas*. Psalm. XXXIX. 6. *Deum time, & mandata ejus serva, nam hoc est* כָּל־הָאָדָם *omnis homo*, h. e. *praestantissimus homo*. Eccl. XII. 13.

Omittitur aliquando particula comparativa; ut צוּף דְּבַשׁ favus mellis *verba composita*, h. e. *ceu favus*.

§. *II.*

De Constructione Verborum.

I. (1) *Res Verbum regit & personas more Latino;*

(2) *Particulis vel praepositis* Beth, Lamed, אֶל, עַל, אֵת..

EXEM-

E X E M P L A.

(1) Hebraea Verba res, & personas regunt, vel more Latinorum sine particulis; ut *extolle contente* קוֹלֵךְ *vocem tuam*. If. XL. 9.

(2) Vel cum particulis ב, ל, אֶל, עַל, אֵת; ut *apprehende* בַּמּוּסָר *disciplinam*. Prov. IV. 13. & *vocate* לַמְקוֹנְנוֹת *lamentatrices*. Jerem. IX. 16. & *arcessivit* אֶל־אִישָׁהּ *virum suum*. II. Reg. IV. 22. & *dilexit* עַל־מְאַהֲבֶיהָ *amatores suos*. Ezech. XXIII. 5. כַּבֵּד אֶת־אָבִיךָ *honora patrem tuum*. Exod. XX. 12.

Haec particula אֵת invenitur etiam cum Nominativo Verbi Passivi; ut יֵחָלֵק אֶת־הָאָרֶץ *dividetur terra*. Num. XXVI. 55. quod alibi adnotavimus. Aliquando vel cum Nominativo, quo Verbum regitur Activum, aut Neutrum, etsi raro, occurrit; ut וּבָא הָאֲרִי וְאֶת־הַדּוֹב & *venit leo & ursus*. I. Sam. XVII. 34.

Interdum particula ל Infinito post

aliud Verbum, adjungitur; ut וְאַל־תִּתְאָו לִהְיוֹת אִתָּם *neque aveas esse cum illis*. Prov. XXIV. 1.

II. (1) *Ipsa quoque aut Numero discordant nomine Verba,*
Aut Genere; (2) Inque vicem usurpantur Tempora passim.

EXEMPLA.

(1) Ipsa Verba dissident a nomine interdum; vel Numero; ut חַיָּתְךָ יָשְׁבוּ־בָהּ *animal tuum habitabunt in ea:* Ps. LXVIII. 11. & יְהִי מְאוֹרֹת *sit luminaria*; Gen. I. 14. vel Genere; ut הֵבִיא שִׁפְחָתְךָ *attulit ancilla tua*, pro הֵבִיאָה. I. Sam. XXV. 27.

(2) Temporum, & Modorum Enallage frequens est; alius enim adhibetur pro alio. Sic Praeteritum pro Futuro, & contra, etiam sine ו *conversivo*, vel pro Praesente; id quod passim occurrit. Infinitus etiam usurpatur pro Praeterito, ut Psalm. VIII. 2. תְּנָה *ponere*, pro *posuisti*; vel pro Futuro,

ut

ut Levit. VI. 7. הַקְרֵב *offerre*, pro *offerent* &c.

Temporum autem ſequentium ſignificatio ſaepe determinatur per Tempus praecedens: Sic Iſ. VI. 2. Futura יְעוֹפֵף & יְכַסֶּה exponenda ſunt *volabant* (*Seraphim*) & *tegebant*; nam Benoni praecedit, שְׂרָפִים עוֹמְדִים *Seraphim ſtantes.*

Tertia perſona Verborum, quum nullo regitur Nominativo, effertur imperſonaliter; ut וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא *&* *dicetur in die illa*. Iſ. XXV. 9.

§. *III.*

De Conſtructione Dictionis.

Particulae negantes.

(1) *Particulas Verbis temere ne junge negantes:*

(2) אַל *autem admoveas*, *&* פֶּן ne forte *Futuro*.

(3) אִם ſi *ſaepe negat*, *cum quis juranda profatur*.

EXEM-

EXEMPLA.

(1) Particulae לא, אין, בלי, בל, בלתי *non*, certis Verborum Temporibus, Modisque junguntur. לא praeponitur Temporibus cunctis, Modisque, Imperativo excepto; אין vero Participio; ut תֶּבֶן אֵין נִתָּן *palea non data*. Exod. V. 16.

Hic adnotare ex usu est, negationes לא atque אין praepositas voci כול *omnis* exponendas esse *nullus*; ut לא יִקַּח הַכּול *non sumet omnia*, h. e. *nulla* sive *nihil sumet*, Ps. XLIX. 18.

Reliquae tres particulae Praeterito, & Futuro conjunguntur.

(2) Praeponuntur quoque Futuro tum אַל *ne* particula dehortandi, & deprecandi; ut אַל תְּיַגַּע *ne fatiges*. Jos. VII. 3. tum פֶּן *ne forte*, פֶּן־יִשְׁלַח *ne forte extendat*. Gen. III: 22.

Porro negatio antecedentis sententiae, saepe ad sequentem extenditur; ut *non recessit retro cor nostrum* וַתֵּט אֲשֻׁרֵנוּ & declinavit gressus noster *a viis*

viis tuis, h. e. *& non declinavit*. Pſ. XLIV. 19.

(3) אִם *ſi* eſt particula conditionalis; quae tamen in juramentis adhibita ſaepe negat; ut *vivit Dominus* אִם ſi *erit ros*, *vel pluvia*, h. e. *non erit ros*, *neque pluvia*. I. Reg. XVII. 1.

In ejuſmodi autem jurandi formulis ſaepe per Apoſiopeſin ſubauditur *peream*, *diſperream*, aut quid ſimile, ut Latinis mos eſt; nam hujuſmodi verbis abhorrent Hebraei; ut *quibus juravi in ira mea* אִם־ ſi *introibunt in requiem meam*, h. e. *diſperream*, *ſi introibunt* &c. Pſ. XCV. 11.

Praepoſitiones.

(1) אֶל ad, in, ex, cum, *uſurpat*; (2)
quae & ſibi vindicat אֵת cum,
Per *quoque*, & adverſum; (3) עַל
eadem non reſpuit; (4) *ac* בְּ.
(5) מִן *cum Infinito vim ſervat ſaepe*
negandi.

EXEM-

EXEMPLA.

(1) Praepositio אֶל *ad* usurpatur etiam pro *in*, *cum*, *ex*, *super*; ut *sepelite me* אֶל־ cum *patribus meis* אֶל־ in *spelunca*. Gen. XLIX. 29. *Tu exaudies* אֶל־מְקוֹם e loco *habitationis tuae*. I. Reg. VIII. 30. *Consilia*, *quae cogitavit Dominus* אֶל־אֱדוֹם *super Edom*. Jerem. XLIX. 20.

(2) Particula אֵת, quae communiter accusandi casum designat, adhibetur quoque pro *ab*, *ex*, *cum*, *ad*, *adversum*, *per*; ut *Confractus sum* אֶת־לִבָּם *a corde eorum*. Ezech. VI. 9. *Aedificavit* אֶת־הָאֲבָנִים ex lapidibus *altare*. I. Reg. XVIII. 32. אֶת־מִי cum quo *inivit consilium?* If. XL. 14. *Accessit David* אֶת־הָעָם *ad populum*. I. Samuel. XXX, 21. *In tempore angustiae* אֶת־הָאֹיֵב *adversus inimicum*. Jerem. XV. 11. *Possedi hominem* אֶת־יְהוָֹה *per Deum*. Gen. IV. 1. item pro dandi casu; ut אֶת־מִי cui *annuntiasti?* Job. XXVI. 4.

Aliquando significat pronomen *hic*; ut *Nonne* אֶת־הַדְּבָרִים *haec* (*sunt*) *verba?* Zach. VII. 7.

(3) *Prae-*

(3) Praepoſitio עַל *ſuper* accipitur item pro *apud*, *adverſum*, *ad*, *cum*, *in*, *pro*, *ob*, *eo quod*, *coram*, *ab*; ut *Spiritus Dei incubabat* עַל־פְּנֵי ſuper faciem *aquarum*. Gen. I. 2. *Caſtrametantes* עַל־הַיָּם *juxta mare*. Exod. XIV. 9. *Murmuraverunt* עַל־מֹשֶׁה *contra Moſen*. Num. XIV. 2. *Aſcendit* עַל־ ad *tonſores ovium ſuarum*. Gen. XXXVIII. 12. *Non poſuit eos* עַל־צֹאן cum grege *Laban*. Gen. XXX. 40. *Pones ea* עַל־סַל in caniſtro *uno*. Exod. XXIX. 3. *Offeret* עַל־ pro *peccato ſuo*. Levit. IV. 3. עַל־הַר propter montem *Sion*. Thren. V. 18. עַל eo quod *non iniquitatem fecerit*. Iſ. LIII. 9. עַל־אֲדוֹן coram Domino *univerſae terrae*. Zach. VI. 5. *Una* עַל־שְׂמֹאלָהּ *a ſiniſtra illius*. Zach. IV. 3.

(4) Praefixum בְּ *in* ſumitur itidem pro *ex*, *de*, *ad*, *cum*, *ob*, *ſuper*, *contra*, *per*; ut *Fecit labrum aeneum* . . . בְּמַרְאֹת e ſpeculis *excubantium mulierum*. Exod. XXXVIII. 8. *Quod ſupereſt* בַּבָּשָׂר de carne . . . *igni comburetis*. Levit. VIII. 32. בֵּאלֹהֶיךָ ad Deum tuum *reverteris*. Oſ. XII. 7. *Etiam* בָּנוּ

nobiscum *locutus est* (*Dominus* .) Numer. XII. 2. *Serviam tibi septem annis* בְּרָחֵל *ob Rachel*. Gen. XXIX. 18. *Onus* בַּעְרָב *super Harabiam* . Is. XXI. 13. *Manus ejus* בַּכֹּל *contra omnes* . Gen. XVI. 12. *Jurate mihi* בַּיהוָֹה *per Dominum* . Jos. II. 12.

(5) Particula מִן praefixa Infinito , cum quo constituit Gerundium in *do* , ut alibi diximus , fere exponitur per negationem : *Me spreverunt* מִמְּלֹךְ a regnando (h. e. *ne regnem*) *super eos*. I. Sam. VIII. 7.

Nec secus videtur aliquando exponenda vel praefixa nominibus ; ut *Vastata est* (*Tyrus*) מִבַּיִת מִבּוֹא *ne* (*sit*) *domus* , *ne introeatur* . Is. XXIII. 1.

Particula conjunctiva, causalis, & similitudinis .

(1) Nam, sed, uti, idcirco, ergo, aut
fert Vau copula vocum .
(2) כִּי quia , sed , tantum , ut , quando , etsi , (3) *Infinitumque*
Designat . (4) כְּ velut , postquam ,
vel quando *reponit* .

EXEM-

E X E M P L A.

(1) Particula conjunctiva וְ & fungitur etiam vicem conjunctionum *nam*, *ſed*, *uti*, *idcirco*, *ergo*, *vel*; ut *Ecce tu iratus es*, וַנֶּחֱטָא *nam peccavimus*. Iſ. LXIV. 5. *An proferemus verbum ad te? aegre feres:* וַעְצֹר ſed cohibere *ſermonem quis poterit?* Job. IV. 2. *Vir perverſus immittet litem*; וְנִרְגָּן uti ſuſurro *ſeparat duces*. Prov. XVI. 28. *Quod eum amaret pater eorum prae cunctis fratribus ejus*, וַיִּשְׂנְאוּ *idcirco odio habebant eum*. Gen. XXXVII. 4. *Ecce ſomniator ille venit:* וְעַתָּה igitur nunc *venite*, & *occidamus eum*. Ibid. 19. 20. *Maledicens patri ſuo*, וְאִמּוֹ *vel matri ſuae*. Exod. XXI. 17. quod ita a Matthaeo quoque redditur XV. 4. *κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα maledicens patri*, *vel matri*. Nonnunquam adhibetur pro *ſi*: וְאָמְרוּ־לִי ſi dicent mihi, *quod (eſt) nomen ejus*, *quid dicam eis?* Exod. III. 13. pro *tamen*; ut *Formicae populus invalidus*, וַיָּכִינוּ tamen parant *in aeſtate cibum ſuum*. Prov. XXX.

 25.

25. & pro *sic*; *Sicuti transit turbo*, וְאֵין sic non (*erit*) *impius*. Prov. X. 25.

(2) Particula causalis כִּי *quia*, valet etiam *sed*, *tantum*, *ut*, *quando*, *etsi*; ut *Non moriar*, כִּי sed *vivam*. Ps. CXVIII. 17. *Et dixit*: כִּי tantum *sit pax*, & *veritas in diebus meis*. Is. XXXIX. 8. *Quae* (*est*) *fortitudo mea*, כִּי ut *sustineam*? Job. VI. 11. כִּי quando *coles terram*, *non addet dare fructum suum tibi*. Gen. IV. 12. *Confitebor tibi Domine*, כִּי quamvis *iratus fuisti contra me*. Is. XII. 1. Aliquando usurpatur pro *num*; ut כִּי־יֹאמַר num dicet *opus factori suo*? Is. XXIX. 16.

(3) Est etiam haec particula nota Infiniti, non secus ac אֲשֶׁר, aut שֶׁ, quemadmodum apud nos Italos *che*; ut *Cognovi*, כִּי quod *metuens Dei tu es*. Gen. XXII. 12. Quae particulae aliquando subaudiuntur; ut יֵדְעוּ גוֹיִם אֱנוֹשׁ הֵמָּה *cognoscent gentes* (quod) *homo sint ipsae*. Ps. IX. 21.

(4) Quum duae res comparantur, utrique praefigitur particula כְּ *sicut*; tumque cum priore *sicut*, cum altera vero

vero *ita* ſignificat; ut כַּקּוֹנֶה כַּמּוֹכֵר ſicut *emptor*, ita *venditor*. Iſ. XXIV. 2.

At ſi praefigatur particulae שֶׁ, ut fiat adverbium כְּשֶׁ, ſignificat *quando*; poſcitque Dagheſc forte in littera ſequente; ut כְּשֶׁסָּכָל הֹלֵךְ. *quando ſtultus graditur*. Eccl. X. 3. *Quando* quoque ſignificat, aut *poſtquam* quum praefigitur Infinito; ut כְּכַלּוֹת quando deſiverunt *moderatores loqui*. Deuter. XX. 9.

Denique dictiones illae *in aeternum*, *in ſaeculum*, *in generationem & generationem*, *non ultra*, & ſimilia, interdum non aeternitatem, ſed diuturnum tempus ſignificant.

C A P. VII.

De Numeris.

(1) *Hoc* Numerus *cardo reliquorum poſcit Hebraeus*,
Ut Tres, *atque* Decem, *& medii bis femella putentur:*
Femineum eorumdemque Genus quaſi maſcula proles

De-

Desinat: (2) *utque minor pluralibus adnectatur*
Nominibus: (3) *Numeris majoribus insuper ante-*
Cedat qui minor est, cum una componier usus.

EXEMPLA.

(1) Apud Hebraeos Numeri masc. generis a *Tribus* ad *Decem* usque feminina, quique feminini sunt generis, masculina desinunt terminatione; ut שְׁלֹשָׁה masc. *Tres*; שָׁלֹשׁ Fem. שִׁשָּׁה masc. *Sex*; שֵׁשׁ Fem. Ceteros Numeros tabella mox indicabit.

(2) Singularis Numerus Substantivis pluralibus copulatur; sic חָמֵשׁ שָׁנִים *Quinque anni*; contra vero plurales Numeri cum substantivo singulari conjunguntur; ut חֲמִשִּׁים שָׁנָה *Quinquaginta annus*, pro *anni*.

(3) Numeri minores in compositione potissimum majoribus praeponuntur; ut אַחַד עָשָׂר *unus decem*, h. e. *undecim* &c.

Nu-

Numeri ab 11. ad 19.

עַשְׁתֵּי עָשָׂר vel אַחַד *undecim* masc. שְׁנֵים עָשָׂר *duodecim* masc. שְׁלשָׁה עָשָׂר *terdecim* Masc. atque ita porro nectuntur Numeri cardinales reliqui masc. status absoluti cum עָשָׂר *decem*; quum Numeri masc. generis sunt exprimendi.

Feminini generis vero: עַשְׁתֵּי vel אַחַת עֶשְׂרֵה *undecim* Fem. שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה *duodecim* Fem. & שְׁלשׁ עֶשְׂרֵה *terdecim*; & sic deinceps Numeri cardinales fem. generis regimini inservientes junguntur voci עֶשְׂרֵה *decem*: qui omnes & masc. & fem. generis tum statui absoluto, tum regimini inserviunt.

Advertas velim, duorum Numerorum שְׁתַּיִם, שְׁנַיִם, cum conjunguntur aliis Numeris, terminationem ־ַיִם coalescere in ־ֵים ut שְׁנֵים עָשָׂר &c. uti modo vidimus: cum aliis autem nominibus, aut ם elidi a contracta terminatione ־ֵים; ut, שְׁנֵי אֲנָשִׁים *duo viri*, aut ־ֵים nihil mutari; ut שְׁנַיִם אֲנָשִׁים.

Nu-

De Numeris cardinalibus ad pag. 164. post n. 3. Tab. I.

Generis	*Femin.*	*Generis*	*Masc.*	
Regim.	Absolut.	Regim.	Absolut.	
אַחַת	אַחַת	אַחַד	אֶחָד	1
שְׁתֵּי	שְׁתַּיִם	שְׁנֵי	שְׁנַיִם	2
שְׁלֹשׁ	שָׁלֹשׁ	שְׁלֹשֶׁת	שְׁלֹשָׁה	3
אַרְבַּע	אַרְבַּע	אַרְבַּעַת	אַרְבָּעָה	4
חֲמֵשׁ	חָמֵשׁ	חֲמֵשֶׁת	חֲמִשָּׁה	5
שֵׁשׁ	שֵׁשׁ	שֵׁשֶׁת	שִׁשָּׁה	6
שְׁבַע	שֶׁבַע	שִׁבְעַת	שִׁבְעָה	7
שְׁמֹנֶה	שְׁמֹנֶה	שְׁמֹנַת	שְׁמֹנָה	8
תְּשַׁע	תֵּשַׁע	תִּשְׁעַת	תִּשְׁעָה	9
עֶשֶׂר	עֶשֶׂר	עֲשֶׂרֶת	עֲשָׂרָה	10

Post hanc tab. adeantur Numeri ab 11. ad 19. pag. 165.

Numeri cardinales reliqui post pag. 165. Tab. II.

אַרְבָּעִים	שְׁלשִׁים	עֶשְׂרִים
Quadraginta	Triginta	Viginti
שִׁבְעִים	שִׁשִּׁים	חֲמִשִּׁים
Septuaginta	Sexaginta	Quinquag.
מֵאָה	תִּשְׁעִים	שְׁמוֹנִים
Centum	Nonaginta	Octoginta
אֶלֶף	מֵאוֹת	מָאתַיִם
Mille	Pluries cent.	Biscentum
רְבָבָה	אֲלָפִים	אַלְפַּיִם
Decem mill.	Pluries mill.	Bis mille
רִבּוֹתַיִם	רִבּוֹ	רִבּוֹא
Bis decem millia	Decem millia	Decem millia
Hi communis sunt generis in infinitum	רִבְּבוֹת vel in regimine	רְבָבוֹת Pluries decem millia

Numeri Ordinales Masculini
Tab. III.

שְׁלִישִׁי Tertius	שֵׁנִי Secundus	רִאשׁוֹן Primus
שִׁשִּׁי Sextus	חֲמִישִׁי Quintus	רְבִיעִי Quartus
תְּשִׁיעִי Nonus	שְׁמִינִי Octavus	שְׁבִיעִי Septimus
		עֲשִׂירִי Decimus

Feminini.

שְׁלִישִׁית Tertia	שֵׁנִית Secunda	רִאשׁוֹנָה Prima

Atque ita porro addendo ה masculinis: qui numeri feminini Verbis conjuncti vicem Adverbii gerunt; ut & *respondi* שֵׁנִית *secundo*. Zach. IV. 12.

Ultra decem, ordinalis Numeri vicem fungitur Numerus cardinalis; ut אַחַד עָשָׂר *undecim*, & *undecimus* &c. עֶשְׂרִים *viginti*, & *vigesimus*; atque ita deinceps.

Numeratio per Litteras.

Monades		*Decades*		*Centen.*		*Millen.*	
א	1	י	10	ק	100	א̇	1000
ב	2	כ	20	ר	200	בא̇	2000
ג	3	ל	30	ש	300	גא̇	3000
ד	4	מ	40	ת	400	דא̇	4000
ה	5	נ	50	ך	500	הא̇	5000
ו	6	ס	60	ם	600	וא̇	6000
ז	7	ע	70	ן	700	זא̇	7000
ח	8	פ	80	ף	800	חא̇	8000
ט	9	צ	90	ץ	900	טא̇	9000

Quomodo alii numeri per litteras componantur, proxime ante has Numerorum tabellas, ubi Coronis est, quaerere oportet.

DE

DE POESI HEBRAEORVM.

Prisca Chelys, Rubri qua Moses ae-
quoris undas,
Dum se collidunt Aegypti fraude fre-
mentes,
Mulsit; quamque puer, Goliath qui
contudit ausus,
Pulsabat, Regisque levat praecordia
larvis
Percita, conticuit patriae perculsa
ruina,
Gentisque (hei miseris!) & clade
intercidit una.
Hinc aliam longo post tempore dulce
laborum
Solamen citharam Isacidum instruxere
Magistri;
Oblitique modos priscos nova pange-
re ritu
Carmina curavere novo. Hoc quoque
noscere paucis
Scribendi genus hic poterit studiosa
juventus.

Vetus Hebraeorum Poesis, qua Moses, David, aliique quos Sacra Scriptura memorat, claruerunt, cum clade Israelitarum pessum ivit. Nova prorsus est, quae modo apud Hebraeos usurpatur, & Rabbinorum inventum. Hanc ipsam pangendorum Hebraicorum carminum novam rationem, ne quid in hisce Rudimentis desideretur, paucis expediemus.

§. *I.*

De Metro.

[1] *Bino hemistichio modo claudit carmen Hebraeus,*
Vt Latii Vates Elegos: [2] *sed tendere gressus*
Non pede eodem jussit. Namque Molossus, Jambus,
Spondeus quoque, Bacchiusque, &
Creticus, aegrae
Vt gentis luctu par est, molimine tardo
Carmen agunt: (3) *languentque &*
Puncta, brevissima praeter.

(1) He-

(1) Hebraei Poetae duobus versibus, quae nos vocamus hemistichia, sententiam complectuntur, quemadmodum apud Latinos Elegiaci consueverunt: quapropter primum quodque hemistichium cum altero distichon appellari posset.

(2) Pedes, quos compingendis versibus adhibent, sunt praeter Jambum Spondeus, Molossus, Bacchius, & Creticus ob syllabarum longarum frequentiam tardiusculi.

(3) Puncta omnia, praeterquam quatuor brevissima, longa putantur. Quare לְךָ *tibi* est Jambus: סֵפֶר *liber* Spondeus: כַּפַּיִם *manus* Molossus: דְּבָרִים Bacchius: עַבְדְּךָ *servus tuus* Creticus.

Tamen ו in principio dictionis, dum non sequatur Sceva, censetur breve; ut וּמָה *& quid?*

Hic adnotes velim, Sceva vel post vocalem longam metri causa silere posse; mobile vero fieri, si opus sit, vel post brevem; ut מֹאזְנֶיךָ *mozneca*, pro *mozeneca*, *lances tuae*; תִּהְיֶה *thieje*, pro *thije*, *eris*.

Denique Sceva compositum, ut sit Simplex & mutum, resolvi posse; ut נַעֲשָׂה, pro נַעֲשָׂה, *factum est*.

§. II.

De Rhythmo.

Praeterea numero, similis quem clausula gignit,
[Nempe sono simili quum verba cadentia versus
Claudunt] Rabbini se oblectavere canentes.

Numerus, qui ex clausulis versuum sono simili ob easdem vocales, litterasque desinentibus exsistit, ab Hebraeis in eorum canticis adhibetur. *Rhythmum* Graeci appellant: Hebraei חָרֶז *Torquem*, unde שִׁיר חֲרוּזִי *carmen Rhythmicum* nomen invenit. Tribus autem modis usurpatur.

I. Prior insuavis est, nihilque fere ar-

artis obtinet; nam solae litterae sive una, sive plures, Punctis discrepantibus, in versuum clausulis conveniunt; ut דָבָר , דֶבֶר *verbum*, *pestis*; מַס , כּוֹס *tributum*, *calix*.

II. Alter jucundior est; duae siquidem Litterae, duoque Puncta concordant; ut בֶּרֶךְ , דֶּרֶךְ *genu*, *via*; estque usitatissimum omnium.

III. Tertius est suavissimus: nam tres consonae, tresque vocales similiter cadunt; ut גְּבָרִים , דְּבָרִים *verba*, *viri*: hic autem ob paucitatem harum vocum non admodum frequens est.

In rem autem est nosse, litteras, vocalesque quamvis diversas, sono tamen & pronuntiatione similes in Rhythmi modis usurpari; ut עָה , אָה , רֶה , רֶא

Porro solet Rhythmus usurpari

1. Vt singulae versuum clausulae in toto cantico similiter cadant: atque illud est proprie, quod *Carmen Rhythmicum* appellatur.

2. Vt bina quaeque hemistichia sic conveniant, ut unumquodque distichon proprio Rhythmo claudatur.

3. Vt

3. Vt in quaternis hemiſtichiis primum cum tertio, ſecundum cum quarto concordet.

4. Vt in hemiſtichiis octonis primum, alterum, & tertium, quinto, ſexto, & ſeptimo, quartum vero octavo reſpondeant peculiari Rhythmo. Hujus generis carmen dicitur שִׁיר מְחֻלָּק *carmen diviſum*.

§. *III.*

De Carmine Simplici, & Compoſito.

[1] *Simplex carmen erit, Spondei deſidis uno*
Se quod itu oblectat: [2] *quod vero pergere cuncta*
Pube ſtudet mixtim vario molimine tendens,
Compoſitum appellant. Magna hoc comitante caterva
Ingreditur; ſequimur ſed nos concinnius agmen.

(1) Car-

(1) Carmen Simplex est, quod quatuor spondeis constat; appellaturque voce Rabbinica שִׁיר פָּשׁוּט *Carmen simplex:* uniusque est generis; ut

צַדִּיק תָּמִים מָלֵא אֵימִים
מֵאִישׁ דָּמִים עַל לֹא פֶשַׁע

Justus integer repletus est terroribus
A viro sanguinolento sine iniquitate.

(2) Carmen compositum est, quod ex omnibus ante memoratis pedibus simul mixtis coagmentatur: Rabbinis dicitur שִׁיר מְרֻכָּב *Carmen compositum.* Hujus autem plura genera recensentur; at nos pauca auditu jucundiora seligemus.

I. Ex duobus Bacchiis componitur

אֱנוֹשׁ חָשׁ לְרָעִים

Homo properus ad mala.

II. Ex Spondeo, & duobus Bacchiis

יָבֵשׁ בְּקָרְאִי גְּרוֹנִי

Exaruit in clamore meo guttur meum.

III. Ex alternis Jambo, & Spondeo

אֱלֹהִ

אֲנִי אֲגַלֶּה שְׁלֹשׁ אֵלֶּה

Ego revelabo tria illa.

IIII. Ex Spondeo & Jambo alternis, & Molosso.

אֶשָּׂא לְבָבִי נָא אֱלֵי כַּפָּיִם

Levabo cor meum nunc cum manibus,

V. Ex Spondeo, & Jambo ter positis alternatim.

גֶּבֶר אֲשֶׁר תָּבֹא לְהִתְפַּלֵּל לְבֵית

Vir, qui venis ad orandum in domum.

Hactenus de Poësi Hebraeorum, quoad instituti nostri ratio ferre potuit. Qui plura cupit Thesaurum adeat Buxtorfii.

Satius tamen esse reor, ipsam Psalmorum versificationem imitari: quae quidem, ut curiose attendentibus palam fiet, versibus nullo sane rhythmo nisi fortuito concinentibus, sed tantum vario certarum syllabarum numero dimensis (ea saltem ratione qua nunc eos pronunciamus) continetur. Exemplum afferam duorum Psalmorum, quos in versiculos, quibus mihi constare visi sunt, dispescui; eosque Italicis versibus

cum

cum eadem ſyllabarum, qua Hebraici decurrunt, dimenſione compegi. Sentio equidem duriuſcule nonnunquam eos procedere & languidiuſcule cadere, quam par eſt: ſed quum verbum verbo, quoad ejus fieri potuit, appendere ſtuduerim fidus interpres, id parvi omnino faciendum putavi.

Ex his exemplis poterit quisquis hanc etiam Linguae Sanctae partem cupit excolere, ſua ſibi Hebraica cantica concinnare. Deliget enim ea verſuum genera, quae ſibi videntur ſuaviora: ea vero vel unius generis in toto cantico adhibebit ſic, ut ſinguli verſus cum eadem ſyllabarum dimenſione decurrentes abſolvant canticum; ut verbi gratia Ode 1. apud Horatium Flaccum; quae monocolos eſt; conſtat enim unis verſibus Aſclepiadeis: vel duplicis generis, aut triplicis, aut quatruplicis &c. verſus uſurpabit, ut cantio ſit dicolos, tricolos, aut tetracolos &c. Tunc vero iidem verſus, ejuſdemque generis recurrent; poſt alterum verſum quidem, ſi cantio ſit dicolos: poſt tertium, ſi ſit

tricolos; post quartum, si sit tetracolos &c. atque eodem porro versuum ordine canticum perficietur. Hujusmodi cantionum commixtis versibus conditarum, ordinisque quo iidem recurrunt versus, exempla ab ipso Horatio peti possunt.

Denique eadem prorsus ratione, qua quis lingua sua vernacula solet, pangi possunt Hebraica carmina: nec enim caussa est ulla, cur Rabbinorum regulis adeo religiose obsequamur, ut nova Hebraicorum carminum genera excogitare piaculum judicemus.

Psalmi versibus Italis redditi, qui hoc in loco exarandi essent, post sequentem Exercitationem, aliis fortasse adjectis, invenientur.

EXERCITATIO
Praeceptionum in hisce Rudimentis traditarum
In Gen. XXII. כב * *Abrahae Sacrificium.*

וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּא וְהָאֱלֹהִים
נִסָּה אֶת־אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם
וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי׃

Et fuit post res hasce ; & Deus tentavit Abraham : dixitque ad eum ; Abraham : & dixit : ecec ego.

* Est nota numerationis. pag. 166.

וַיְהִי Futurum Formae *Kal* cum ו *Conversivo:* idcirco Praeteriti significationem obtinet, & ו Puncto (-) notatur. p. 41. deest vero Daghesc Forte in (י) sequente, nam Puncto (:) subscribitur. ibid. Praeterea יְהִי est Futurum contractum. p. 106. Ejus autem Radix patet per Reg. II. n. 3. p. 144. Nam, remoto priore י Servili, remanent ה & alterum (י), quae in media extremaque dictione possunt esse Radica-

les. Monit. p. 142. Quocirca, iis adjecto ה, exsistit Radix הָיָה fuit. Denique (:) hic silet, nam est post Punctum breve (-) p. 15. (') vero silet in (·) p. 6.

אַחַר est Praepositio. p. 135.

הַדְּבָרִים hujus vocis ה est praefixum, articuli vicem gerens cum (-) & Daghesc For. in sequente littera. p. 36. ideo geminatur. p. 12. Reliqua vox est numeri plur. a singulari דָּבָר p. 23. idcirco penultimum (ּ) mutatum est in (:) p. 27. ultimumque immutatum mansit. p. 28. Radix est דָּבַר *loquutus est*, per Reg. I. p. 143. nam ב in medio dictionis est Radicalis. p. 142.

הָאֵלֶּה Praefixum ה habet (ּ) pro (-), ut compensetur Daghesc For. p. 37. quod Gutturalis sequens explodit. p. 12. reliqua vox est Pronomen demonstrativum plurale utriusque generis. p. 47. Accentus (:) litterae א impositus est Sakeph-Katon, qui fere punctum & virgulam designat. p. 9. ל habet Daghesc For. propterea geminatur, praeitque Punctum longum, sed accentu Gramma-

matico notatum. p. 13.

וְהָאֱלֹהִים Prima littera est ו *copulativum* suo puncto (:) usitato instructum, p. 37. altera littera est articulus ה cum (ָ) ob Gutturalem sequentem, ut modo diximus. Vox, quae superest, est numeri pluralis, cujus singularis est אֱלֹהַּ *Deus*: effertur autem pluraliter, jungiturque ob rei praestantiam Verbo sequenti singularis numeri. p. 147.

נִסָּה est persona 3. sing. masc. Praeteriti Formae *Pihel*; hinc habet Daghesc in secunda Radicali. p. 72. n. 1. desinitque in (ָ); nam est Verbum ex Quiescentibus *Lamed-He*, quorum Praeterita cunctarum Formarum in (ָ) desinunt. p. 101. n. 2. a נָסָה *suspendit*; quae Radix invenitur per Reg. III. p. 145.

אֶת־ nota est Accusativi. p. 31. habet (ֶ) pro (ֵ) ob Makkaph sequentem p. 58. n. 5.

אַבְרָהָם nomen Patriarchae, unde per Isaac & Jacob originem duxit Hebraeum genus. Componitur ex his vo-

cibus

cibus אב רַב הָמוֹן *pater magnae multitudinis*. p. *61*. Accentus inferne adjectus ultimae syll. est Athnach. p. *9*.

וַיֹּאמֶר Prior littera est ו *conversivum* cum (-) & Daghesc for. in littera sequente; mutat enim Futurum in Praeteritum. p. 41. Futurum, quod sequitur est ex Verbis, quae vocant *Quiescentia Pe-Aleph*; idcirco Aleph quiescit in Cholem. p. 80. (quod Cholem superne impositum litterae א est pro (וֹ) p. 7. n.2.) desinit vero in (ֶ) pro Pathach ob idem (ו) *conversivum*, accentumque retrahit. p.42. Radix est אָמַר *dixit*; quae patet per Mon. & Reg. I. nam א & מ in media dictione sunt Radicales. p. 142.

אֵלָיו Praepositio אֶל cum suffixo singulari cum nomine plurali; mutatque Punctum breve in longum affine. p. 138. (י) in hoc suffixo silet. p. *6*. n.3.

הִנֵּנִי Adverbium הִנֵּה abjecit ultimam syll. accepitque Verborum suffixum. p. 139. n. 2. Accentus apud ultimam syll. est Soph-Pasuk. p. *9*. n. 1.

ויאמר

וַיֹּאמֶר קַח־נָא אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידְךָ אֲשֶׁר־אָהַבְתָּ אֶת־יִצְחָק וְלֶךְ־לְךָ אֶל־אֶרֶץ הַמֹּרִיָּה וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה עַל אַחַד הֶהָרִים אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיךָ׃

Et dixit : accipe nunc filium tuum unigenitum tuum, quem diligis Iſaac ; & vade tibi ad terram Moria : & offer eum ibi in holocauſtum ; ſuper unum montium, quem dicam ad te.

קַח Eſt Imperativus *Kal* deſinens in (-) ob Gutturalem. p. 71. n. 2. Radix eſt Verbum לָקַח; quod Formam ſequitur Defectivorum *Pe-Nun* : ideo dimittit ל, p. 84. n. 1. invenitur autem per Reg. II. n. 1. p. 144.

נָא eſt Adverbium temporis. p. 133.

בִּנְךָ coaluit ex ſuffixo 2. perſonam ſingularis num. indicante p. 49. & ex nomine בֵּן, cujus Punctum (··) quippe ultimum, mutatum oportuit in (:) p. 55. ne vero duo Sceva concurrerent in principio, id in Chirek mutatum eſt. p. 26. n. 2. ejus Radix בָּנָה *aedificavit* patet per Mon. & Reg. II. n. 3. p. 144.

יְחִידְךָ eſt a Rad. יָחַד *adunatus eſt* per Mon. & Reg. I. p. 143.; unde יָחִיד, cujus

cujus penultimum (ֵ) ob suffix. mutatum est in (ְ) p. 27. n. 1. Vltimum (ְ) silet, nam praeit Chirek longum accentu Grammatico notatum. p. 16. I.

אֲשֶׁר est Relativum cujusvis generis, numerique. p. 47. a Rad. אָשַׁר *incessit*, per Mon. & Reg. I. p. 143.

אָהַבְתָּ est persona 2. generis masc. Praeteriti *Kal* p. 66. Radix אָהַב *dilexit*, per Mon. & Reg. I. ibid.

יִצְחָק *Isaac*, vox hehemanthica a Rad. צָחַק *risit*. p. 61. quae Radix praesto est per Reg. I. p. 143.

וְלֶךְ־לְךָ Vox ante accentum Makkaph constat ex ו *Copulativo* cum suo (ְ) usitato. p. 37. & ex Imperativo *Kal* Verbi יָלַךְ *ivit* Classis *Pe-Jod* (quae Rad. invenitur per Mon. & Reg. II. n. 1. p. 144.); idcirco deest jod *scevandum*, tantumque לֵךְ habet. p. 91. n. 2. At (ֵ) mutatum est in (ֶ) ob Makkaph. p. 58. n. 5. siletque (ְ) sub Caph, p. 16. I. Reliquum est Pronomen in dandi casu. p. 46. quod pulchre tum Verbis tum nominibus apponitur. p. 151. Italoque more hoc com-

comma verteretur: *vatti*, aut *vattene*.

אֶל־ est Praepositio. p. 135.

אֶרֶץ est Radix; nisi a רָצַץ *attrivit* dictam mavis.

הַמּוֹרִיָּה est nomen collis (qui pars est Golgothae sive Calvariae montis) ad latus montis Sion, ubi Templum fuit postea ab Salomone aedificatum. I. Paral. III. 1. De hujus vocis origine non convenit inter interpretes. Alii a מוֹר *myrrha* & יָהּ *Deus* dictam putant; quasi *Myrrha Dei* h. e. praestantissima. p. 149. ex eo quod collis hac planta consitus esset. Alii a יָרֵא *timuit*, *reveritus est*; unde מֹרָא est & מֹרָה *reverentia*, *timor*; quod ibi Dominus colendus esset. Alii aliunde. Sed Symmachus a רָאָה *vidit* derivat; hinc *terram* ὀπτασίας *visionis* vertit; quod Noster vulgatus sequutus est. Quae si vera sit originatio, compositum hoc nomen esset ex decurtatis vocibus. p. *61*. quae integrae sunt יָהּ & מַרְאֶה h. e. φανερωθεὶς Θεὸς *Deus manifestatus*: nimirum *Jesus Christus*, qui in terra Morijae (quae proprie est Solymo-

rum tractus) natus est & exceptus; in eaque docuit & crucifixus est & revixit . ה praefixum est cum punctis suis ., p. 36.

וְהַעֲלֵהוּ Haec vox , quae praefert ו *copulativum* , est Imperativus *Hiph.* qui sine suffixo , esset הַעֲלֵה quippe ex Classe Imperfectorum *Lamed-He* a Rad. עָלָה *ascendit* secundum Mon. & Reg. II. num. 3. quorum Verborum Imperativus per omnes Formas desinit in ה. p. 101. n. 5. quae terminatio rejicitur ob affixum הוּ p. 128. n. 1. quod affixum est proprium Verborum . p. 114. nectiturque Imperativis per (..) p. 125. n. 5. altera Radicalis ע, quippe Gutturalis, pro Sceva simpl. habet compositum . p. 17. n. 1.

שָׁם est Adverb. loci . p. 133.

לְעוֹלָה Prior littera est praefixum . p. 37. reliquum est nomen a Rad. עָלָה *ascendit* ex Mon. & Reg. I.

עַל est Praepositio . p. 135. ab ead. Rad. עָלָה .

אַחַד est monas in regim. p. 166.

הֶהָרִים Praefixum ה subscribitur Puncto

ćto (ְ) nam ſitum eſt ante הָ penult. p. 39. n. 7. caſus pluralis maſ. ſequitur ex ſingulari הַר (a Rad. הָרַר *mons* ex Mon. & Reg. II. n. 4.); ideo manet immutatum Kametz. p. 29. n. 1. punćtum ſuper ר eſt Rebhia. p. 9.

אֹמַר Perſona prima Futuri *Kal* Verbi אָמַר *dixit*; idcirco Formativa ſumit ו, abitque prima Radicalis. p. 80.

אֵלֶיךָ Praepoſitio אֶל cum ſuffixo 2. perſonae ſing. maſc. pluralibus conjungendo. p. 49. de qua jam dićtum eſt.

וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר וַיַּחֲבשׁ אֶת־חֲמֹרוֹ
וַיִּקַּח אֶת־שְׁנֵי נְעָרָיו אִתּוֹ וְאֵת יִצְחָק בְּנוֹ
וַיְבַקַּע עֲצֵי עֹלָה וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל־הַמָּקוֹם
אֲשֶׁר־אָמַר־לוֹ הָאֱלֹהִים׃

Et expedivit ſe Abraham diluculo inſtravitque aſinum ſuum, & ſumſit duos ſervos ſuos ſecum; & Iſaac filium ſuum: concidit autem ligna holocauſti; ſurrexitque & ivit ad locum quem dixit ei Deus.

וַיַּשְׁכֵּם Futurum *Hiphil* cum ו Converſivo, a R. שכם per Mon. & Reg. I. unde eſt הִשְׁכִּים *paravit*, *expedivit*

 ſe.

ʃe. p. 74. n. 1. deſinit in (··), ut aliquando fit. Ibid.

בַּבֹּקֶר Prima littera eſt praefixum בְּ *in*, quod excludit ה, ideo habet ſub ſe (-) & Dagheſc in conſequente littera. p. 43. III. Vox reliqua eſt a Rad. בָּקַר *quaeſivit*, ex Mon. & Reg. I.

וַיַּחֲבֹשׁ Futurum *Kal* cum ו converſ. Formativa Futuri (י) habet (-) pro (·) ob Gutturalem ſequentem, quae pro Sceva ſimplici poſcit compoſitum, punctatque ſe & praecedentem litteram. p. 18. n. 1. Punctum in שׁ uſurpatur hic pro וֹ, in quod deſinit Futurum *Kal*. p. 6. & 66. Radix חָבַשׁ *inſtravit* exſiſtit ex Mon. & Reg. I.

חֲמֹרוֹ Vox cum ſuffixo וֹ 3. perſonae ſing. cum nomine ſing. p. 49. a Rad. חָמַר *lutoſum fieri*, ſecundum Mon. & Reg. I.

וַיִּקַּח Futurum cum ו converſ. Formae *Kal*; de quo ante diximus.

שְׁנֵי numerus contractus a שְׁנַיִם; nam non cum alio hic numero conjungitur. p. 165. Radix שָׁנָה *iteravit*, ex Mon. & Reg. I.

נְעָרָיו Radix נָעַר *excuſſit* per Reg. II.

II. num. 1. inde נַעַר *puer* ſive *famulus* . plur. נְעָרִים . p. 23. n. 1. mutatque penultimum (-) in Sceva p. 27. n. 1. ultimum vero in (־) p. 29. n. 3. pellit ים accedente ſuffixo . p. 51. n. 1. quod ſuffix. eſt ex ſingularibus cum nomine plur. p. 49.

אֹתוֹ Praepoſitio אֵת cum affixo nominis ſing. p. 140.

בְּנוֹ Vox haec ſine ſuffixo eſt בֵּן, ob quod mutat Tzere in Sceva. p. 55.

וַיְבַקַּע Futurum cum ו converſ. Formae *Pihel* quod in Pathach deſinit aliquando . p. 73. Adn. 1. Radix בָּקַע *ſcidit* , ex Mon. & Reg. I.

עֲצֵי eſt nomen plur. in regim. 33. n. 1. ab עֵצִים ; idcirco mutat Tzere in Sceva . p. 34. n. 2. quod ob Gutturalem eſt Sceva compoſitum p. 27. n. 2. ejus ſingularis , & Radix eſt עֵץ *lignum* .

וַיָּקָם Futurum Formae *Kal* Verbi קוּם *ſurgere* (ex Quieſcen. *Ain-Vau* ideo per Mon. & Reg. II. n. 2. invenitur) cujus Futuri terminatio eſſet וּ, ut in Paradig. p. 95. ſed ob ו converſ. accentumque retractum abiit in Kametz-

metz-Catuph. p. 42. n. 2. nam poſtremum (ָ) eſt o breve. p. 16. II.

וַיֵּלֶךְ Futurum Formae *Kal* Verbi יָלַךְ *ivit;* idcirco ſub ל ſcriptum oportuit (..), ut in Futur. Paradig. p. 93. Verum (..) ob accentum retractum & ו converſ. tranſiit in (ֶ) p. 42. n. 2.

הַמָּקוֹם Vox, dempto praefixo ה, confecta per adjectionem מ. p. 61. a Rad. קוּם *ſurgere*.

אָמַר *dixit;* de quo ante.

לוֹ dandi caſus a Pron. הוּא *ille*. p. 46.

בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא אֶת־הַמָּקוֹם מֵרָחֹק׃

In die tertio ſuſtulit autem Abraham oculos ſuos, ac proſpexit locum e longinquo.

בַּיּוֹם De praefixo ב ſuperius. יוֹם *dies.* Radix, ipſa.

הַשְּׁלִישִׁי Praefixum ה ſequitur numerus ordinalis. p. 166. Tab. III. Rad. שָׁלֹשׁ *tres* numerus cardin. p. 164. Tab. I.

וַיִּשָּׂא Futurum cum ו converſ. Formae *Kal* Verbi נָשָׂא *tulit* utrinque imperfecti. p. 109. Quocirca prior ejus pars, eam moderante Claſſe *Pe-Nun*, abje-

abjecit *Nun* ſcevandum נ compenſavitque per Dagheſc in littera ſequente. p. 81. n. 1. & 2. deſinit vero in (ּ), quia pars poſterior ad Claſſem Quieſcent. *Lamed-Aleph* pertinet. p. 98. n. 1.

עֵינָיו Radix עַיִן *oculus:* Dual. עֵינַיִם p. 24. n. 3. nam ַ contrahitur in ֵ p. 29. n. 4. & ob ſuffixum terminatio Dualis יִם abjicitur. p. 51. n. 1.

וַיַּרְא Futur. *Kal* cum Apocope peculiari. p. 106. II. Rad. רָאָה *vidit*, per Mon. & Reg. II. n. 3.

מֵרָחֹק Praefixum מ habet (ֵ) pro (ִ) ob ר, quod explodit Dagheſc. p. 13. n. 1. & p. 37. reliquum eſt a R. רָחַק *procul fuit*, ex Reg. I. p. 143.

וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־נְעָרָיו שְׁבוּ־לָכֶם פֹּה עִם־הַחֲמוֹר וַאֲנִי וְהַנַּעַר נֵלְכָה עַד־כֹּה וְנִשְׁתַּחֲוֶה וְנָשׁוּבָה אֲלֵיכֶם׃

Aitque Alraham ad pueros ſuos, manete vos hic cum aſino, ego vero & puer ibimus eouſque & adorabimus & revertemur ad vos.

שְׁבוּ Perſona 2. maſc. plur. Imperativi *Kal* Verbi יָשַׁב *ſedit*, ex Quieſcen.

Pe-

Pe-Jod . p. 99. quae Radix per Mon. & Reg. II. n. 1. praesto est.

לָכֶם Dativus plur. Pronominis personae 2. plur. p. 46. qui casus Verbis apponitur Hebraeo more p. 151. phrasis autem integra שְׁבוּ־לָכֶם felicius Italice verteretur *dimoratevi* : mihi vero *manete vos* vertere libuit, ut durities Hebraicae dictionis molliretur.

פֹּה עִם Particulae indeclinabiles, quarum altera *hic* p. 133. altera *cum* significat. p. 135. R. עָמַם *texit*, per Mon. & Reg. II. n. 4.

וַאֲנִי Pronomen 1. perf. sing. p. 46. cum ו copul. quod accipit Punctum (-) a Gutturali. p. 18. n. 1.

נֵלְכָה Persona 1. plur. Futuri *Kal* Verbi יָלַךְ *ivit*, cum ה parag. hinc (..) sub Lamed mutatum est in (:) p. 130. nam absque eo esset, scriberetur נֵלֵךְ p. 91. n. 2.

עַד־כֹּה Itale, *Fin la*, intento digito in locum, quo quis se se perrecturum indicat. Ex עַד p. 135. a R. עָדָה *ornavit*, & Chald. *transivit*. Reg. II. n. 3. p. 144. & ex כֹּה p. 133.

נשתחוה

נִשְׁתַּחֲוֶה Persona 1. plur. Futuri *Hithpahel* Verbi שָׁחָה *inclinavit ;* quae Radix per Mon. & Reg. II. n. 3. extricatur. Hoc Verbum in *Hithpahel* abnorme est ; nam ultimam Radicalem ה mutat in ו, & aliud addit ה sic, ut praeteritum sit הִשְׁתַּחֲוָה p. 108. Praeterea ob primam Radicalem sibilantem metathesin patitur. p. 75. I.

נָשׁוּבָה Persona 1. plur. Futuri *Kal* Verbi שׁוּב *reverti* per Mon. & Reg. II. n. 2. cum ה Parag. p. 130.

אֲלֵיכֶם Praepositio אֶל cum suffixo constructo p. 50. & 52. ideo mutat Punctum breve in brevissimum p. 139.

וַיִּקַּח אַבְרָהָם אֶת־עֲצֵי הָעֹלָה וַיָּשֶׂם עַל־
יִצְחָק בְּנוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ אֶת־הָאֵשׁ וְאֶת־
הַמַּאֲכֶלֶת וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו׃

Sumsit ergo Abraham ligna holocausti , imposuitque super Isaac filium suum ; sumsitque in manu sua ignem & cultrum : & perrexerunt ambo ipsi simul .

וַיִּקַּח Particula conjunctiva ו notat etiam *ergo*. p. 160. n. 1.

וַיָּשֶׂם Persona 3. sing. masc. Futuri

Hiphil; quod etiam in (··) desinit, praesertim ob ו conversivum. p. 74. num. 1. accentuque retracto, ut hic, abit in (·) p. 42. n. 1. a Verbo שׂוּם, ex Mon. & Reg. II. n. 2.

בְּיָדוֹ Radix יָד *manus*, cujus Kametz, quia ultimum est, cum suffixo haud mutatur. p. 55. ב est praefixum cum Puncto suo. p. 37.

אֵשׁ *ignis*. Radix ipsa.

מַאֲכֶלֶת *culter* cibarius proprie seu coquinarius: late gladius: Rad. אָכַל *comedit*: ex Mon. ibid.

יֵלְכוּ Persona 3. plur. masc. Futur. *Kal* Verbi יָלַךְ *ivit*.

שְׁנֵיהֶם Numerus dualis, de quo supra; cum suffixo personae 3. plur. p. 50.

יַחְדָּו Adverbium, quod scribitur etiam יַחְדָּיו p. 134. Radix יָחַד *adunatus est*, ex Mon. & Reg. II. n. 1.

וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל־אַבְרָהָם אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הִנֶּנִּי בְנִי וַיֹּאמֶר הִנֵּה הָאֵשׁ וְהָעֵצִים וְאַיֵּה הַשֶּׂה לְעֹלָה׃

Dixit autem Isaac ad Abraham patrem suum atque pater mi; & respondit, ecce me, fili mi: atque en ignis ac ligna; at ubinam (est) pecus ad holocaustum? אביו

אָבִיו Radix אָבָה *voluit, acquievit*, ex Mon. & Reg. II. n. 3. unde אָב *pater*; quae vox interjicit י cum suffixis. p. 53. n. 2. ac pro suffixo proprio הוּ sumit ו ibid.

אָבִי Vox eadem cum affixo 1. personae sing. p. 49.

הִנֵּנִי ex הִנֵּה *ecce*. p. 138. n. 2.

וְאַיֵּה Adverbium loci. p. 133. sub Rad. אות, ex Mon. cum praefixo ו, quod etiam *sed* significat. p. 160.

שֶׂה *pecus parva* proprie; tum *agnus*. est ipsa Radix.

וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֱלֹהִים יִרְאֶה־לּוֹ הַשֶּׂה לְעֹלָה בְּנִי וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו׃

Respònditque Abraham; Deus providebit sibi pecudem ad holocaustum, fili mi: processeruntque ambo simul.

יִרְאֶה Persona 3. masc. sing. Futur. *Kal* verbi רָאָה *vidit; providit*.

לּוֹ Dativus Pronominis Personae 3. sing. masc. p. 46. cum Daghesc euphonico. p. 13. n. 2. usurpatur pro reciproco, quo carent Hebraei. p. 150. num. 2.

הָאֱלֹהִים

וַיָּבֹאוּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר־לוֹ הָאֱלֹהִים
וַיִּבֶן שָׁם אַבְרָהָם אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעֲרֹךְ אֶת־
הָעֵצִים וַיַּעֲקֹד אֶת־יִצְחָק בְּנוֹ וַיָּשֶׂם אֹתוֹ
עַל־הַמִּזְבֵּחַ מִמַּעַל לָעֵצִים׃

Devenerunt autem in locum, quem indicavit ei Deus, & ſtruxit ibi Abraham altare; compoſuitque ligna: & ligavit Iſaac filium ſuum; locavitque illum in altari ſuper lignorum ſtrue.

וַיָּבֹאוּ Futurum *Kal* Verbi בוא *venire* ex Quieſc. *Ain-Vau*. p. 96. n. 2. & Mon. & Reg. II. n. 2.

וַיִּבֶן Futurum *Kal* cum Apocope p. 105. I. Rad. בָּנָה *aedificavit*.

מִזְבֵּחַ Vox confecta per additionem מ a Rad. זָבַח *ſacrificavit*. p. 61. ultimum Pathach eſt ſuffuratum. p. 5. n. 2. Hujus vocis, & ſequentis Radix patet per Mon.

וַיַּעֲרֹךְ Futurum *Kal*: eſt autem Pathach ſub Formativa (י) pro Chirek ob Gutturalem ſequentem. p. 18. n. 1. Radix עָרַךְ *diſpoſuit*.

וַיַּעֲקֹד Futurum *Kal* Verbi עָקַד. *ligavit*, proprie artus; ut agni colligari ſolent quum mactantur: Haec Rad. in prom-

promptu eſt per Reg. I.

מִמַּעַל Adverbium loci p. 133. Rad. עָלָה *ſcandit*.

וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם אֶת־יָדוֹ וַיִּקַּח אֶת־הַמַּאֲכֶלֶת לִשְׁחֹט אֶת־בְּנוֹ׃

Et extendit Abraham manum ſuam; accepitque gladium ad jugulandum filium ſuum.

יִשְׁלַח Futurum *Kal*, quod deſinit in (ַ) ob Guttaralem. p. 71. n. 2. Rad. שָׁלַח *miſit*, ex Mon.

לִשְׁחֹט Gerundium ex Infinito & praefixo ל. p. 67. II. quod praefixum pro (:) habet (ִ), ne duo Sceva initio concurrerent. p. 26. n. 2. Rad. שָׁחַט *mactavit*, ex Mon.

וַיִּקְרָא אֵלָיו מַלְאַךְ יְהוָה מִן הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי׃

Tum clamavit ad eum Angelus Domini e caelo; aitque, Abraham Abraham: reſponditque praeſto ſum.

יִקְרָא Futurum *Kal* Verbi קָרָא *vocavit*, per Mon. & Reg. I.

מַלְאַךְ *nuncius* habet (ַ) in fine pro

[·] ob regimen. p. 34. n. 1. Rad. לאך.

יְהוָה Dei nomen: significat ipsum *esse* a Rad. הָיָה *fuit*, ex Mon. dicitur Τετραγράμματον (*Tetragrammaton*) apud Hebraeos, quod quatuor litteris יהוה constet: at vera ejus pronunciatio ignoratur. Cum enim ab eo proferendo abstinerent Judaei religione ducti; unusque Sacerdos in sollemni populi benedictione illud pronunciaret; factum est ut, Templo everso, ejus quoque vera pronunciatio interciderit. Itaque Judaei ubivis in Scripturis occurrit יהוה, substituunt inter legendum אֲדֹנָי, hujusque vocis Puncta, postquam a Masorethis invecta fuerunt, ineffabilis divini nominis litteris subscripsere. Propterea invenitur aliquando in Scripturis לֵיהוָה, eadem prorsus ratione, ac scribitur לַאדֹנָי, ut pag. 19. n. 5. traditum est. Nam etsi sub (י) divini nominis, cum Gutturalis non sit, Sceva simplex subdidere, tamen tamquam compositum, cum ei praefigunt Serviles, usurpare solent.

מִן Praepositio loci. p. 135.

שמים

שָׁמַיִם Vox conflata, ut quibusdam libet, ex מַיִם *aqua* & שָׁם *ibi*. Vide sis Buxtorfi Lexicon sub Rad. יָם.

וַיֹּאמֶר אַל־תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל־הַנַּעַר וְאַל־תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה כִּי עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי־יְרֵא אֱלֹהִים אַתָּה וְלֹא חָשַׂכְתָּ אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידְךָ מִמֶּנִּי׃

Atque ait, ne extendas manum tuam in puerum, neque facias ei quidquam: nam modo comperi, quod metuens Dei tu (es); neque subtraxisti filium tuum unigenitum tuum a me.

תַּעַשׂ Persona 2. masc. Futuri *Kal* Verbi עָשָׂה *fecit* cum Apocope, & Puncto (-) sub Formativa ob Gutturalem; quia vox integra est תַּעֲשֶׂה p. 106. Haec Radix, & sequentes industriae lectoris per quasnam ex traditis Regulis extricentur, quaerendum relinquimus.

מְאוּמָה *aliquid*, *quantulumcumque*. Rad. מאם.

כִּי Particula causalis. p. 160.

עַתָּה Adverbium temporis. p. 133. Rad. עָתַת *tempestive eloquutus est*.

יָדַעְתִּי Persona 1. sing. Praeteriti *Kal* Verbi יָדַע *cognovi*. כי

כִּי est hic nota Infiniti. p. 160. n. 3.

יְרֵא est Benoni *Kal* Verbi יָרֵא *timuit*; propterea forma hujus Participii convenit in *Kal* cum Radice, quia desinit in (‥) p. 71. n. 1. sed (ֶ) sub (י) mutatum est in (:) ob Regimen. p. 34. n. 2.

לֹא Particula negans. p. 134.

חָשַׂכְתָּ Persona 2. sing. masc. Praeteriti *Kal* Verbi חָשַׂךְ *subtraxit*, *prohibuit*.

וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה אַיִל אַחַר נֶאֱחַז בַּסְּבַךְ בְּקַרְנָיו וַיֵּלֶךְ אַבְרָהָם וַיִּקַּח אֶת־הָאַיִל וַיַּעֲלֵהוּ לְעֹלָה תַּחַת בְּנוֹ׃

Et sustulit Abraham oculos suos, & respexit, & ecce aries post (se); qui detentus erat in implexu cornibus suis: accessitque Abraham & accepit arietem, obtulitque eum in holocaustum pro filio suo.

אַיִל. Rad. איל.

אַחַר Praepositio loci. p. 135.

נֶאֱחָז Participium Formae *Niphal*; cujus Formativa נ a Gutturali א Punctum (ֶ) accipit pro [ִ] p. 76. Rad. אָחַז *tenuit*. סבך

סְבַךְ *implexus* (Itale *intrigo*) veprium scilicet, quo cornibus implicatus aries detentus fuerat, quo minus gregem, quicum pastum eo loci pridem venerat, inde digredientem sectaretur. Radix סָבַךְ *implicatus fuit*.

בְּקַרְנָיו Praefixum בְּ *in* &c. p. 157. hic denotat caussam instrumentalem; ideo vocem integram *cornibus suis* per auferendi casum, praepositione missa, reddidimus. Radix est קֶרֶן *cornu*, cujus Dualis קַרְנַיִם p. 56. cum suffixo, קַרְנָיו cum ead. Punctorum mutatione. p. 55.

תַּחַת Praepositio caussae. p. 135.

וַיִּקְרָא אַבְרָהָם שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא יְהוָה יִרְאֶה אֲשֶׁר יֵאָמֵר הַיּוֹם בְּהַר יְהוָה יֵרָאֶה׃

Appellavit autem Abraham nomen loci illius, Dominus videbit: ex quo dicitur hodie; in monte Dominus videbitur.

שֵׁם. Radix ipsa.

הַהוּא Pronomen personae 3. sing. masc. p. 46. cum praefixo ה, cui (-) subest ob aliud ה sequens. p. 39. 6.

יֵאָמֵר Persona 3. sing. masc. Futuri *Niphal* Verbi אָמַר *dixit*. p. 66. sub

Formatitiva est (··) pro (·) ob Gutturalem sequen. p. 37. Est hic Enallage temporis; nam Futurum usurpatur pro Indicativo. p. 154. n. 2.

יֵרָאֶה. Futurum *Niphal* Verbi רָאָה. *vidit*. Sub Jod est (··) ob ר sequens, quod explodit Daghesc. p. 13. n. 1.

וַיִּקְרָא מַלְאַךְ יְהוָה אֶל־אַבְרָהָם שֵׁנִית מִן־הַשָּׁמָיִם׃

Et clamavit Angelus Domini ad Abraham iterum de caelo.

שֵׁנִית Numerus ordinalis; qui Verbis conjunctus init munus Adverbii. p. 166. post Tab. III.

וַיֹּאמֶר בִּי נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם־יְהוָה כִּי יַעַן אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא חָשַׂכְתָּ אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידֶךָ׃

Aitque; per me juravi dicit Dominus: quod, eo quia fecisti rem hanc; neque subtraxisti filium tuum unigenitum tuum.

בִּי Vox ex praefixo & suffixo coagmentata. p. 61. hic significat *per me*. p. 159. n. 4.

נִשְׁבַּעְתִּי Persona 1. sing. Praeteriti

Ni-

Niphal p. 66. ſub Rad. שֶׁבַע *ſeptem*.

נְאֻם Participium Pahul in regim. Verbi נָאַם *dixit*; idcirco mutavit (ָ) ſub נ in (:) p. 34. n. 2. mutatum item eſt ו in (ֻ) p. 90. n. 2. eſt vox frequens apud Prophetas, quae verti ſolet *dicit* vel *ait*.

כִּי Nota eſt Infiniti p. 162. n. 3. quae repetitur initio ſequentis verſus.

יַעַן eſt Conjunctio, quae ſola, vel cum Relativo ut hic, *eo quod* ſignificat. p. 136. eſt ipſa Rad.

עָשִׂיתָ Perſona 2. ſing. maſc. Praeteriti *Kal* Verbi עָשָׂה *fecit* p. 102.

הַזֶּה Pronomen demonſtrativum p. 47. cum praefixo ה.

כִּי־בָרֵךְ אֲבָרֶכְךָ וְהַרְבָּה אַרְבֶּה אֶת־זַרְעֲךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכַחוֹל אֲשֶׁר עַל־שְׂפַת הַיָּם וְיִרַשׁ זַרְעֲךָ אֵת שַׁעַר אֹיְבָיו׃

Quod benedicendo benedicam tibi, & multiplicando multiplicabo ſemen tuum ſicut ſtellas caeli; & ſicut arenam, quae (eſt) in littore maris: & obtinebit progenies tua portam inimicorum ſuorum.

בָּרֵךְ Infinitus *Pihel* Verbi בֵּרַךְ *benedixit*; habet (ָ) pro (-) ſub בּ ob

ר sequens. p. 37. usurpatur hic pro Gerundio sine praefixo; nam geminatur Verbum augendae rei gratia. p. 98. n. 3. nectitur enim cum voce sequente.

אֲבָרֶכְךָ Persona 1. sing. Futuri *Pihel* ejusdem Verbi: pro terminatione (‥) sub ר subscribendum erat Sceva ob suffixum, p. 122. n. 1. at cum suffixum ךָ jungatur Verbis per (:) p. 126. n. 6. ideo mutatum est in (ֶ) p. 26. n. 2.

הַרְבָּה Infinitus *Hiphil* Verbi רָבָה *multiplicavit:* adhibetur hic pro Gerundio; hinc desinit in ה. p. 102. n. 4.

אַרְבֶּה Persona 1. sing. Futuri *Hiphil* ejusdem Verbi.

זַרְעֲךָ Radix זָרַע *sevit;* unde זֶרַע *semen;* cujus Puncta mutata sunt ob suffixum. p. 55. nam saepe Punctum (-) ob Gutturalem adhibetur pro Puncto (ֶ) p. 29. n. 3. quod pro (:) simplici versum est in compositum ob Gutturalem. p. 27. n. 2.

כְּכוֹכְבֵי Prior littera est praefixum cum suo Puncto. p. 37. reliqua vox est in regim. pro כּוֹכָבִים p. 33. n. 1. Rad. ככב; unde כּוֹכָב *stella* per adje-

jectionem י. p. 61.

כְּחוֹל Praefixum כ expulit de more praefixum ה hujus vocis; ejusque Punctum sumsit. p. 43. quod Punctum est (-) ob Gutturalem ח. p. 39. num. 6. Rad. חול *doluit*.

שְׂפַת est in regimine p. 33. n. 2. pro שָׂפָה *labium*, *littus*, Rad. ipsa.

יָם Rad. ימם.

יִרַשׁ Persona 3. sing. masc. Futuri *Kal* Verbi יָרַשׁ *jure hereditario obtinuit*; ex Quiesc. *Pe-Jod*: idcirco definit in (-), simulque (') Formativum & (') Conjugationis in unum concreverunt. p. 93. n. 1.

שַׁעַר *porta* per Synecdochen, pro tota regione. Rad. שָׁעַר *aestimavit*.

אֹיְבָיו. Rad. אָיַב *odio habuit*; cujus Benoni אֹיֵב p. 66. plur. אֹיְבִים p. 69, decurtatum est ob suffix. p. 51. n. 1.

וְהִתְבָּרְכוּ בְזַרְעֲךָ כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ בְּקֹלִי׃

Et benedicentur in semine tuo omnes gentes terrae: eo quod auscultasti voci meae.

הִתְבָּרְכוּ Persona 3. plur. Praeteriti *Hith-*

Hithpahel Verbi בָּרַךְ *benedixit*. p. 75. habet sub ר Sceva compositum; quod aliquando fit. p. 19. n. 5.

כָּל *omnis* vox omne genus, numerumque comprehendens: Radix כָּלַל *perfecit*.

גּוֹיֵי est in regim. pro גּוֹיִם; cujus singularis & Rad. גּוֹי *gens*.

עֵקֶב אֲשֶׁר est Conjunctio. p. 136. pulchre respondet Italae Conjunctioni *mercè che*; nam עֵקֶב significat *merces mercè*, relativum vero Hebraicum, quicum conjungitur, idem prorsus est ac Italicum *che*. Ejus vocis Rad. עָקֵב *calcaneus*.

שָׁמַעְתָּ Persona 2. sing. masc: Praeteriti *Kal* Verbi שָׁמַע *audivit*, *obtemperavit*.

בְּקֹלִי Radix קוֹל *vox* cum suffixo בְּ, quod significat etiam *ad*. p. 157. n. 4.

וַיָּשָׁב אַבְרָהָם אֶל־נְעָרָיו וַיָּקֻמוּ וַיֵּלְכוּ יַחְדָּו אֶל־בְּאֵר שָׁבַע וַיֵּשֶׁב אַבְרָהָם בִּבְאֵר שָׁבַע׃

Et rediit Abraham ad pueros suos; & surrexerunt, abieruntque simul ad Bersabee: mansitque Abraham in Bersabee.

וַיָּשָׁב Persona 3. sing. masc. Futuri *Kal* Verbi שׁוּב *regredi*: habet ו conversivum; idcirco desinit in Kametz-Chatuph. p. 42. n. 2.

יָקֻמוּ Persona 3. plur. masc. Futuri *Kal* Verbi קוּם *surgere*, habet sub prima Radicali (ֻ) pro וּ; id quod aliquando fieri solet. p. 90. n. 2.

בְּאֵר שָׁבַע Proprium loci nomen, significatque *Puteus septem* ex eo, quod ibi Abraham, icto foedere cum Abimelech Rege Gerarae, septem agnas, quae jurati foederis monumentum essent, illi donavit. Gen. XXI. 28. 32. Prior vox est a בֵּאֵר *declaravit*; altera est ipsa Radix שֶׁבַע *septem*; sed (ֶ) versum est in (ָ) ob Athnach p. 58. n. 4. nam ultimum (-) est loco Puncti (ֶ) ob Gutturalem. p. 29. n. 3.

וַיֵּשֶׁב Persona 3. sing. masc. Futuri *Kal* Verbi יָשַׁב *sedit*, cum ו convers. hinc mutatum est ultimum (ֵ) in (ֶ) pag. 42.

בִּבְאֵר Praefixum ב habet (ִ) pro (ְ) ne duo Sceva initio concurrerent: reliqua vox modo exposita est.

Sal-

Salmo 63.

Dio, Dio mio sei: te cerco in su'l mattino:
L'alma mia di te ha sete:
E la mia carne langue
Ah! per desio di te
In terren secco, ed aspro, e sitibondo.
Ben nel Tempio ti godea
Contemplando tua possa e tua gloria;
Che più dolce della vita
E' la tua benignitade:
Le mie labbra loderanti.
Così finche l' aura vitale
Vien ch' io spiri, ti benedirò:
Al tuo nome le mie mani
Te invocando solleverò.
Come nel pien nuotasse d' ogni bene
L' anima mia s' impingua e si satolla,
E 'l labbro scioglie la mia bocca in canto.
Se sovviemmi di te sul mio letto,
Fin all' alba io penso a te.
Perche fosti il mio soccorso:
E dell' ali tue sotto l' ombra
Gioirò: l' alma mia posa in te:
La tua destra mi sostiene.
Per mettere in fondo
Costor la mia vita
A me si avventaro:
Della terra cadran nel profondo.
Al taglio del ferro m' urtaro:
Fian preda delle belve.
E 'l Re gioirà nel Signore:
Glorierassi chi 'n lui giura:
Poiche chiusa è la bocca degl' empj.

אלהים

מזמור סג

אלהים אלי אתה אשחרך
צמאה לך נפשי
כמה לך בשרי
בארץ־ציה ועיף בלי־מים:
כן בקדש חזיתיך
לראות עזך וכבודך:
כי־טוב חסדך מחיים
שפתי ישבחונך:
כן אברכך בחיי
בשמך אשא כפי:
כמו חלב ודשן תשבע נפשי
ושפתי רננות יהלל־פי:
אם־זכרתיך על־יצועי
באשמרות אהגה־בך:
כי־היית עזרתה לי
ובצל כנפיך ארנן:
דבקה נפשי אחריך
בי תמכה ימינך:
והמה לשואה
יבקשו נפשי
יבאו בתחתיות הארץ:
יגירהו על־ידי־חרב
מנת שעלים יהיו:
והמלך ישמח באלהים
יתהלל כל־הנשבע בו
כי יסכר פי דוברי־שקר:

Salm 128.

O felice chi Dio teme,
Che va per le sue vie!
Che'l travaglio delle tue mani
Sarà tuo, tu lo godrai:
Beato! e buon per te!
Fia la tua consorte qual vite
Lieta accanto al tuo tetto:
I tuoi figli, come piante
D'ulivi, alla tua mensa
Dintorno: ecco che fia
Benedetto in tal guisa
L'uomo, che teme Dio.
Benedicati Dio da Sionne,
E de' ben di Gerusalemme
Sii lieto in tutt' i giorni
Di tua vita; e vegghi i figli
De' tuoi figli, e una tranquilla
Pace in Israello.

מִזְמוֹר קכח
אַשְׁרֵי כָּל־יְרֵא יְהוָה
הַהֹלֵךְ בִּדְרָכָיו׃
יְגִיעַ כַּפֶּיךָ כִּי תֹאכֵל
אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ׃
אֶשְׁתְּךָ כְּגֶפֶן פֹּרִיָּה
בְּיַרְכְּתֵי בֵיתֶךָ
בָּנֶיךָ כִּשְׁתִלֵי זֵיתִים
סָבִיב לְשֻׁלְחָנֶךָ׃
הִנֵּה כִי־כֵן יְבֹרַךְ
גָּבֶר יְרֵא יְהוָה׃
יְבָרֶכְךָ יְהוָה מִצִּיּוֹן
וּרְאֵה בְּטוּב יְרוּשָׁלָםִ
כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ׃
וּרְאֵה־בָנִים לְבָנֶיךָ
שָׁלוֹם עַל־יִשְׂרָאֵל׃

Salmo 131.

No, Signor, mai per orgoglio
Su levato s'è 'l cor mio:
Nè giammai furo alteri
Degli occhi miei gli sguardi:
Nè alla grande mi portai,
Nè con fasto, ch' all' umile
Stato mio sconvenisse.
Pera, se non composi e tacer feci
L' alma mia, come infante
Cui s'è tolta la poppa,
Innanzi alla sua madre:
Come spoppato infante
Contenni a me davante
Sempre mai l' alma mia.
Deh in Dio confidi Israello
Da quest' ora e in eterno.

מִזְמוֹר קלא

יְהוָה לֹא־גָבַהּ לִבִּי
וְלֹא־רָמוּ עֵינַי
וְלֹא הִלַּכְתִּי בִּגְדֹלוֹת
וּבְנִפְלָאוֹת מִמֶּנִּי׃
אִם־לֹא שִׁוִּיתִי וְדוֹמַמְתִּי נַפְשִׁי
כְּגָמֻל עֲלֵי אִמּוֹ
כַּגָּמֻל עָלַי נַפְשִׁי׃
יַחֵל יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה
מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם׃

Su i fiumi di Babele
Là posammo e piangemmo;
Rimembrando Sionne.
Su i salci in mezzo a lei
Nostre cetere appendemmo.
Poichè quivi ne domandaro
Coloro, che menavanne in bando
E n' avean ridotti in un mucchio
Canzoni di allegrezza e di gioja:
Deh (dicevano) de' carmi
Di Sionne a noi cantate.
O Dio! come canteremo
I dolci inni del Signore
In stranio suolo?
Ah! se mai, Gerusalemme,
Prenderammi di te oblio
Metta ancora me in non cale
La destra mia.
Non si stacchi dal palato
La mia lingua, se in me manchi
Di te il pensiero;
Se il principio non sia Gerusalemme
Della mia gioja.
Signor, ti sovvenga de' figli
D' Edom nel dì fatale
Ahi! di Gerusalemme;
Che diceano nel guasto:
Tal città si rovini,
Si rovini; che sparti
Se ne veggano ancora
I fondamenti
Tu, figlia di Babele,
Un dì sarai distrutta:
Beato chi quel male
Renderatti, onde n' hai carchi;
E tuoi teneri fanciulli
Si torrà con dura mano,
E gl' infranga ad una selce.

מִזְמוֹר קלז
עַל־נַהֲרוֹת בָּבֶל שָׁם
יָשַׁבְנוּ גַּם־בָּכִינוּ
בְּזָכְרֵנוּ אֶת־צִיּוֹן׃
עַל־עֲרָבִים בְּתוֹכָהּ
תָּלִינוּ כִּנֹּרוֹתֵינוּ׃
כִּי שָׁם שְׁאֵלוּנוּ שׁוֹבֵינוּ
דִּבְרֵי־שִׁיר וְתוֹלָלֵינוּ שִׂמְחָה
שִׁירוּ לָנוּ מִשִּׁיר צִיּוֹן׃
אֵיךְ נָשִׁיר אֶת־שִׁיר־יְהוָה
עַל אַדְמַת נֵכָר׃
אִם־אֶשְׁכָּחֵךְ יְרוּשָׁלָםִ
תִּשְׁכַּח יְמִינִי׃
תִּדְבַּק לְשׁוֹנִי לְחִכִּי
אִם־לֹא אֶזְכְּרֵכִי
אִם־לֹא אַעֲלֶה אֶת־יְרוּשָׁלַםִ
עַל־רֹאשׁ שִׂמְחָתִי׃
זְכֹר יְהוָה לִבְנֵי אֱדוֹם
אֵת יוֹם יְרוּשָׁלָםִ
הָאֹמְרִים עָרוּ עָרוּ
עַד הַיְסוֹד בָּהּ׃
בַּת־בָּבֶל הַשְּׁדוּדָה
אַשְׁרֵי שֶׁיְשַׁלֶּם־לָךְ
אֶת־גְּמוּלֵךְ שֶׁגָּמַלְתְּ לָנוּ׃
אַשְׁרֵי שֶׁיֹּאחֵז וְנִפֵּץ
אֶת־עֹלָלַיִךְ אֶל־הַסָּלַע׃

Hic monitos lectores volo, a me his Psalmis in Italicos versus convertendis, interdum unum versum Hebraicum duobus aut pluribus Italicis ejusdem dimensionis versibus, cum unus illius sententiam minime complecteretur, redditum esse.

Vtrum vero prisci Hebraeorum poetae syllabarum numero, ut nos Itali; an pedum quantitate, ut Graeci, Latinique faciunt, carmina sua dimensi fuerint, non equidem affirmare, nedum praestare ausim. Tamen incerta in re ex usu esse arbitratus sum, hanc Linguae Sanctae studiosis scribendorum Hebraicorum versuum rationem proponere. Cum enim eam minus operosam, quam illam Rabbinorum, esse intelligerent, facile mihi persuasi, eos lubenter Psalmorum librum, inde sibi ut conficiendorum carminum exempla sumerent, esse versaturos: quod quidem cum linguae Hebraicae addiscendae, tum pietati fovendae plurimum conducturum nemo negaverit.

שַׁבַּח אֶת־אֵל מַחְכִּים פֶּתִי
לְעוֹלָמִים

F I N I S.